

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

อโณทัย ชีระทีป

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มกราคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

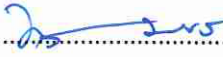
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ อ โนทัย ชีระทีป ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม)

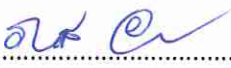

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ชารี มณีศรี)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภารดี อนันต์นาวี)

คณะศึกษาศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

วันที่ 9 เดือน มกราคม พ.ศ. 2561

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของประธานที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม ที่ได้เสียสละเวลาในการให้คำแนะนำ และชี้แนะแนวทาง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาตรี ดร.พงศ์เทพ จิระโร ที่ปรึกษาร่วมที่คอยผลักดันและให้กำลังใจ และ ดร.สมพงษ์ ปันหุ่่น ที่ให้คำแนะนำ แก้ไขปัญหา และอุปสรรคการทำงานทุกขั้นตอน และให้ความกระจ่างทางด้านสถิติ ทำให้การทำงานเป็นไปอย่างมีทิศทาง ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เดินทางสู่จุดหมาย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก และดร.สมุทรรชานาญ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำและตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณบดี และนักวิชาการศึกษาในคณะต่าง ๆ ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และช่วยเหลือในการจัดเก็บแบบสอบถาม

ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และผองเพื่อนในกลุ่มบริหารการศึกษา ที่สร้างกำลังใจ ความรัก และความห่วงใย อีกทั้งให้ความช่วยเหลือตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีได้กล่าวถึงในที่นี้

คุณค่า และประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทิตาแก่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้กรุณาอบรมสั่งสอน และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

อโณทัย ธีระทีป

53921269: สาขาวิชา: การบริหารการศึกษา; กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

คำสำคัญ: ปัจจัย/ ความสุขในการเรียน

อโณทัย ธีระทีป: ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา (FACTORS AFFECTING OF STUDENTS' HAPPINESS LEARNING IN BURAPHA UNIVERSITY) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม, Ph.D., พงศ์เทพ จิระโร, Ph.D. 148 หน้า. ปี พ.ศ. 2561.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ชั้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2558 มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 381 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยด้านส่วนตัว มีค่าอำนาจจำแนกรวมทั้งหมด มีค่าอยู่ระหว่าง .22 ถึง .78 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Hierarchical multiple regression

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทำนายที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียน มีค่าอยู่ระหว่าง -.012 ถึง .218 โดยที่ตัวแปรตัวมีอาชีพเกษตรกรรม/ ค้าขาย และทัศนคติและนิสัยในการเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสุขในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรตัวมีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกและทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีปัจจัยที่เหมาะสมที่ใช้ทำนายความสุขในการเรียน มีจำนวน 19 ตัว

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ ตัวแปรตัวมีอาชีพเกษตรกรรม/ ค้าขาย ตัวแปรตัวมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ตัวแปรตัวมีอาชีพรับจ้างและตัวแปรตัวมีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 12.60 ดังสมการพยากรณ์

สมการพยากรณ์รูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{GPA} = 3.569 - 0.090^{**} X_1 - 0.063^* X_2 - 0.030 X_3 - 0.067^* X_4 - 0.028 X_5 + 0.007 X_6 + 0.031 X_7 + 0.023 X_8 - 0.020 X_9 + 0.007 X_{10} + 0.034 X_{11} + 0.018 X_{12} + 0 X_{13} - 0.009 X_{14} + 0.018 X_{15} + 0.064^{**} X_{16} - 0.001 X_{17} - 0.050 X_{18} + 0.004 X_{19}$$

สมการพยากรณ์รูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{GPA} = -0.319^{**} Z_1 - 0.222^* Z_2 - 0.107 Z_3 - 0.239^* Z_4 - 0.099 Z_5 + 0.024 Z_6 + 0.111 Z_7 + 0.018 Z_8 - 0.072 Z_9 + 0.025 Z_{10} + 0.120 Z_{11} + 0.065 Z_{12} - 0.002 Z_{13} - 0.033 Z_{14} + 0.063 Z_{15} + 0.228^{**} Z_{16} - 0.005 Z_{17} - 0.176 Z_{18} + 0.014 Z_{19}$$

53921269: MAJOR: EDUCATIONAL ADMINISTRATION; M.Ed.

(EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: FACTORS/ HAPPINESS LEARNING

ANOTHAI TEERATEEP: FACTORS AFFECTING OF STUDENTS' HAPPINESS LEARNING IN BURAPHA UNIVERSITY. ADVISORY COMMITTEE: CHAROENWIT SOMPONGTUM, Ph.D., PONGTEEP JIRARO, Ph.D. 148 P. 2018.

The purpose of this research was to study the factors those affect students' happiness learning at Burapha University. The sample were 381 bachelor, master, and doctoral degree students in the academic year 2015 selected by stratified random sampling. The instrument used were students' happiness questionnaires divided into three sessions; there were, family, university facilities, and personal information.

The questionnaires discrimination was between .22 to .78 level and reliability was at .97 level. The statistical devices used for the data analysis were Pearson' product moment correlation and multiple regression analysis of Hierarchical Multiple Regression.

The study found that the predictor variable discrimination was at -.012 to .218 level. The dummy variable, especially, agriculture, commerce, and attitude and learned behavior were significant different at .05 level. The dummy variable in majoring in sciences had significant score at .01 level. Only, the 19 variables were suitable for use as predictor variables of the students' happiness.

The predicting raw scores equation was;

$$\begin{aligned} \hat{Y}_{GPA} = & 3.569 - 0.090^{**} X_1 - 0.063^* X_2 - 0.030 X_3 - 0.067^* X_4 - 0.028 X_5 + 0.007 X_6 + 0.031 X_7 \\ & + 0.023 X_8 - 0.020 X_9 + 0.007 X_{10} + 0.034 X_{11} + 0.018 X_{12} + 0 X_{13} - 0.009 X_{14} + 0.018 X_{15} \\ & + 0.064^{**} X_{16} - 0.001 X_{17} - 0.050 X_{18} + 0.004 X_{19} \end{aligned}$$

The predicting standard score equation;

$$\begin{aligned} \hat{Z}_{GPA} = & -0.319^{**} Z_1 - 0.222^* Z_2 - 0.107 Z_3 - 0.239^* Z_4 - 0.099 Z_5 + 0.024 Z_6 + 0.111 Z_7 \\ & + 0.018 Z_8 - 0.072 Z_9 + 0.025 Z_{10} + 0.120 Z_{11} + 0.065 Z_{12} - 0.002 Z_{13} - 0.033 Z_{14} \\ & + 0.063 Z_{15} + 0.228^{**} Z_{16} - 0.005 Z_{17} - 0.176 Z_{18} + 0.014 Z_{19} \end{aligned}$$

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ซ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
คำถามของการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัยบูรพา.....	9
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสุข.....	12
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข.....	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	61
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมาย.....	67
ค่าสถิติพื้นฐานของการวิจัย.....	68
ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	85
สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	86
5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย.....	95
สรุปผลการวิจัย.....	96
อภิปรายผลการวิจัย.....	97
ข้อเสนอแนะ.....	103
บรรณานุกรม.....	105
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก.....	121
ภาคผนวก ข.....	125
ภาคผนวก ค.....	137
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	148

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา..... 58
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ระดับปริญญาตรี จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา..... 59
3	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา..... 60
4	ความถี่และร้อยละของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม..... 68
5	ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน ของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา..... 70
6	ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยด้านสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขทางการเรียน ของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา..... 73
7	ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยด้านส่วนตัวที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียน ของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา..... 78
8	ความสุขในการเรียนของนิสิต..... 83
9	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา..... 84
10	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา..... 87
11	ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย..... 138
12	ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยด้านส่วนตัว..... 141
13	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านครอบครัว ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง..... 143
14	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านครอบครัว ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว..... 143
15	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านสถานศึกษา ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา..... 144
16	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านสถานศึกษา ด้านคุณภาพการสอน..... 144
17	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านสถานศึกษา ด้านลักษณะของหลักสูตร..... 145

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า	
18	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านสถานศึกษา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต.....	145
19	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์.....	146
20	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านทัศนคติและนิสัยในการเรียน.....	146
21	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านการปรับตัวในการเข้าศึกษา.....	147
22	ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน.....	147

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2	ผลของการสร้างความรักและศรัทธา.....	28
3	กรอบแนวคิดของความมุ่งมั่นและมั่นคง.....	31
4	กรอบแนวคิดของการดำรงชีวิต.....	33
5	โมเดลแสดงอิทธิพลทางตรงของตัวแปรต้นต่อความสุขในการเรียน.....	93

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545-2559) ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาเป็นปรัชญาพื้นฐานในการกำหนดแผน โดยมีศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และธรรมชาติ บูรณาการ เชื่อมโยงเป็นกระบวนการ โดยรวมที่ “คน” เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน มีคุณภาพทั้งเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม และมุ่งไปสู่การอยู่ดีมีสุขของคนไทยทั้งปวง โดยเจตนารมณ์ของแผนการศึกษาแห่งชาตินี้มุ่งพัฒนาชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข คนมีความสุขนั้นเป็นคนที่มีความสุขภาคีทั้งกายและจิต เป็นคนร่าเริงแจ่มใส ร่างกาย แข็งแรง จิตใจเข้มแข็ง มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรักต่อทุกสรรพสิ่ง มีอิสรภาพปลอดพ้นจากการตกเป็น ทาสของอบายมุข ได้ทำในสิ่งที่ตนสนใจตามความต้องการ สามารถเรียนรู้ให้รู้ความจริง บรรลุความดี ความงาม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย และสามารถดำรงชีวิตพอเพียงร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 2-6)

การพัฒนาคนนั้นจำเป็นต้องพัฒนาคนในองค์รวม ที่ประกอบด้วยมิติด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตใจ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตร ที่มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุขและมีความเป็นไทย มีศักยภาพ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ โดยมีมาตรฐานเป็นตัวกำกับในการพัฒนาผู้เรียน ไปสู่เป้าหมาย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549, หน้า 1) หลักสูตรสถานศึกษาจะสัมฤทธิ์ผลตามจุดหมาย ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการบริหารจัดการนำหลักสูตรไปใช้ การบริหารจัดการ หลักสูตรตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาทุกส่วนของสังคมจะต้องวางแผนบริหารจัดการ หลักสูตรให้เป็นรูปธรรมที่ช่วยให้ทราบแนวทางปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่สนับสนุนการใช้หลักสูตร ให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่เป็นทั้งคนเก่ง คนดี และมีความสุข (สำนัก วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2549, หน้า 23) คุณลักษณะทั้ง 3 ประการนี้ ควรจะเกิดในตัวผู้เรียน พร้อม ๆ กัน เพราะต้องเป็นปัจจัยอิงอาศัยซึ่งกันและกัน มิได้เรียงลำดับก่อนหลัง จะช่วยให้เกิด การเรียนรู้ที่ดีและมีประสิทธิภาพ (กรมสุขภาพจิต, 2544) สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องด้านเก่ง และดี ของผู้เรียนนั้น มีผู้วิจัยได้ศึกษามากมายหลากหลายเรื่อง ส่วนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ ด้านความสุขของผู้เรียนนั้น มีผู้วิจัยจำนวนน้อยที่สนใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าคุณลักษณะ

ด้านความสุขของผู้เรียนเป็นเรื่องสำคัญที่ควรต้องศึกษา ประกอบกับพระราชวรณีย์ (ประยูร ธรรมจิตโต) (2541) ได้กล่าวไว้ว่า ความสุขสำคัญที่สุดในฐานะที่เป็นพื้นฐานของชีวิต ชีวิตที่มีความสุขถือว่าเป็นชีวิตที่สมหวัง นอกจากนี้ความสุขยังเป็นฐานของความเก่ง และความดี ถ้าทำอะไรแล้วมีความสุขทุกคนจะทำสิ่งนั้น ได้ดีขึ้น (กรมวิชาการ, 2541, หน้า 5) และพระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต (2546, หน้า 24) ได้กล่าวอีกว่า ความสุขกับการศึกษาที่ถูกต้องเป็นเรื่องที่ไม่สามารถแยกกัน ได้ ถ้าไม่สามารถทำให้คนมีความสุข การศึกษาก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ (กรมวิชาการ, 2541, หน้า 7)

มหาวิทยาลัยบูรพาเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคของประเทศ ได้รับการยกฐานะจากวิทยาลัยวิชาการศึกษาบางแสนเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตบางแสน ต่อมายกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยบูรพา ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2533 เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 ปัจจุบันมหาวิทยาลัยบูรพา มีฐานะเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ เมื่อวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ตามประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 125 ตอนที่ 5 ก ประกาศวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2551 ภารกิจหลักของมหาวิทยาลัยบูรพา ได้แก่ การผลิตบัณฑิต การวิจัย การบริการแก่สังคม การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยบูรพา มุ่งเน้นส่งเสริมการวิจัยที่สนับสนุนนโยบายและแนวทางการวิจัยของชาติเป็นหลัก (มหาวิทยาลัยบูรพา, 2550, หน้า 12) เพื่อสร้างองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคม โดยจัดการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมาย และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการจัดบริการทางวิชาการ มุ่งสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ โดยทำการเปิดสอนในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก (กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2552) ซึ่งมหาวิทยาลัยบูรพา มีแนวปฏิบัติตามแนวทางของสำนักมาตรฐานอุดมศึกษา ประกอบด้วย (สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา, 2541, หน้า 8-42) 1) คุณภาพของบัณฑิตและคุณภาพของสถาบัน 2) ด้านการแข่งขันในเชิงคุณภาพของการจัดการศึกษา 3) สถาบันต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้ให้เป็นสากลและเป็นที่ยอมรับจากนานาชาติ 4) สถาบันต้องสร้างความมั่นใจให้แก่สังคมว่าสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ 5) สถาบันต้องให้ข้อมูลสาธารณะที่เป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ผู้จ้างงาน ผู้ปกครอง รัฐ และประชาชนทั่วไป 6) สังคมต้องการระบบอุดมศึกษาที่มีความโปร่งใสและมีความรับผิดชอบตรวจสอบได้ 7) สถาบันมีการประเมินผลการศึกษา มีระบบประกันคุณภาพภายในและภายนอก

ปัญหาความสุขในปัจจุบันสะท้อนถึงการรับรู้ที่ดีของคนในสังคม และในอีกด้านหนึ่งก็สะท้อนว่ามนุษย์มีปัญหาด้านจิตใจมากขึ้นในสังคมที่ต้องแข่งขันกันอย่าง (ศิรณ พงศ์มพัฒน์, 2553, หน้า 3) ความจริงวันนี้ ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมที่ยากจะควบคุม รวมทั้งความก้าวหน้าในการสื่อสารทำให้โลกแคบลงเรื่อย ๆ สิ่งเหล่านี้ล้วนนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงอย่างมาก

ในการดำเนินงานขององค์กร องค์กรวันนี้จึงเหมือนภูเขาน้ำแข็งกลางทะเลที่ถูกความรุนแรงของคลื่นลม และกระแสน้ำกัดเซาะตลอดเวลา ทำให้ภูเขาน้ำแข็งไม่ว่าจะใหญ่โตเพียงใดก็ย่อมหนีความจริงของ ธรรมชาติไม่พ้น คือค่อย ๆ ละลายลงและสูญสลายไปในที่สุด จึงไม่มีองค์กรที่ยิ่งใหญ่ค้ำฟ้า ไม่มีองค์กร อมตะ ดังนั้น เพื่อที่องค์กรจะต้องอยู่ได้นานที่สุดจึงต้องปรับตัวให้พร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่เผชิญอยู่ และที่จะเข้ามาในอนาคต องค์กรจึงต้องมุ่งสู่ความเข้มแข็งขององค์กร ผ่านการทำงานด้วยความสุข (แผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน, 2552, หน้า 16) องค์กรจะต้องเป็นองค์กรแบบสิ่งมีชีวิต เป็นองค์กร เพื่อการปรับตัว พยายามที่จะลดข้อจำกัดของระบบราชการที่ไม่คล่องตัว ที่มีการรวมอำนาจไว้ใน ส่วนกลาง มีความเป็นทางการสูง ไปสู่ความยืดหยุ่นคล่องตัว การกระจายอำนาจการปฏิบัติการและ ตัดสินใจไปสู่ระดับพนักงาน และส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและมีส่วนร่วมมากขึ้น องค์กรแบบสิ่งมีชีวิต เป็นองค์กรที่มุ่งเน้นความมีจิตวิญญาณเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากองค์กรเป็นที่รวมของบุคคลที่มีความรู้สึก นึกคิด จิตใจ องค์กรจึงเปรียบเสมือนสิ่งมีชีวิตจิตใจ ซึ่งองค์ประกอบขององค์กรแบบสิ่งมีชีวิตมี 4 ประการ ได้แก่ พนักงานทำงานอย่างมีความสุข ทำงานอย่างสนุก ทำงานอย่างมีส่วนร่วม และทำงาน อย่างมีการเรียนรู้ (เสนห์ จุ้ยโต, 2552, หน้า 175-180) เมื่อบุคลากรทำงานอย่างมีความสุข ความสุข ที่ทุกคนจะได้จากการทำงาน คือความสุขจากการดำรงชีวิตที่เหมาะสม มีผลงานที่ดี มีความมั่นคง ในอาชีพ ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ดี เกิดความรู้สึกว่าตัวเองเป็นคนที่มีคุณค่าต่อองค์กร มีความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานและผู้บริหารที่ดีขึ้น มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น มีความรู้ใน การพัฒนาคุณภาพชีวิต นำไปเผยแพร่ต่อครอบครัว ชุมชน และแรงงานที่มีคุณค่าของประเทศ สิ่ง ที่องค์กรได้จากการมีความสุขในที่ทำงานคือ ประสิทธิภาพในการทำงานในด้านผลผลิตที่มีประสิทธิภาพ ได้ทั้งปริมาณ คุณภาพของสินค้าและบริการดีขึ้น ลดการขาดงาน การเข้างานช้า การลาป่วย ลากิจ ของพนักงาน มีชุมชนที่เข้มแข็งในองค์กร สภาพแวดล้อมในการทำงานดีขึ้น ลดอัตราการเลิกจ้างงาน ประหยัดค่าใช้จ่ายในการสรรหา ฝึกพนักงานใหม่ ภาพลักษณ์ขององค์กรดีขึ้น และลดความไม่พอใจ ของผู้ใช้แรงงาน ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับพนักงานดีขึ้น พนักงานก็จะมีความรัก ในองค์กรมากขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องที่องค์กรต้องการที่สุด (ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์, 2551, หน้า 23-24; ประพันธ์ ชัยกิจอุราชัย, 2553, หน้า 39) องค์กรที่มีความเอื้อเฟื้อต่อกันทั้งทางกาย วาจา ปฏิบัติตน ด้วยความสุจริตในหน้าที่ เริ่มต้นที่การแบ่งปันสิ่งดีงามต่อกันและกันก็เป็นการสร้างองค์กรที่เข้มแข็ง โดยให้หลัก 3 อ คือ อามิส เป็นวัตถุสิ่งของที่พอจะแบ่งปันกันได้มากน้อยไม่สำคัญอยู่ที่ความจริงใจ มากกว่า อภัย เป็นการปล่อยวางความขุ่นเคืองใจ ที่ใครอาจทำให้เราด้วยเจตนาหรือพลั้งเผลอไม่ได้ใจ จุดเปลี่ยนสำคัญอยู่ตรงนี้ เพราะบางทีเราลืมสิ่งที่ดี ๆ ร่วมกันมาก่อน โกรธจนเพียงเล็กน้อยแล้วไม่อภัย ให้กันความสัมพันธ์อาจกลายเป็นสิ่งที่เคยมี และ อารุข ไม่ใช่ป็นผาหน้าไม้ แต่เป็นการให้ปัญญาารุข หรืออารุขทางปัญญา ศาสดราแห่งจิตใจ เป็นการให้คำแนะนำที่ดี ตลอดจนการให้กำลังใจ ให้วิธีคิด

ที่จะสร้างชีวิตให้มีความสุข โดยทั้ง 3 อ ยังส่งเสริมให้อารมณ์ดี ร่วมงานกันอย่างมีความสุข บรรยากาศในการทำงานก็อบอุ่นไปด้วยความอบอุ่น พร้อมด้วยการโอบอ้อมอารี จะทำให้มีความสุขกันทั้งองค์กร (ธรรมรดา, 2552, หน้า 97-99)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
2. เพื่อเปรียบเทียบความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และกลุ่มสาขาวิชา
3. เพื่อศึกษาความต้องการความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

คำถามของการวิจัย

1. ตัวบ่งชี้การเรียนรู้มีความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพามีอะไรบ้าง
2. เกณฑ์ปกติในการประเมินความสุขของการเรียนรู้มีความสุขของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นอย่างไร
3. ความต้องการความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ คือ ความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และกลุ่มสาขาวิชา ที่แตกต่างกัน มีความต้องการความสุขแตกต่างกันและสามารถทำนายความต้องการความสุขของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาได้

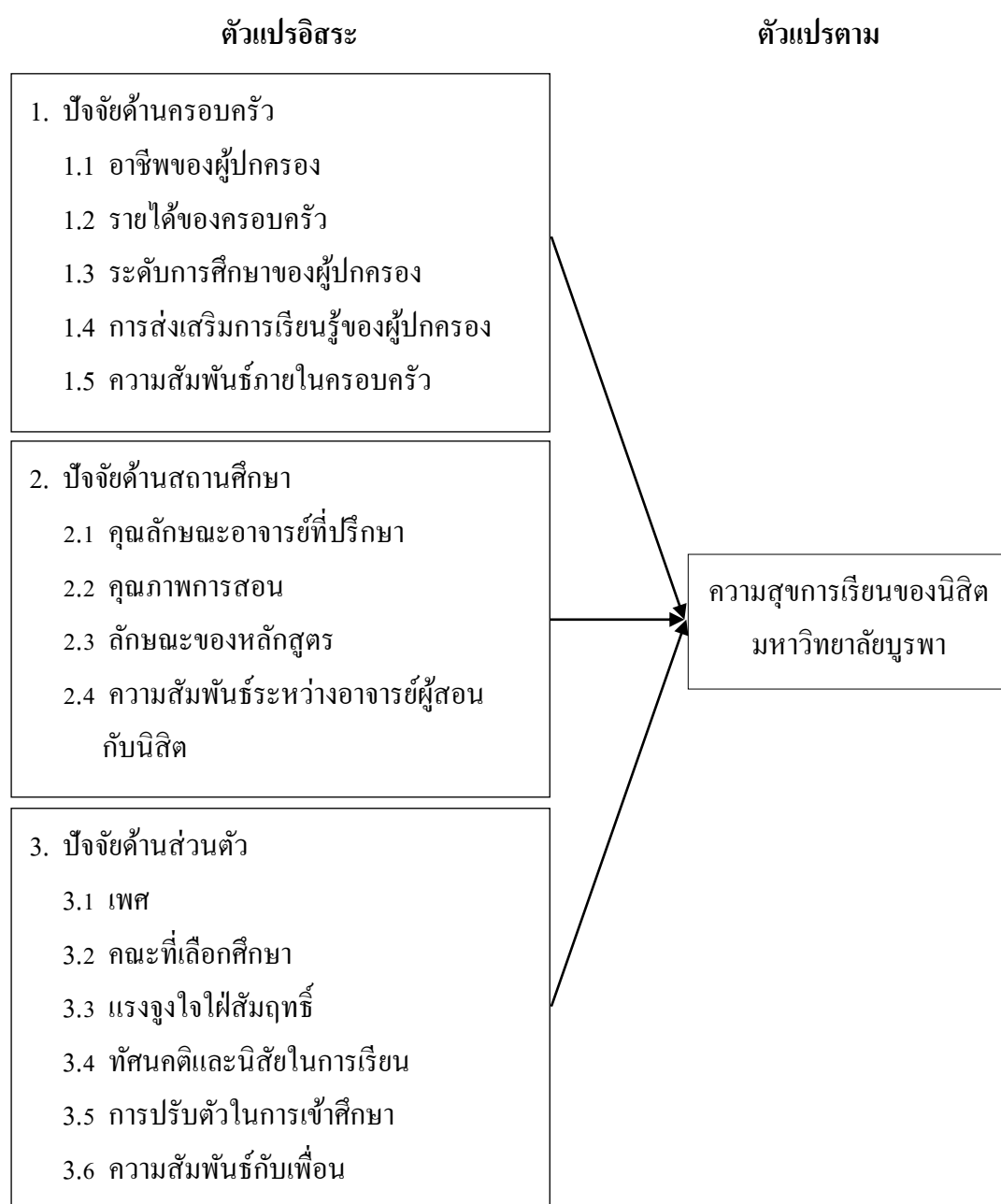
กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยจึงนำมาเป็นกรอบความคิดในการวิจัยครั้งนี้ว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพาสรุปได้

3 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
2. ปัจจัยด้านสถานศึกษา ได้แก่ คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา คุณภาพการสอน ลักษณะของหลักสูตร ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต

3. ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ คณะที่เลือกศึกษา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดและนิสัยในการเรียน การปรับตัวในการเข้าศึกษา ความสัมพันธ์กับเพื่อน จากแนวคิดที่ได้นำเสนอข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นกรอบแนวคิดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นิสิต หมายถึง นิสิตระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ชั้นปีที่ 1-4 และนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ชั้นปีที่ 1-3 มหาวิทยาลัยบูรพา ปีการศึกษา 2558

2. ความสุข หมายถึง ความพึงพอใจ และความสนุกสนาน ความพึงพอใจ จะเป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ในลักษณะที่ต้องมีสิ่งที่มากระทำหรือมีผลกระทบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในอารมณ์ของบุคคล เป็นส่วนหนึ่งของความรู้สึกที่มีความสุข ส่วนความสนุกสนาน จะเป็นลักษณะของอารมณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งมีลักษณะที่ไม่คงที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ส่วนความสุขจะเป็นลักษณะของอารมณ์ความรู้สึกที่แสดงออกทางพฤติกรรมค่อนข้างคงทน ยาวนานกว่า และเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องการ

3. ปัจจัยด้านครอบครัว หมายถึง ลักษณะของครอบครัวที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต ที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ มหาวิทยาลัยบูรพา มี 5 ตัวแปร คือ

3.1 อาชีพของผู้ปกครอง หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่การงานของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นแหล่งที่มาของรายได้ หากผู้ปกครองมีอาชีพดี จะมีความต้องการให้บุตรได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

3.2 รายได้ของครอบครัว หมายถึง เงินหรือค่าตอบแทนที่สมาชิกในครอบครัวได้รับจากการประกอบอาชีพในแต่ละเดือน ซึ่งเป็นรายได้ประจำต่อเดือน

3.3 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง หมายถึง การศึกษาสูงสุดของผู้ปกครอง

3.4 การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง หมายถึง การให้การสนับสนุนทางการศึกษาของบิดามารดาที่มีต่อการเรียนของนิสิต อีกทั้งดูแลเอาใจใส่ ติดตามผลการเรียน ให้กำลังใจ ตลอดจนให้คำแนะนำปรึกษาด้านการเรียนแก่นิสิต

3.5 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว หมายถึง สภาพความผูกพัน ความสามัคคีที่เกิดขึ้นภายในครอบครัว ร่วมปรึกษาเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นภายในครอบครัว รวมถึงการส่งเสริมหรือให้การสนับสนุนการเรียน

4. ปัจจัยด้านสถานศึกษา หมายถึง ลักษณะของสถานศึกษาที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่ ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ มหาวิทยาลัยบูรพา มี 4 ตัวแปร คือ

4.1 คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา หมายถึง คุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่นิสิตเกิดความเชื่อมั่นและไว้วางใจในการมาขอรับคำปรึกษา และได้รับมอบหมายให้ดูแลความช่วยเหลือด้านการศึกษาให้นิสิตประสบความสำเร็จในการศึกษา

4.2 คุณภาพการสอน หมายถึง ประสิทธิภาพทางการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ซึ่งผู้สอนจะต้องมีกลยุทธ์ในการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ อีกทั้งผู้สอนต้องมีการพัฒนาและเพิ่มพูนความรู้ของตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้การสอนมีความสอดคล้อง และสัมพันธ์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

4.3 ลักษณะของหลักสูตร หมายถึง กรอบกำหนดทิศทางในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งให้เห็นแนวทางในการจัดมวลประสบการณ์ให้กับผู้เรียน เปรียบได้กับแผนที่หรือเข็มทิศที่จะนำทางในการจัดการศึกษาให้บรรลุผล หลักสูตรที่ดีมีความเหมาะสมจะทำให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต หมายถึง การที่อาจารย์ให้ความสำคัญ สนับสนุนกับนิสิต มีความเป็นกันเองกับนิสิต การเข้าใจจิตใจของนิสิต การให้คำปรึกษาแก่นิสิต และการให้ความเอาใจใส่ต่อนิสิตโดยทั่วถึงกัน

5. ปัจจัยด้านส่วนตัว หมายถึง สิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างของนิสิต ที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ มหาวิทยาลัยบูรพา มี 6 ตัวแปร คือ

5.1 เพศ หมายถึง ลักษณะทางกายภาพที่แสดงให้รู้ว่าเป็นชายหรือหญิง โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเพศชาย และกลุ่มเพศหญิง

5.2 คณะที่เลือกศึกษา หมายถึง คณะที่นิสิต ได้เลือกเข้าศึกษา และลงทะเบียนเรียน

5.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการหรือปรารถนาที่จะทำกิจกรรมใด ๆ ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตามที่คาดหวังหรือมุ่งหวังไว้ มีความมุ่งมั่น และความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ โดยไม่ย่อท้อ เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ และมาตรฐานที่เป็นเลิศ

5.4 ทักษะคิด และนิสัยในการเรียน หมายถึง ความรู้สึกรู้สีกที่มีต่อการเรียน โดยการแสดงออกในรูปของความพึงพอใจ เห็นด้วย ไม่เห็นด้วย หรือสนับสนุน หรือไม่ชอบในการเรียน

5.5 การปรับตัวในการเข้าศึกษา หมายถึง การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เป็นการปรับตัวกับการที่นิสิตเริ่มใช้ชีวิตในสถาบันการศึกษา การสร้างความคุ้นเคยกับบุคคลอื่น สถานที่ และกฎระเบียบของสถาบันการศึกษา เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างเป็นปกติสุข

5.6 ความสัมพันธ์กับเพื่อน หมายถึง ลักษณะการคบเพื่อนของนิสิต กิจกรรมสังคมในกลุ่มเพื่อน การเป็นที่สนใจในหมู่เพื่อน ความสัมพันธ์กับเพื่อนมีผลต่อการแสดงออกทั้งในด้านความคิด ทักษะคิด ค่านิยม พฤติกรรม และบุคลิกภาพ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นิสิตได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการการเรียน เพื่อให้นิสิตได้มีการเตรียมความพร้อมในการศึกษา และปรับปรุงตนเองเพื่อก่อให้เกิดความสำเร็จในการศึกษา
2. อาจารย์ผู้สอนได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิต พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน อีกทั้งเป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาและชี้แนะแก่นิสิตในการศึกษา
3. ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยบูรพาได้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิต ได้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนเพื่อส่งเสริม และช่วยเหลือนิสิตให้มีความสุขในการเรียน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จด้านการเรียนต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแยกเป็นหัวข้อและรายละเอียด ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัยบูรพา
2. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสุข
3. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลพื้นฐานของมหาวิทยาลัยบูรพา

ปรัชญา

สร้างเสริมปัญญา ใฝ่หาความรู้ คู่คุณธรรม ชี้นำสังคม

วิสัยทัศน์

“สร้างคนคุณภาพ สร้างปัญญาให้แผ่นดิน ด้วยคุณภาพการศึกษาระดับสากล เพื่อนำพาสังคมไทย สู่สังคมอุดมปัญญาที่เข้มแข็งอย่างยั่งยืน”

พันธกิจ

1. สร้างความรู้ปัญญาและบริหารจัดการให้เกิดคุณค่าต่อการพัฒนาสังคม
2. จัดการศึกษาที่มีคุณภาพในระดับสากล สร้างบัณฑิตให้มีคุณธรรม เชี่ยวชาญในศาสตร์ เป็นผู้นำที่มีทักษะสากล

3. บริการวิชาการสู่สังคม ร่วมสร้างสังคมอุดมปัญญาที่พึ่งตนเอง

4. ส่งเสริม สนับสนุนและธำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทย

5. พัฒนามหาวิทยาลัยให้เข้มแข็ง มีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพสูงและพึ่งตนเองได้

เป้าประสงค์

เป้าประสงค์เป็นผลสัมฤทธิ์ในอนาคตที่องค์กรมุ่งหวังจะให้บรรลุผลตามประเด็นยุทธศาสตร์ เป็นผลสัมฤทธิ์สำคัญที่บ่งบอกว่าพันธกิจบรรลุผลสัมฤทธิ์ และมหาวิทยาลัยได้พัฒนาไปในทิศทางของวิสัยทัศน์ตามที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยเป้าประสงค์ ดังนี้

1. มหาวิทยาลัยเป็นอุดมศึกษาชั้นนำที่เป็นเลิศด้านการผลิตบัณฑิต และการวิจัย และมีผลงานโดดเด่นในระดับประเทศ และระดับนานาชาติ ซึ่งประกอบด้วยกลยุทธ์ ดังนี้

1.1 เสริมสร้างประสิทธิภาพการวิจัย ในการสร้างผลงานและบุกเบิกองค์ความรู้ใหม่ สามารถบูรณาการองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาสังคมไทยให้เข้มแข็ง และมีบทบาทนำในประชาคมโลก

1.2 ปฏิรูประบบการสร้างและพัฒนาสมรรถนะบัณฑิตมหาวิทยาลัยบูรพาให้มีคุณธรรม เชี่ยวชาญในศาสตร์ มีความสามารถทางการบริหารจัดการเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นของสังคม สามารถสร้างสรรค์คุณค่า และคุณประโยชน์แก่สังคม

1.3 ปรับระบบการเรียนการสอนและกระบวนการสร้างบัณฑิตประสิทธิภาพสูงและมีคุณภาพระดับสากล

1.4 พัฒนาคณาจารย์ให้มีความเชี่ยวชาญในศาสตร์ มีศักยภาพในการถ่ายทอดความรู้ และสร้างความพร้อมให้มหาวิทยาลัยมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านครบทุกศาสตร์

1.5 สร้างความสุขในบรรยากาศการศึกษาที่เหมาะสมและเอื้อต่อการเรียนรู้

2. มหาวิทยาลัยเป็นคลังความรู้ และแหล่งอ้างอิงทางวิชาการของประเทศ และระดับนานาชาติ เป็นที่พึ่งทางวิชาการของสังคม นำพาสังคมสู่สังคมอุดมปัญญา ประกอบด้วยกลยุทธ์ ดังนี้

2.1 สร้างและพัฒนามหาวิทยาลัยเป็นศูนย์กลางความรู้ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและประเทศที่มีความเป็นเลิศในศาสตร์ทะเล ศาสตร์ผู้สูงอายุ ศาสตร์ทางการศึกษา และศาสตร์ที่เกี่ยวกับแรงงาน และการทำงาน ศาสตร์เกี่ยวกับภาษาตะวันออก และศาสตร์ด้านโลจิสติกส์

2.2 บูรณาการทรัพยากรทั้งระบบเพื่อสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมไทยและสากล

2.3 สร้างเครือข่ายวิชาการที่แพร่หลายทั้งในประเทศและครอบคลุมทั่วทุกทวีป เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การพัฒนาองค์ความรู้ระดับโลก

2.4 ส่งเสริมให้นิสิต บัณฑิต บุคลากรทุกระดับและทุกภาคส่วนในสังคม ร่วมตระหนักถึงสิ่งแวดล้อม ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ร่วมพัฒนาอัตลักษณ์แห่งความเป็นไทยให้ยั่งยืน

2.5 สร้างระบบบริการวิชาการมีประสิทธิภาพสูง ที่สามารถสนองต่อความต้องการทางด้านความรู้ของสังคม และความสามารถในการนำสังคมสู่ความอยู่ดีมีสุข บนฐานความรู้และปัญญา

2.6 พัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า เอื้อต่อการเรียน การสอนและการวิจัยและเป็นมหาวิทยาลัยสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

2.7 พัฒนามหาวิทยาลัยสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มุ่งเน้นยุทธศาสตร์ มีสมรรถนะสูงระดับสากล และเป็นองค์กรอัจฉริยะ

2.8 สร้างมหาวิทยาลัยมีความแข็งแรง มั่นคง บุคลากรมีความสุขบนฐานวัฒนธรรม องค์กรที่เข้มแข็ง

วิทยาเขต

1. มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี
2. มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว

คณะ จำนวน 22 คณะ 4 วิทยาลัย ดังนี้

1. คณะการจัดการและการท่องเที่ยว
2. คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร
3. คณะพยาบาลศาสตร์
4. คณะแพทยศาสตร์
5. คณะเภสัชศาสตร์
6. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
7. คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์
8. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์
9. คณะโลจิสติกส์
10. คณะวิทยาการสารสนเทศ
11. คณะวิทยาศาสตร์
12. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
13. คณะวิศวกรรมศาสตร์
14. คณะศิลปกรรมศาสตร์
15. คณะศึกษาศาสตร์
16. คณะสาธารณสุขศาสตร์
17. คณะสหเวชศาสตร์
18. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ
19. วิทยาลัยนานาชาติ
20. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์
21. วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา
22. คณะเทคโนโลยีทางทะเล (วิทยาเขตจันทบุรี)
23. คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ (วิทยาเขตจันทบุรี)
24. คณะอัญมณี (วิทยาเขตจันทบุรี)
25. คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ (วิทยาเขตสระแก้ว)
26. คณะเทคโนโลยีการเกษตร (วิทยาเขตสระแก้ว)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความสุข

พระบรมราชาวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2518 ความว่า ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้น หมายถึง ความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหามาได้ด้วยความเป็นธรรม ทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญ หรือด้วยการแก่งแย่งเบียดเบียนจากผู้อื่น ความเจริญที่แท้มีลักษณะเป็นการสร้างสรรค์ เพราะอำนวยความสะดวกถึงผู้อื่นและส่วนรวมด้วย (ปริญญา เรื่องทิพย์, 2550)

ความหมายและแนวคิดที่เกี่ยวกับเรื่องความสุขนั้นมีหลายแนวคิด และมีรูปแบบที่แตกต่างกันไปหลายแนวทาง ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ให้ความหมาย สนุก คือ ทำให้รู้สึกเพลิดเพลิน ทำให้เบิกบานใจ เช่น หนังสือนี้อ่านแล้วสนุก ส่วน สนุกสนาน คือ ร่าเริง บันเทิงใจ เพลิดเพลินเจริญใจ

ธ สุนทรายุทธ (2553, หน้า 173) ความสุข หมายถึง ความรู้สึกดี ๆ สนุกสนานกับการมีชีวิตและอยากให้รู้สึกเช่นนั้นตลอดไป

มานิต มานิตเจริญ (2543) ให้ความหมายของสนุก คือ เพลิดเพลินใจ ให้ความเบิกบานขี้ใจให้อยากเล่นอยากดู อยากทำ ส่วนสนุกสนาน คือ ความเพลิดเพลินใจ หรือให้ความเพลิดเพลินใจ

กรมสุขภาพจิต (2544, หน้า 228) ได้ให้ความหมายว่า ความสุข คือ สภาพชีวิตที่เป็นสุขอันเป็นผลจากการมีความสามารถในการจัดการปัญหาในการดำเนินชีวิต มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบคลุมถึงความดีงามภายในจิตใจ ภายใต้อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

เสริมศักดิ์ วงศ์กระจ่าง (2548 อ้างถึงใน วิทยา นาควัชระ, 2552) ได้ให้ความหมายของคำว่า Joy ไว้ 2 แนวทาง คือ Joy เป็นคำนามแปลว่า ความสุข ความยินดีอย่างยิ่ง หรือความหมายที่ 2 คือ เป็นสิ่งที่นำมาซึ่งความสุข

ส่วนคำว่า “Happy” หรือ “Happiness” นอกจากความหมายข้างต้นที่กล่าวมาแล้ว ยังมีความหมายที่เป็นคำแปลเปรียบเทียบกับในพจนานุกรมอีก ดังนี้

วงศ์ วรรณพิเชษฐ์ (2547) ให้ความหมายของความสุขว่า หมายถึง มีความสุขและความพอใจ โชคดีและยินดี

สุวิทย์ หิรัณยกาญจน์ (2548) ให้ความหมายของความสุขไว้ว่า คือ ความสบาย ความสำราญปราศจากโรค

Advance-dictionary English-Thai (2005 อ้างถึงใน สุวิทย์ หิรัณยกาญจน์, 2548) ให้ความหมายของ Happy ว่า หมายถึง เป็นสุข ความสุข เบิกบาน และยินดี

วิทยา นาควัชระ (2552, หน้า 16) ได้กำหนดความสุขไว้ 3 ประเภท คือ ความสุขทางกาย หรือสุขกาย อาทิเช่น การออกกำลังกายเป็นประจำ การพุดดี ๆ กับตัวเองทุกวัน ทำงานหาเงินให้ใช้เพียงพอ มีความอดทนอดกลั้น ทำงานหรือกิจกรรมที่ตนเองถนัด ความสุขทางใจ หรือสุขใจ อาทิเช่น พัฒนาความรักและความผูกพันกับเพื่อนมนุษย์ คิดและรู้สึกว่าคุณเองมีความสุข มีความสุนทรีย์และความสุขทางจิตวิญญาณ ศีกสติ สมาธิ สร้างสุขด้วยการให้ ความอ่อนน้อมในใจความอิสระ และไกรฤทธิ บุญเกียรติ (2548, หน้า 40) ได้อธิบายความสุขทางใจ มี 5 ประการ คือ ความสุขในการทำงาน ความสุขในครอบครัว ความสุขที่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนฝูง ความสุขในสังคม และความนับหน้าถือตา ชัยเสฏฐ์ พรหมศรี (2550) กล่าวว่า ความสุขและความทุกข์ เปรียบเสมือนหยินและหยางที่มีอยู่คู่กัน ถ้าเราไม่มีทุกข์เลยจะรู้รสชาติแห่งความสุขได้อย่างไร ความสุขอยู่ที่ใจ โดยให้มุมมองความสุขไว้หลากหลาย อาทิเช่น การยอมรับตนเองอย่างไม่มีเงื่อนไข การมีสุขภาพดี ไม่มีทุกข์ ความโกรธเป็นหนทางแห่งทุกข์ มองให้ไกลเปิดใจให้กว้าง อย่าเป็นหนี้ให้เวลากับครอบครัว มีความยืดหยุ่นกับชีวิต

พระไพศาล วิสาโล (2552, หน้า 7-9) ได้แบ่งมิตินี้ความสุขเป็น 4 มิติ คือ

1. สุขภาวะทางกาย ได้แก่ การมีสุขภาพดี ปลอดภัยจากโรคภัยไข้เจ็บ ไม่อดอยากหิวโหย มีปัจจัยสี่พอเพียงกับอัตภาพ อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เกื้อกูลต่อสุขภาพ ปราศจากมลภาวะหรือภัยธรรมชาติ มีการเอาใจใส่ดูแลร่างกาย รวมทั้งบริโภคใช้สอยอย่างถูกต้องเหมาะสม ดำเนินชีวิตไปในทางที่ไม่อันตรายต่อสุขภาพของตนเอง

2. สุขภาวะทางสังคม ได้แก่ การอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นกลมกลืน ประกอบด้วย ไม่ตรีจิตมิตรภาพ ปราศจากสัมพันธภาพร้ายฉาว มีสวัสดิภาพในชีวิต สิทธิเสรีภาพได้รับการคุ้มครอง ปลอดภัยจากการถูกคุกคามหรือเบียดเบียน ในขณะที่เดียวกันก็ไม่ก่อความเดือดร้อน หรือเบียดเบียนผู้อื่น

3. สุขภาวะทางจิต ได้แก่ การมีจิตใจสดชื่น เบิกบาน ผ่องใส และสงบสุข ไม่กลัดกลุ้มกังวล มีกำลังใจและความมั่นคงภายในปราศจากความท้อแท้ หดหู่เศร้า โศกหรือโกรธขี้้ง มีเมตตา กรุณา และเข้าถึงจิตใจที่อ่อนโยน สามารถเข้าถึงความสุขที่ประณีตได้

4. สุขภาวะทางปัญญา ได้แก่ การมีความรู้และความคิดที่ถูกต้องดีงาม ช่วยให้ดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข รู้จักคิดหรือพิจารณาด้วยเหตุผล จนสามารถแก้ปัญหาหรือหลุดพ้นจากความทุกข์ ตลอดจนรู้จักการดำเนินกิจการต่าง ๆ ให้สำเร็จได้ด้วยวิธีการแห่งปัญญา สามารถเป็นที่พึ่งของตนเองได้

กฤษณ์ รุยาพร (2551, หน้า 17-18) ได้นำหลักการทางตะวันตกและตะวันออกมาผสมผสานกับแนวคิดพื้นฐานทางพุทธศาสนา กำหนดกลยุทธ์ 5 ประการ ในการถอดรหัสความสุข เพื่อชี้แนะเส้นทางสู่ความสำเร็จคือ S-M-I-L-E

1. S: Self-Awareness ชื่นชมศักยภาพของต่อสุขใจ ที่ไร้ขีดจำกัดที่ซ่อนเร้นภายในตัวเอง
2. M: Manage emotion มีอิสระในการบริหารความสุข รู้จักมีอิสระทางอารมณ์ในการขยายต่อมีความสุขใจ เพื่อเพิ่มอารมณ์บวก และรับมือกับอารมณ์ลบด้วยการหลีกเลี่ยงต่อความเครียด
3. I: Innovation inspiration สร้างวิถีแห่งความสุข รู้จักสร้างเส้นทางเดินสู่เป้าหมายอย่างไม่ยึดติดบนพื้นฐานของแรงบันดาลใจจากต่อสุขใจเพื่อสร้างวิถีแห่งความสุขให้เกิดขึ้นในใจอย่างแท้จริง
4. L: Listen with head and heart ฟังเสียงความสุข รู้จักฟังเสียงความสุขด้วยสมองและหัวใจ อย่างเข้าใจธรรมชาติ
5. E: Enhance social happiness ต่อยอดความสุขสู่สังคม รู้จักเปิดกว้างและสร้างสรรค์อย่าปล่อยให้ยวดยิ่งระดับต่อสุขใจ และต่อยอดความสุขออกไปสู่ทุกคนในสังคม

ดัชนีความสุขมวลรวมประชาชาติ (Gross National Happiness: GNH) การจัดทำตัวชี้วัดความสุขเกิดขึ้นหลังจากหลาย ๆ ประเทศพบกับปัญหาในการพัฒนาและเริ่มมองเห็นทางตันและความหายนะของการใช้ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP) ในการกำหนดผลสำเร็จของการพัฒนาประเทศแรกที่น่าแนวคิดดังกล่าวมาใช้ คือ ประเทศภูฏาน โดยสมเด็จพระราชาธิบดี Jigme Singye Wangchuck กษัตริย์แห่งประเทศภูฏาน ได้แสดงพระราชประสงค์ที่จะให้ภูฏานใช้หลัก “ความสุขมวลรวมประชาชาติ” หรือดัชนีวัดความสุขแห่งชาติ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ที่มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ คือ

- 1) การส่งเสริมการรักษาระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมให้สม่ำเสมอ โดยพื้นฐานของการแบ่งสรรทรัพยากรให้เท่าเทียมและยุติธรรม
- 2) คุ้มครองดูแลทรัพยากรธรรมชาติ
- 3) ส่งเสริมการพัฒนาด้านวัฒนธรรม และ
- 4) สถาปนาเส้นทางการปกครองประเทศอันดีงาม (พระมหาสุทิตย์ อากาศโร และเขมณัฐ อินทรสุวรรณ, 2553, หน้า 66-67) สามารถจะชี้วัดปัจจัยด้านความสุขเชิงปริมาณผ่านการเชื่อมโยงกับตัวชี้วัดด้านอื่น ๆ ที่ร่วมกำหนดความสุข โดยเชื่อมโยงกับนโยบายการพัฒนาด้านอื่น ๆ ของภูฏาน อันประกอบด้วย 1) การพัฒนาเศรษฐกิจ 2) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 3) การส่งเสริมวัฒนธรรม (ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และกนกพร นิตยนิธิพฤทธิ, 2553, หน้า 27) Sander G. Tideman ได้เปรียบเทียบตัวแบบความสุขในการยึดหลักคุณค่าทางจิตใจตามหลักคำสอนของพุทธศาสนา หนทางสู่ความพ้นทุกข์หรือมรรค 8 กับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ของ มาส โลว์ องค์ประกอบของ GNH ของประเทศภูฏาน และ Levels of consciousness ของ Richard Barrett ซึ่งเกี่ยวข้องกับลำดับขั้นของค่านิยมเพื่อการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในองค์กรและชาติ และเคน โป พันต์ชิ ตาชิ และคณะ ได้เสนอกรอบทางเลือกในการเชื่อมโยง GNH กับนโยบายสาธารณะผ่านการประยุกต์มรรค 8 เข้ากับความต้องการ

พื้นฐานของมนุษย์ของ อับราฮัม ฮาโรลด์ มาสโลว์ เชื่อมโยงกับสิ่งที่สร้างความพึงพอใจ ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญของการกำหนดความสุขมวลรวม

ประเวศ วะสี (2542, หน้า 170) ได้สรุปความสุขมวลรวมประชาชาติ ประกอบด้วยความเป็นอยู่ที่ดี 4 ด้าน คือ

1. ความเป็นอยู่ทางกายที่ดี ครอบคลุมถึงสุขภาพกายที่ดี สภาพทางเศรษฐกิจที่พอเพียง ระบบนิเวศน์ที่สมบูรณ์
2. ความเป็นอยู่ที่ดีทางใจ ครอบคลุมถึงความเครียดที่ลดลง ความมีสติสุขภาพใจที่ดี
3. ความเป็นอยู่ที่ดีทางสังคม ครอบคลุมถึงการพัฒนาทางวัฒนธรรม การอยู่ร่วมกันอย่างเป็นสุขในครอบครัว ชุมชนและความสันติสุขในสังคม
4. ความเป็นอยู่ที่ดีทางจิตวิญญาณ ครอบคลุมถึงความเห็นใจ ทักษะการมองโลกที่ถูกต้อง ความเห็นแก่ตัวลดลง

ความสุข หมายถึง ความพึงพอใจ และความสนุก ดังที่กล่าวมา จึงพอสรุปได้ว่า ความสุขนั้นมีคำที่ใช้สื่อความหมายได้หลายคำ เช่น ความสุข ความพึงพอใจ และความสนุกสนาน ซึ่งในแต่ละคำที่ใช้เรียก ก็จะมี ความหมายใกล้เคียงกัน แต่จากการทบทวน พบว่าจะมีส่วนที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งในบางครั้งก็มีการใช้หรือให้ความหมายแทนกันก็มีซึ่งความพึงพอใจ จะเป็นความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้น ในลักษณะที่ต้องมีสิ่งที่มีผลกระทบหรือมีผลกระทบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในอารมณ์ของบุคคล เป็นส่วนหนึ่งของความรู้สึกที่มีความสุข ส่วนความสนุกสนาน ส่วนมากจะเป็นลักษณะของอารมณ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ดำเนินกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งมีลักษณะที่ไม่คงที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย ส่วนความสุข จะเป็นลักษณะของอารมณ์ความรู้สึกที่แสดงออกทางพฤติกรรมค่อนข้างคงทนยาวนานกว่า และเป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องการสำหรับการในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้คำว่า “Happiness” แทนความหมายของความสุข ในเนื้อหาของงานวิจัย

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความสุของค์กรแห่งความสุข

คำว่าองค์กรแห่งความสุข ในภาษาอังกฤษใช้คำว่า Happy workplace ซึ่งเป็นคำใหม่ที่กลุ่มพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HR) นำโดย นายแพทย์ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์ รองผู้อำนวยการแผนงานสุขภาพองค์กรภาคเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ได้สร้างรูปแบบของ Happy workplace ขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือการสร้างความสุขในชีวิตของคนทำงาน

องค์ประกอบเกี่ยวกับองค์กรแห่งความสุข

การสร้างองค์กรแห่งความสุข หรือที่ทำงานแห่งความสุข จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ 3 อย่างนี้เป็นวิสัยทัศน์หรือเป้าหมายสุดท้าย คือ คนทำงานมีความสุข ที่ทำงานน่าอยู่ ชุมชนสมานฉันท์ สอดคล้อง

กับโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ได้กำหนดตัวชี้วัดความก้าวหน้าของมนุษย์ไว้ 3 ส่วน คือ ความสุขของคน ความสุขของครอบครัว และความสุขของสังคม เพราะคนถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาองค์กร ให้ก้าวหน้า องค์กรแห่งความสุขหรือความสุข 8 ประการ เป็นเครื่องมือชิ้นหนึ่ง ที่ช่วยให้คนเกิดความสุข ทำให้เกิดความสุขในการทำงานและนำผลไปยังความสุขของชุมชน ซึ่งประกอบไปด้วยองค์ประกอบทั้งสิ้น 8 ประการ ดังนี้

1. ความสุขทางกาย (Happy body) หรือสุขภาพดี คือ ความสุขที่เกิดจากการมีสุขภาพที่ดี แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรู้จักใช้ชีวิตเป็น สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่

2. น้ำใจงาม (Happy heart) ความมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกันและกันในองค์กรเป็นสิ่งที่สำคัญ เชื่อว่าไม่มีใครอยู่ได้คนเดียวในโลกนี้ เราต้องรู้จักการแบ่งปัน และต้องรู้สึกละเมียดละไมกับคนอื่นก็มีความสุขใจเกิดขึ้น

3. ทางสายกลาง (Happy relax) หรือผ่อนคลายเป็น ต้องรู้จักการการผ่อนคลาย ไม่ว่าจะ เป็นการทำงานหรือการใช้ชีวิตต้องนำทางสายกลางมาใช้ ต้องรู้จักปล่อยวางบ้าง เพราะจริงจังแต่ไม่ไหว ต้องมีคำว่า “หยุด” เพื่อจะมีสติแล้วคิดเดินต่อไป

4. พัฒนาสมอง (Happy brain) ความสุขจากการได้เรียนรู้ พัฒนาสมองตัวเองจากแหล่งต่าง ๆ นำไปสู่ความเป็นมืออาชีพและความก้าวหน้าในการทำงาน คนเราเรียนเพื่อรู้มีปัญญาก้าวหน้าในชีวิต เป็นสิ่งสำคัญ อนาคตก้าวหน้า เงินทอง เกียรติยศ ชื่อเสียง ความต้องการต่าง ๆ ของมนุษย์มันก็เกิดจากการเรียนรู้พัฒนาตนเอง

5. ทางสงบ (Happy soul) ความศรัทธาศาสนาและศีลธรรมในการดำเนินชีวิต ความสุขของคนทำงานเกิดได้จากธรรมะ จริยธรรม ความซื่อสัตย์ เป็นสิ่งสำคัญของมนุษย์ทุกคนที่องค์กร ต้องสร้าง องค์กรใดไม่ปลูกฝังความศรัทธาศาสนาและศีลธรรมให้เกิดในองค์กร อย่าหวังว่าคนในองค์กรจะซื่อสัตย์ จงรักภักดีและมีน้ำหนึ่งใจเดียว พร้อมทั้งจะช่วยเหลือองค์กรยามที่องค์กรตกอับ คุณธรรมจริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญของทุกองค์กร

6. ปลอดภัย (Happy money) มีเงินรู้จักเก็บ รู้จักใช้ ไม่เป็นหนี้ ถ้าเชื่อว่าความสุขด้วยเงิน ไม่มีวันพอหรอก เงินสำคัญแต่ไม่ใช่สำคัญที่สุด เพราะบางครั้งเงินไม่สามารถตอบสนองความสุขให้คนได้จริง ๆ แล้วความสุขไม่ได้อยู่ที่ไหนหากคนรู้จักพอ หนี้ของมนุษย์ที่สำคัญ มีอยู่ 2 อย่าง คือ หนี้ที่ควรมี กับหนี้ที่ไม่ควรมี หนี้ที่ควรมี หนี้ที่ใช้ในการดำเนินชีวิต เกี่ยวข้องกับปัจจัย 4 (อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค) รวมถึงหนี้ความรู้ หนี้ที่ไม่ควรมี หมายถึง หนี้ที่เกิดจากความฟุ้งเฟ้อฟุ้งเฟ้ออยากมีอยากเด่นตามคนอื่น ทั้ง ๆ ที่อาจจะไม่มีความจำเป็น

7. สร้างความสุขจากการมีครอบครัวที่ดี (Happy family) ครอบครัวที่เข้มแข็งย่อมเป็นครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคง ความสุขที่ให้กับคนในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นพ่อ เป็นแม่ ญาติผู้ใหญ่ ภรรยา หรือหลาน คือ การสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้ครอบครัว

8. ความสุขที่เกิดจากสังคม (Happy society) สังคมดีจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีความรักความสามัคคีเอื้อเฟื้อ ต่อคนในชุมชน คนทำงาน ที่พักอาศัย

ความสุขทั้ง 8 สร้างได้ เพื่อให้เกิดความสุขที่ใหญ่ที่สุด คือ การสร้างความสุขในที่ทำงาน เมื่อสร้างความสุขที่ทุกคนจะได้จากการทำงาน คือความสุขจากการดำรงชีวิตที่เหมาะสม มีผลงานที่ดี มีความมั่นคงในอาชีพ ได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่ดี เกิดความรู้สึกว่าตัวเองเป็นคนที่มีคุณค่า ต่อองค์กร มีความสัมพันธ์ระหว่างพนักงานและผู้บริหารที่ดีขึ้น มีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น มีความรู้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต นำไปเผยแพร่ต่อครอบครัว ชุมชน และแรงงานที่มีคุณค่าของประเทศ (ชาลยวิทย์ วสันต์ธนารัตน์, 2551)

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ความหมายของการเรียนรู้

ในการดำรงชีวิตในปัจจุบันมนุษย์ต้องการเอาตัวรอดและต้องการอยู่อย่างมีความสุขตามสภาพแวดล้อมของตน มนุษย์จึงต้องอาศัยปัจจัยหรือองค์ประกอบต่างๆ มีการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคม และส่วนหนึ่งของการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของสังคมนั้น ก็คือ การเรียนรู้ ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียนเท่านั้น แต่การเรียนรู้นั้นเกิดขึ้นได้ทุกสภาพและทุกขณะ ตั้งแต่เกิด โดยเริ่มจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัว ซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้ไว้ดังต่อไปนี้คือ

Woolfolk (1988) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้อย่างกว้าง ๆ ไว้ว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งและประสบการณ์นี้เป็นต้นเหตุอันสำคัญที่ทำให้ความรู้ และพฤติกรรมของบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร โดยที่การเปลี่ยนแปลงนั้นอาจเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ เพื่อสิ่งที่ดีกว่าหรือเลวลงก็ได้ การที่จะจัดว่าเรื่องใดเป็นการเรียนรู้ให้สังเกตว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดจากการได้รับประสบการณ์ โดยที่บุคคลได้มีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือไม่ ทั้งนี้ไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการที่มีพัฒนาการและวุฒิภาวะ

Klein (1996) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ใหม่ การเรียนรู้แต่ละเรื่องเกิดจากแรงจูงใจ เช่น ความหิว ทำให้คนต้องกินอาหาร จะกินอาหารโดยวิธีการใดเป็นเรื่องที่จะต้องเรียนรู้ โดยอาศัยประสบการณ์

หรือการฝึกหัดในทำนองเดียวกัน การกลัวความล้มเหลวก็จะเป็นแรงจูงใจทำให้บุคคลต้องเรียนรู้วิธีการที่จะทำให้ตนเองพ้นจากภาวะอันไม่พึงประสงค์

อารี พันธุ์ณี (2546) ได้กล่าวถึงความหมายของการเรียนรู้ว่า “การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวร และพฤติกรรมใหม่นี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการฝึกฝน มิใช่เป็นผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติ หรือสัญชาตญาณ หรืออู่อุณหภูมิ หรืออุบัติเหตุ หรือ ความบังเอิญ”

จากแนวความคิดที่นักจิตวิทยาหลายท่านดังกล่าวได้ให้ไว้ จึงอาจสรุปความหมายของการเรียนรู้ได้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของบุคคลจากพฤติกรรมเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลจากประสบการณ์หรือการฝึกฝนที่แต่ละคนได้รับ โดยมิใช่ผลจากการตอบสนองตามธรรมชาติ

แนวคิดเกี่ยวกับความสุขในด้านศาสนา

พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต (2546) ได้กล่าวถึงความสุขว่า มี 2 แบบ คือ เป็นความสุขจากภายใน หมายถึง มีความสงบในใจตนเอง หรือมีความสุขจากการรู้เท่าทัน เข้าใจความจริงของสิ่งทั้งหลายเป็นความสุขทางปัญญา เนื่องจากเห็นแจ้งความจริง เป็นความโปร่งใส ไม่มีความคิดติดขัด บีบคั้นใจ เป็นความสุขภายในของบุคคล ส่วนความสุขอีกแบบเป็นความสุขที่ได้จากภายนอก

ท่านพุทธทาสภิกขุ (2542) ได้กล่าวถึงความสุขว่า มี 3 ระดับ คือ

1. สุข เพราะไม่เบียดเบียน เป็นความสุขค่อนข้างจะเป็นเรื่องสังคม หรือของหมู่คณะ ถ้าไม่เบียดเบียนกันก็จะเป็นสุข หรือไม่เห็นแก่ตัว
2. สุข เพราะอยู่เหนืออำนาจาม หรือเป็นความสุขเพราะอยู่เหนือกิเลสที่จะมากระทบตัวเรา เป็นความรักหลงไหลในสิ่งต่าง ๆ หรือกำหนดยินดี อารมณ์ที่เกิดขึ้นถือว่าเป็นกามอย่างหนึ่ง การที่หลงไหลทั้งบุคคล วัตถุก่อให้เกิดความทุกข์ได้ทั้งสิ้น
3. สุข เพราะละตัวตนเสียได้ เพราะถ้าละเรื่องนี้ก็จะไม่ยึดมั่นว่าตัวกู อาจจะเหนือผู้อื่น สิ่งสำคัญที่สุดใน 3 ข้อนี้ คือ ไม่มีตัวของกู ถ้าคิดได้เสียแต่แรกก็จะไม่เบียดเบียนใครและก็จะไม่เห็นแก่ตัว

พระไพศาล วิสาโล (2552) กล่าวว่า ความสุขที่เกิดจากการเร้าจิต กระตุ้นใจ ซึ่งต้องปรนเปรอด้วยผัสสะทั้ง 5 เป็นความสุขที่ไม่จริง ในทางตรงกันข้ามยิ่งปรนเปรอก็ยิ่งทุกข์มาก แต่ความสุขที่เกิดจากความสงบ คือ การหยุดคิดนั้น เมื่อร่างกายนิ่งจิตจดจ่อ ก็จะได้รับความสุขที่เกิดจากสมาธินั้นเป็นความสุขที่ลึกซึ้งกว่า และเหนือกว่านั้นคือความสุขที่เกิดจากปัญญา ที่ช่วยจิต รู้จักปลดปล่อยความทุกข์ มีสติที่ช่วยให้รู้เท่าทันอารมณ์ต่าง ๆ ที่มาครอบงำ ทั้งความสุขจากสมาธิและปัญญา ต้องมีความสุขจากศีลเป็นตัวรองรับ เมื่อรวมกันแล้วชีวิตก็จะพบกับความสุขที่แท้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับความสุขในด้านปรัชญาและสังคมศาสตร์

แนวของ อริสโตเติล (Kenny, 1995 อ้างถึงใน ทิพย์วัลย์ สีจันทร์, 2546) กล่าวว่าไว้ว่า ความสุขเป็นสถานที่อันวิเศษ มันไม่ได้เป็นเพียงแค่สิ่งสุดท้าย แต่เป็นสิ่งที่สุดท้ายที่สมบูรณ์แบบ การที่มนุษย์พยายามทำสิ่งที่ดีให้กับตนเองนั้นก็เพราะทำเพื่อเกียรติยศ ชื่อเสียง ความปรารถนา เหตุผล หรือเพื่อคุณธรรมและความดีงาม แต่สิ่งเหล่านี้หาเป็นสิ่งที่ดีสุดท้ายไม่เพราะจริง ๆ แล้ว ทุก ๆ สิ่งที่มนุษย์ทำมาทั้งหมดก็เพื่อความสุขนั่นเอง และเป็นแรงจูงใจสุดท้าย (Final end) ของการกระทำของมนุษย์ เป็นความดีสูงสุด (Highest good) หรือสิ่งดีสุดท้าย (Final good) ความสุขเป็นสิ่งที่คนทั่วไปยึดถือร่วมกันว่าเป็นจุดหมายสูงสุดของชีวิต มนุษย์ทุกคนต่างทำทุกสิ่งเพื่อความสุขด้วยเหตุผลที่ว่า ความสุขเป็นวิถีสำหรับจุดหมายในตัวของมันเอง ไม่ได้เป็นวิถีไปสู่สิ่งใดอีกแล้ว ซึ่งก็สอดคล้องกับเพลโต (Plato cited in McGill, 1993 อ้างถึงใน ทิพย์วัลย์ สีจันทร์, 2546) ที่มีความเห็นคล้ายกันที่ว่ามนุษย์ทุกคนมีจุดหมายสูงสุดของชีวิต คือ ความสุข เราทุกคนจะรู้สึกมีความสุขหากเต็มไปด้วสิ่งดี ๆ ในชีวิต และความสุขเป็นวิถีของจุดหมายในตัวของมันเอง นอกจากนี้เพลโต ยังมีความเห็นที่ว่าถึงทุกคนจะทำทุกอย่างเพื่อความสุขแต่การกระทำเพื่อไปสู่ความสุขของแต่ละบุคคลก็มีความแตกต่างกัน บางคนกล่าวว่า สิ่งที่ดีที่เขาต้องการ คือ เงิน บางคนสิ่งที่เขาต้องการคือ การศึกษาหรือแนวคิดด้านปรัชญา เป็นต้น หนทางที่นำไปสู่ความสุขจึงแตกต่างกัน แต่สิ่งที่สำคัญของความสุข คือ การมีคุณธรรมและความดี หากไม่มีสองสิ่งนี้ย่อมถือว่า ไม่ใช่ความสุขและสิ่งสำคัญของการนำไปสู่คุณธรรมและความดี คือ ปัญญา (Wisdom) และในทำนองเดียวกัน Mill (1987 อ้างถึงใน ทิพย์วัลย์ สีจันทร์, 2546) กล่าวว่าไว้คล้ายกันอีกว่า ความสุขเป็นสิ่งที่ดีที่สุดสำหรับมนุษย์ ความสุขเกิดขึ้นจากความพอใจและปราศจากความเจ็บปวดทางกายและทางใจ มนุษย์ไม่ต้องการสิ่งใดนอกจากความสุขและการกระทำใด ๆ ต้องเป็นไปเพื่อตอบสนองความสุขเสมอ ดังนั้น การกระทำที่ไม่ก่อให้เกิดความสุขก็ถือว่าการกระทำนั้นไม่ดีหรือการกระทำที่ผิด

ชนพรธม สิทธิสุนทร (2546) กล่าวว่า หนทางการแสวงหาความสุขทางใจแบ่งได้ ดังนี้

1. ความสุขที่เกิดจากการปฏิบัติชอบ
2. ความสุขที่เกิดจากการมีสุขภาพ และสุขภาพจิตดี
3. ความสุขอันเกิดจากความอบอุ่นในครอบครัวเป็นพื้นฐาน
4. ความสุขอันเกิดจากได้ทำในสิ่งที่ชอบ การเรียนรู้สิ่งใหม่ มีงานอดิเรก
5. ความสุขอันเกิดจากความสามารถพึ่งตนเองได้ ไม่เป็นภาระของผู้อื่น
6. ความสุขอันเกิดจากความมีหัวใจเป็นเด็ก มีอารมณ์ขัน กระจือรื้อรัน
7. ความสุขอันเกิดจากการมองโลกในแง่ดี
8. ความสุขอันเกิดจาก ความสามารถละกิเลส โลก โกรธ หลง

พระบรมราชาวาท (สยามรัฐ, 2558) ความปิติ ปลื้มใจนั้นนำไปสู่ความสุข คือ มีความสุขที่ได้ทำอะไรที่ดีที่ชอบ เมื่อมีความสุขในสิ่งที่ดีที่ชอบ จิตใจก็ปลอดโปร่ง ผ่องใสเมื่อจิตใจผ่องใสก็จะเห็นอะไรที่ถูกต้อง เมื่อเห็นอะไรถูกต้องแล้ว ก็เห็นความจริงที่แท้ ความจริงที่แท้มีอย่างเดียว คือ ความบริสุทธิ์ผุดผ่องคือความสุจริต หมายความว่า การทำอะไรที่เกิดความปิติยินดีนั้น นับว่าเป็นหนทางที่จะทำให้แต่ละคนมีความสุข ความเจริญได้

แนวคิดเกี่ยวกับความสุขในด้านจิตวิทยา

วิทยากร เชียงกุล (2548) กล่าวว่ามิงงานวิจัยหลายประเทศ พบว่า คนที่มีความสุขมีลักษณะร่วมกันดังต่อไปนี้

1. เป็นคนมีความภาคภูมิใจในตัวเองสูง (โดยเฉพาะในประเทศที่มีความนิยมในความเป็นปัจเจกชนสูง)
2. เป็นคนมองโลกในแง่ดี เป็นคนเปิดตัวที่จะคบค้าสมาคมกับคนอื่น และเป็นคนที่มีความอภัยที่เข้ากับคนอื่นได้ดี
3. เป็นคนที่มีเพื่อนสนิทหรือมีชีวิตแต่งงานที่น่าพอใจ
4. เป็นคนมีงานและกิจกรรมที่สอดคล้องกับความถนัด ความชอบพอของเขา
5. มีศรัทธาในศาสนาหรือปรัชญาชีวิตที่มีความหมาย
6. เป็นคนออกกำลังกายประจำ และนอนหลับดี

อย่างไรก็ตาม คนที่มีความสุขหรือไม่นั้น ไม่ค่อยเกี่ยวข้องกับปัจจัยเหล่านี้ คือ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ส่วนการมีงานที่น่าพอใจทำ และการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เรามีความสุข แต่ก็อยู่ในขอบเขตหนึ่งเท่านั้น นอกจากนี้ นักจิตวิทยาหลายคนเชื่อว่ากรรมพันธุ์หรือยีนน่าจะมีส่วนกำหนดว่าใครจะมีความสุขมากน้อยแค่ไหน อย่างไรก็ตาม นักจิตวิทยายังยืนยันว่าความสุขของคนเรานั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เราสามารถสร้างขึ้นมาได้ เช่น ทำที่ต่อชีวิต และการใช้ชีวิตของเรา

Miller (1986 อ้างถึงใน เรณา พงษ์เรืองพันธ์ และประสิทธิ์ พงษ์เรืองพันธ์, 2540) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า ผู้ที่มีชีวิตอยู่อย่างสุขสมบูรณ์ และเข้มแข็ง ต้องมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. มองโลกในแง่ดี และมีความพึงพอใจในชีวิต
2. มีความรัก คือพร้อมที่จะให้ความรัก และรับความรักจากผู้อื่น
3. มีความศรัทธาในสิ่งที่ถูกต้องและแน่นอน
4. มีอารมณ์ขัน
5. มีความยึดมั่นในตนเองในทางที่เหมาะสม
6. ให้อำนาจแก่ตนเอง

7. มีการจัดการกับความเครียด

8. มีความสัมพันธ์กับสังคม

องค์ประกอบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ควรเป็นผู้มองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขันอยู่เป็นนิจ สามารถหยิบยื่นความรักให้แก่ผู้อื่น และพร้อมที่จะให้ความรักจากบุคคลรอบข้าง เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองพอเหมาะ มองสิ่งที่เกิดด้วยความจริง ยอมรับความสามารถของตน ที่จะเผชิญกับสิ่งต่าง ๆ เมื่อต้องประสบกับปัญหา สามารถควบคุมสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างดี ตลอดจนรู้สึกยินดีกับการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และสังคม ซึ่งจากคุณลักษณะเหล่านี้ จะช่วยให้บุคคลมีพลังชีวิต ที่จะต่อสู้กับสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ และนำไปสู่ความพึงพอใจในชีวิตได้

วราภรณ์ ตระกูลสฤณี (2543) กล่าวว่า ความสุขเป็นเป้าหมายสูงสุดที่ทุกคนปรารถนา เป็นเรื่องของสิ่งที่เป็นนามธรรม ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจนแน่นอนตายตัว เป็นความรู้สึกของบุคคลที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ความสุขของคนหนึ่งอาจจะไม่ใช่ความสุขของอีกคนหนึ่ง ความสุขของคนส่วนใหญ่ อาจไม่ใช่ความสุขของใครบางคน ความสุขของแต่ละบุคคลมีความเหมือนกันคือ ความพอใจ ความสนใจ สมปรารถนา ไม่มีใครในโลกนี้จะพบแต่ความสุข ความสมหวังตลอดชีวิต ความสุขที่แท้จริงอยู่ที่ตัวเราเอง ตัวเราเป็นผู้กำหนดความสุขหรือความทุกข์ได้ ซึ่งบุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีจะมีความสุขในการดำรงชีวิตมากกว่าคนที่ปรับตัวได้ไม่ดี หรือไม่สามรถปรับตัวได้ ลักษณะของคนที่ดีปรับตัวได้ดี จะมีลักษณะดังนี้

1. รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถ่องแท้โดยปราศจากอคติ
2. ยอมรับในสิ่งที่ตนเองเป็น กล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความพอใจในตนเอง
3. ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
4. มองโลกในแง่ดี มีความคิดทางบวกมากกว่าความคิดด้านลบ
5. มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่ตกอยู่ใต้ความกดดันหรือสถานการณ์อื่นใด
6. รู้จักควบคุมอารมณ์และรู้จักจัดการกับอารมณ์อย่างเหมาะสมหรือเรียกว่ามีความฉลาด

ทางอารมณ์ (Emotional quotient)

7. สามารถเผชิญกับปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ ได้ด้วยความมีสติและใช้ปัญญา
  8. มักจะประสบความสำเร็จในชีวิตส่วนตัว การงานและอาชีพมากกว่า
- แนวทางการปรับตัวอย่างมีความสุขสามารถกระทำได้โดย

1. รู้สึกพึงพอใจในตนเองโดยยึดหลักที่ว่าจงพอใจในสิ่งที่มีและทำในสิ่งที่มีอยู่ให้ดีที่สุดเท่าที่เราพอทำได้ เนื่องจากมนุษย์ทุกคนไม่สามารถเลือกเกิดได้เพราะถ้าหากเลือกได้ ทุกคนคงอยากเกิดมาเป็นคนรวย สวย หล่อ ดีที่สุด เพียงพร้อมไปด้วยรูปสมบัติและคุณสมบัติ และด้วยเหตุที่ว่าเราทุกคนไม่สามารถเลือกเกิดได้ แต่เราเลือกที่จะเป็นไปได้ สิ่งที่เราเลือกเป็น คือ การเลือกที่จะเป็นคนดี

เพราะการเป็นคนดีจะทำให้เป็นคนที่น่ารัก น่าคบหา ใคร ๆ ก็รัก ใคร ๆ ก็ชอบ ผลที่ตามมาก็คือ เราจะมีความสุข

2. รู้จักปล่อยวาง คิดให้ได้ว่าจะไร้มันจะเกิดมันก็ยอมเกิด อะไรมันจะเป็นก็มักจะเป็น ที่เรียกว่า Lets it be... Lets it be การปล่อยวางแตกต่างจากการเพิกเฉย เพราะการเพิกเฉย คือ การละเลย ไม่ใส่ใจ ไม่สนใจ แต่การปล่อยวางคือ การปรับใจ ปรับความคิด ปรับความรู้สึกต่อสิ่งที่มนุษย์เผชิญ อย่างมีสติที่มั่นคงไม่ฟุ้งฟาย ไม่ว่าจะยอมรับสิ่งหรือผลที่เลวร้ายที่เราเผชิญโดยไม่อาจแก้ไขได้ นั่นคือ ต้องรู้จักการทำให้ใจ

3. ยอมรับความเป็นจริงแม้ว่าบางครั้งความจริงซึ่งเราเผชิญนั้น จะก่อให้เกิดความเจ็บปวด ทุกข์ทรมาน พยายามคิดในแง่ดี มองหาประโยชน์จากสถานการณ์เลวร้าย คิดเสียว่านี่คือ สิ่งที่ดีที่สุด ความอดทน ความเข้มแข็งของเรา คนที่เข้มแข็งอดทนเท่านั้นจะฟันฝ่าความทุกข์ที่เกิดขึ้นกับชีวิตเราได้ คนที่ยอมรับความจริงต่าง ๆ ของชีวิตได้ จะเป็นผู้มีความทุกข์น้อยและทุกข์อยู่ไม่นาน เมื่อทำให้ยอมรับได้ เราก็จะมีความสุข

4. จงเป็นผู้ที่มีความหวังและกำลังใจ คนที่ท้อแท้สิ้นหวัง หดหู่ คือผู้ที่ขาดความหวัง หหมดสิ้นกำลังใจ สิ่งที่จะตามมาคือความรู้สึก ไม่มีคุณค่า ไม่อยากมีชีวิตอยู่ เมื่อมีปัญหาควรตั้งสติและมองหาความช่วยเหลือ อย่าว่าวาม และพยายามสร้างความหวังและกำลังใจให้ตนเองอยู่เสมอ

5. มองโลกในแง่ดี การจะมองโลกในแง่ดีได้จะต้องเข้าใจสังขาร และความเป็นจริงของชีวิต เข้าใจผู้อื่นรวมทั้งเข้าใจในสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตนเอง ค้นหาเหตุผลมาอธิบาย ประสบการณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมเพื่อที่จะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี และมีมีความสุข

6. ต้องยอมรับว่าคนเรานั้นแตกต่างกัน ดังนั้น ไม่ควรคาดคิด คาดหวัง จะให้ใครเป็นอย่างที่ เราต้องการ เราคือเรา เขาคือเขา ซึ่งทั้งเราและเขามีความแตกต่างกันมากมาย ทั้งในเรื่องของความคิด ความเป็นอยู่ การเลี้ยงดู การศึกษา ค่านิยม ทักษะคติ ความเชื่อต่าง ๆ ส่งผลให้มนุษย์แต่ละคนมีพฤติกรรม และการแสดงออกที่แตกต่างกัน

7. ดูแลตนเองให้ดีทั้งร่างกายและจิตใจเพราะทั้งร่างกายและจิตใจ มีความสัมพันธ์กันสูง เพราะถ้ามีร่างกายแข็งแรง จิตใจก็ย่อมแข็งแรงด้วย และด้วยจิตใจที่ดีสามารถทำให้ร่างกายสดชื่น และแข็งแรง

นอกจากนี้ กรมส่งเสริมสุขภาพจิต (2548) ยังกล่าวไว้อีกว่า คนที่จะมีความสุขต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการกับอารมณ์และความรู้สึก ทั้งของตนและของผู้อื่น ได้อย่างเหมาะสม หรือเรียกอีกอย่างว่า มีความฉลาดทางอารมณ์นั่นเอง ซึ่งมีแนวความคิดและองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ด้านดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ประกอบด้วย

- 1.1 ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และความต้องการของตนเอง ได้แก่ รู้จักอารมณ์และความต้องการของตนเอง ควบคุมได้ และแสดงออกอย่างเหมาะสม
- 1.2 ความสามารถในการเห็นใจผู้อื่น ได้แก่ ใส่ใจผู้อื่น เข้าใจและยอมรับผู้อื่นและแสดงความเห็นใจอย่างเหมาะสม
- 1.3 ความสามารถในการรับผิดชอบ ได้แก่ รู้จักการให้รู้จักการรับ รู้จักผิดรู้จักให้อภัย และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม
2. ด้านเก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจ แก้ปัญหา และแสดงออกมาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น ประกอบด้วย
  - 2.1 ความสามารถในการรู้จักและสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง
  - 2.2 ความสามารถในการตัดสินใจและแก้ปัญหา
  - 2.3 ความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น
3. ด้านสุข หมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข มีความภาคภูมิใจในตนเอง พึงพอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ ประกอบด้วย
  - 3.1 มีความภูมิใจในตนเอง หมายถึง ความรู้สึก และเชื่อมั่นในตนเอง มีความนิยมและนับถือตนเอง มองเห็นคุณค่า และความสามารถของตนเอง และมีความภาคภูมิใจในตนเอง โดยไม่มีข้อแม้ใด ๆ
  - 3.2 มีความพึงพอใจในชีวิต หมายถึง ความรู้สึกที่ดีต่อสภาพที่เป็นอยู่ และรับรู้ว่าเป็นชีวิตนั้นมีความหมาย โดยครอบคลุมไปถึงความสุขในการดำเนินชีวิต มีความตั้งใจ และมีสุขภาพจิตที่ดี มีสังคมที่ดี และมีการแสดงออกที่ชี้ให้เห็นถึงความสุข รู้จักมองโลกในแง่ดี มีอารมณ์ขัน และพึงพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่
  - 3.3 มีความสงบทางจิตใจ หรือเรียกอีกอย่างว่า สมานธิ หมายถึง การสำรวจจิตใจให้แน่วแน่ เพื่อพิจารณาในอารมณ์ใด อารมณ์หนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายให้เกิดปัญญา การพัฒนาความสงบทางจิต หรือการกระทำให้เกิดสมานธินั่นเอง ทำได้โดยการฝึกสติ ได้แก่ มีกิจกรรมเสริมสร้างความสุข รู้จักผ่อนคลาย และมีความสงบทางจิตใจ

โดยสรุป แนวคิดเกี่ยวกับความสุขจึงเป็นเรื่องของอารมณ์ และความปรารถนาหรือความพึงพอใจของแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกัน เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนปรารถนา และเป็นความต้องการสูงสุด ความสุขสามารถสร้างให้เกิดได้หลากหลายแนวทาง ไม่มีรูปแบบตายตัวและไม่จีรังยั่งยืน แต่ความสุขที่แท้จริงอยู่ที่ตัวของเราเองเป็นผู้กำหนด และประเมินตนเอง

ความหมายของการเรียนรู้อย่างมีความสุข

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงการเรียนรู้อย่างมีความสุข ดังนี้

จรรยาธัน วัณรัมย์ (2545, หน้า 56) กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับความรู้ โดยที่ตัวนักเรียนเองมีความสุขในการรับความรู้ นั้น ซึ่งวิธีการเรียนรู้อย่างมีความสุขเป็นหน้าที่สำคัญของครูที่จะต้องพิจารณาวิธีการจัดการเรียนการสอนให้เด็กเข้าใจ ช่วยค้นหาและสรุปหลักการนำไปใช้ วิธีการดังกล่าวคือ หัวใจของการเรียน

จรัส นองมาก (2547, หน้า 6) กล่าวว่า การเรียนอย่างมีความสุขก็คือการเรียนที่มีความพอใจ ผู้เรียนเรียนวิชาใดอย่างมีความสุขก็แสดงว่าผู้เรียนมีความพอใจในวิชานั้น คนที่มีความพอใจในวิชาไหนจะต้องมีความรู้สึกรัก หรือชอบวิชานั้น หนังสือตำราเรียนไม่สามารถทำให้ผู้เรียนรักหรือเกลียดได้ แต่ผู้มีบทบาทสำคัญ คือครูผู้สอน ถ้าครูผู้สอนสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจ เห็นว่าบทเรียนนั้นง่ายและมีคุณค่า ผู้เรียนจะรักชอบวิชานั้น และในทางตรงข้าม ถ้าครูผู้สอนไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจ ผู้เรียนเห็นว่าเป็นเรื่องยากและไม่มีคุณค่า ผู้เรียนก็จะไม่ชอบวิชานั้น กล่าวโดยสรุปก็คือการสอนให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข ก็คือการสอนที่ทำให้ผู้เรียนชอบเรียนในวิชานั้น ซึ่งการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข จะสามารถทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาวิชานั้น ๆ อย่างสมบูรณ์ ไม่ใช่เฉพาะแต่จะทำให้ผู้เรียนชอบหรือสนุกสนานเพียงอย่างเดียว

ลักษณะการเรียนรู้อย่างมีความสุข พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต (2546, หน้า 13) กล่าวว่า iva ความสุขกับการศึกษาที่ถูกต้องเป็นเรื่องที่ไม่สามารถแยกกันได้ ถ้าไม่สามารถทำให้คนมีความสุข การศึกษาก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ โดยความสุขที่เกิดจากการศึกษา คือ เกิดจากการมีปัญญาเข้าใจคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ และตอบสนองความใฝ่รู้ โดยการศึกษาจะต้องสร้างความใฝ่รู้ให้เกิดขึ้นด้วยการทำให้เห็นคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ ถ้าเขารู้ว่าชีวิตต้องการอะไรก็จะเกิดความใฝ่รู้ ความใฝ่รู้ก็จะทำให้เราเกิดความสุขที่ใฝ่รู้ในสิ่งที่ต้องการรู้ ทำให้คุณค่าชีวิตดีและเป็นชีวิตที่ดีงาม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544, หน้า 67) กล่าวว่า ในส่วนของโรงเรียนที่มีความสุข โรงเรียนดีที่ผู้เรียนอยากเห็น คือ โรงเรียนที่สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบและปลอดภัย ปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมที่เป็นพิษ ไม่มีสิ่งเสพติด อาชญากรรม และอบายมุข มีอาคารสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างพอเพียง มีห้องสมุด คอมพิวเตอร์ และแหล่งศึกษาค้นคว้าที่ได้มาตรฐาน และพอเพียงกับความต้องการของผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำพายความสามารถ และธรรมชาติของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง มีครูภูมิปัญญา เทคโนโลยี ก้าวหน้า เพื่อให้พวกเขาได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ มีกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนดีของสังคมส่งเสริมประชาธิปไตยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจการทุกอย่างของโรงเรียน

สร้างความรัก ความผูกพันระหว่างโรงเรียนกับผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนอยากมาโรงเรียนทุกวัน มีครูที่ใจดี เข้าใจ และเอาใจใส่ผู้เรียนทุกคน รับผิดชอบ ชื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีผู้อำนวยการที่ใจดี เข้าใจและเอาใจใส่ นักเรียนทุกคน รับผิดชอบ รับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน มีพ่อแม่ผู้ปกครอง กรรมการ โรงเรียน ผู้นำชุมชน และบุคคลต่าง ๆ ในชุมชนที่สนใจ เอาใจใส่ เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกรักเรียน สนุก ไม่เกิดความเครียด หรือเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ซึ่งอาจมาจากปัจจัยจากตัวผู้เรียนเอง หรือจากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ตัวผู้สอน หรือบรรยากาศภายในโรงเรียน และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน

ทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุข

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน พบว่ามีทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุขซึ่งเกิดจากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทยมาเป็นทฤษฎีใหม่ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ที่มุ่งให้เด็กเก่ง ดี และมีความสุข โดย กิตติวิทย์ บุญชื้อ เป็นหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญ ที่ศึกษาและนำมาสร้างเป็นทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุข

ที่มาของทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุข

ทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) เกิดขึ้นจากศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน (พ.ร.ค.) ซึ่งตั้งขึ้นเพื่อทำงานตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ในแผนปฏิบัติการหลักแผนที่ 2 การพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การดำเนินงานของศูนย์ มีศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญและที่ปรึกษาประจำโครงการซึ่งศูนย์พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนมีแผนปฏิบัติการในปีงบประมาณ 2540 คือ (บพิตร อิศระ, 2550, หน้า 13-23)

1. ติดตามและประสานงานการปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ
2. นำเสนอหลักและแนวคิดพื้นฐานของการเรียนการสอน และดำเนินการไปสู่กระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาอย่างแท้จริง
3. นำเสนอแหล่งเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ รวมถึงรวบรวมข้อมูลด้านสื่อ วัสดุทัศนและสิ่งพิมพ์ เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ
4. สำรวจและสร้างเครือข่าย “แหล่งเรียนรู้” และ “ครูต้นแบบ” เพื่อส่งเสริมการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนในโรงเรียน

เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีภารกิจในการพัฒนาแผนการศึกษาของชาติ และมุ่งนำแผนสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง จึงได้เรียนเชิญคณะผู้เชี่ยวชาญให้พัฒนาและนำเสนอ ทฤษฎีการเรียนรู้และแนวปฏิบัติ รวม 5 คณะ คือ

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข: ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิติยวดี บุญซื่อ เป็นหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญ
2. การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม: รองศาสตราจารย์ ดร.สุมณฑา พรหมบุญ เป็นหัวหน้า

คณะผู้เชี่ยวชาญ

3. การเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการคิด: รองศาสตราจารย์ ดร.พิศนา แจมมณี เป็นหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญ

4. การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุนทรียภาพและลักษณะนิสัย: ศิลปะ คนตรี กีฬา: รองศาสตราจารย์ กิตติคุณ อ่ำไพ สุจริตกุล เป็นหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญ

จากทฤษฎีการเรียนรู้และแนวปฏิบัติ ทั้ง 5 คณะ ข้างต้นนั้น ได้เน้นพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ เพื่อให้ผู้เรียนเก่ง ดี มีสุข โดยทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข นับว่าเป็นหนึ่งในทฤษฎีการเรียนรู้ทั้งห้า โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิติยวดี บุญซื่อ เป็นหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญ และมีผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งประกอบด้วย รองศาสตราจารย์ ปิณฑันท์ สุทธาร รองศาสตราจารย์สุนทร ช่วงสุนิช และอาจารย์วิภา ตันฑุลพงษ์ ได้ร่วมกันสร้างทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุขขึ้นจากแนวคิดพื้นฐานของกระบวนการเรียนการสอน 5 ประการ คือ 1) แก่นแท้ของการเรียนการสอน คือ การเรียนรู้ของผู้เรียน 2) การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกแห่ง ทุกเวลาต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต 3) สรีรภาพเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีที่สุดของการเรียนรู้ที่มีระบบ 4) ผู้เรียนรู้ได้ดีจากการสัมผัสและสัมพันธ์ 5) สาระที่สมมูลเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ คือ ความรู้ ความคิด ความสามารถและความดี

จากแนวคิดพื้นฐานของกระบวนการเรียนการสอน 5 ประการ ดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิด ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข 6 ทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีที่ 1 สร้างความรักและศรัทธา (Love and respect)

การเรียนรู้บนพื้นฐานแห่งความรักและศรัทธาของนักเรียนที่มีต่อครู และต่อผู้ร่วมเรียน ทำให้เกิดความรักและความเข้าใจตรงกันระหว่างครู และนักเรียนด้วยกัน ก็จะทำให้นักเรียน เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุขได้ โดยมีแนวคิดหลัก ดังนี้

1. การเรียนบนฐานแห่งความรัก โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

- 1.1 การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างครู วิชาที่สอน นักเรียน ตัวครูเองและ ธรรมชาติของมนุษย์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1.1 ครูและวิชาที่สอน คือ ครูต้องเข้าใจวิชาที่สอน มีความรู้ลึกกว้างและแม่นยำ จึงจะสามารถสร้างบทเรียนที่มีคุณภาพ สร้างแผนการสอนที่เป็นขั้นตอน และเหมาะกับสภาพนักเรียน

1.1.2 ครูและนักเรียน คือ ครูต้องเข้าใจนักเรียน รู้ภูมิหลัง จุดเด่นและจุดด้อย และรู้ซึ่งถึงความคิด ความฝัน ความทุกข์และความสุขของนักเรียนแต่ละคน สัมผัสได้ถึงจิตใจและความรู้สึกของนักเรียน และพร้อมที่จะช่วยเหลือสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาไปในทางที่ถูกต้อง

1.1.3 ครูและตัวครูเอง คือ ครูต้องเข้าใจตนเองเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ มีสำนึกของการเป็นผู้ให้มากกว่าการเป็นผู้รับ มีความมุ่งมั่นที่จะถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ

1.1.4 ครูและธรรมชาติของมนุษย์ คือ ครูต้องเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ไม่ว่าเด็กหรือผู้ใหญ่ ต้องการกำลังใจ ต้องการการยอมรับ และต้องการมิตรที่เชื่อใจได้ ความเป็นกัลยาณมิตรของครูเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการสร้างให้นักเรียนเกิดความรักและศรัทธา

1.2 การให้กำลังใจและให้โอกาส โดยครูยอมรับเด็กในสภาพที่เขาเป็นอยู่ เปิดโอกาสให้แสดงออก รักษาความยุติธรรม จริงใจและอดทน มุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาและแก้ปัญหาอย่างนุ่มนวลด้วยเหตุผล โดยไม่ใช้อารมณ์

2. บทเรียนที่สนุกและน่าสนใจ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่จูงใจให้นักเรียนเกิดความตื่นตัว กระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ ติดตามและอยากแสวงหาความรู้ต่อไปอย่างไม่รู้จบ ซึ่งครูสามารถดำเนินการได้ดังนี้

2.1 การเตรียมการสอน โดยมีการกำหนดการสอนล่วงหน้า กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และมีการวางโครงการสอนที่กระชับและรัดกุม

2.2 การทำแผนการสอนที่ต่อเนื่อง เนื้อหาไม่ซ้ำซ้อน มีการประเมินพัฒนาการของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และประเมินนักเรียนด้วยกัน มีการรายงานผลความก้าวหน้าของการเรียน จัดช่วงเวลาเรียนให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบทเรียน และได้สัดส่วนของวิชาเรียนต่อสัปดาห์

2.3 การเลือกสื่อประกอบบทเรียน จากสื่อที่ครูสร้างเองหรือสื่อที่นักเรียนช่วยกันสร้าง โดยการจัดสัดส่วนของสื่อและบทเรียนให้ตรงตามสภาพ วัย และความสามารถของนักเรียน มีการจัดหาสื่อที่เหมาะสมกับบทเรียนและตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2.4 การประเมินพัฒนาการของนักเรียน นอกจากครูเป็นผู้ประเมินแล้ว ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง ประเมินนักเรียนด้วยกัน และมีการรายงานผลความก้าวหน้านั้น ๆ รวมทั้งให้ทราบจุดอ่อนของตนเอง เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงให้พัฒนายิ่งขึ้นเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

2.5 การจัดช่วงเวลาเรียน มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบทเรียน สักส่วนของวิชา ต่อสัปดาห์ มีโอกาสได้พักผ่อนคลายความคร่ำเคร่งด้วยกิจกรรมสนุก ๆ ที่ผ่อนคลายแต่ได้สาระ

2.6 การจัดบรรยากาศในการเรียน โดยสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ผ่อนคลายแทรกอารมณ์ขัน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น กระตุ้นให้เกิดการคิด สรุป และจับประเด็นที่สำคัญ ๆ ได้

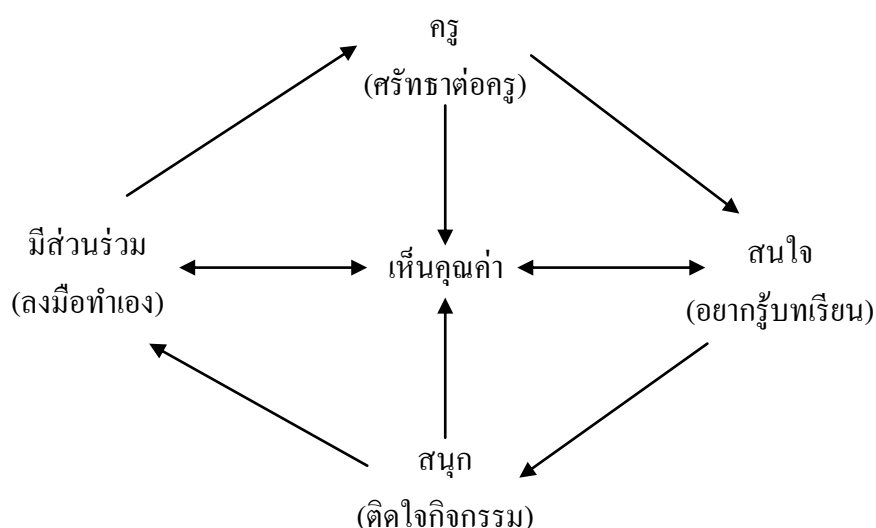
2.7 การแก้ปัญหา โดยการใช้เหตุผลในการพิจารณา รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย การมองหาคำตอบของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง และการเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน

3. การส่งเสริมความสนใจและสร้างความผูกพัน ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนรักการเรียน โดยดำเนินการดังนี้

3.1 ทำความรู้จักกับนักเรียน โดยศึกษาประวัตินักเรียนเป็นรายบุคคล จดจำสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับนักเรียนได้ ติดตามถามข่าวคราวในวาระต่าง ๆ

3.2 การรักษามิตรภาพ ด้วยการทำให้เป็นที่ไว้วางใจของนักเรียน โดยรักษาความลับของนักเรียน เห็นความสำคัญและความสามารถของนักเรียนทุกคน เอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง จริงใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือ อดทนเสียสละ ใช้คำพูดในเชิงสร้างสรรค์

สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 ผลของการสร้างความรักและศรัทธา

ทฤษฎีที่ 2 เห็นคุณค่าการเรียนรู้ (Learning appreciation)

แนวคิดนี้ช่วยให้นักเรียนเห็นคุณค่าในการเรียนรู้ รู้ว่าเรียนไปทำไม เรียนไปเพื่ออะไร เรียนแล้วได้อะไร เรียนแล้วจะเป็นอะไร และเรียนแล้วจะเป็นอย่างไร เมื่อนักเรียนเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียน จะทำให้นักเรียนมีความตั้งใจเรียนและสนใจในการเรียนรู้ โดยมีแนวคิดและดำเนินการดังนี้

1. การเรียนที่มีความหมาย ประกอบด้วย
  - 1.1 บทเรียนเหมาะสมกับวัยและความสนใจ
  - 1.2 เนื้อหากระชับ กระชับและง่ายต่อการทำความเข้าใจ
  - 1.3 มีตัวอย่างที่ชัดเจน
  - 1.4 ใ้ใจให้คิดและติดตาม
  - 1.5 คำอธิบาย ไม่คลุมเครือ
2. นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มีจุดอ่อนที่ต้องการความช่วยเหลือ มีความสนใจและความถนัด มีความคิดและจิตใจ มีความชอบและความต้องการแตกต่างกัน
3. นักเรียนจะเกิดความรักและเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน เมื่อ
  - 3.1 บทเรียนนั้นสัมพันธ์กับสิ่งที่นักเรียนเคยรู้จักมาก่อน
  - 3.2 เนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้
  - 3.3 เนื้อหาของวิชามีความหมายที่เป็นรูปธรรมในจินตนาการของนักเรียน
  - 3.4 นักเรียนประสบความสำเร็จและมีผลงานเป็นที่ยอมรับ
  - 3.5 ครูผู้สอนมีความเมตตา มีความเป็นกันเองและให้โอกาสนักเรียน

ทฤษฎีที่ 3 เปิดประตูสู่ธรรมชาติ (Naturalization)

ในบางครั้งการเรียนเฉพาะในห้องเรียนอาจจะรู้สึกอึดอัดและคับแคบ นักเรียนจะมีความรู้สึกสดชื่น และมีชีวิตชีวาขึ้นหากได้มีการออกไปนอกห้องเรียน บทเรียนในห้องเรียนแม้จะสนุกสนาน และได้ความรู้เพียงใด แต่การเปิดโอกาสให้นักเรียนออกไปนอกห้องเรียนจะช่วยให้นักเรียนเกิดความรู้สึกเสรีไม่กดดัน และเป็นธรรมชาติมากขึ้น โดยมีแนวคิดให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. บทเรียนในห้องเรียนน่าสนใจเมื่อมีสภาพห้องเรียนที่น่าเรียน ป้ายนิเทศที่สะดุดตาและเร้าความคิด มีสื่อการเรียนที่ตรงจุดประสงค์ มีกิจกรรมที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัส และเรียนรู้ด้วยตนเองมาก ๆ
2. บทเรียนนอกห้องเรียนจะมาช่วยเสริมการเรียน ทำให้นักเรียนได้เปลี่ยนบรรยากาศการเรียน ได้สัมผัสของจริง ไม่ใช่แต่ในหนังสือหรือภาพ ได้สังเกตและเปรียบเทียบสิ่งที่พบเห็นได้ ข้อคิดที่ต่างออกไปจากการเรียนในห้องเรียน เพราะเรียนอยู่แต่ในห้องเรียนนาน ๆ อาจทำให้นักเรียน

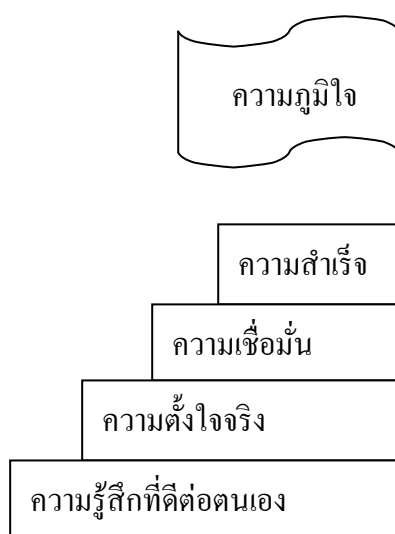

3. การพัฒนาความเชื่อมั่น ทำได้โดย

- 3.1 เปิดใจรับความรู้ใหม่
- 3.2 รู้จักแยกแยะหาเหตุผล
- 3.3 ไตร่ตรองหาคำตอบ
- 3.4 รู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์
- 3.5 ตัดสินใจโดยมีหลักการ

สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กรอบแนวคิดของความมุ่งมั่นและมั่นคง

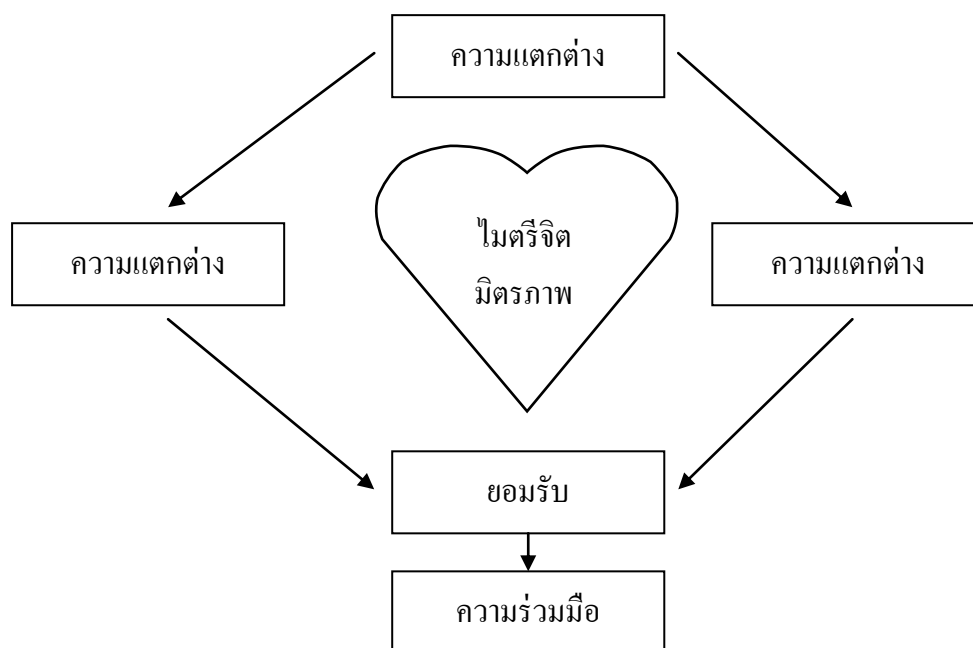
ทฤษฎีที่ 5 คำราชย์ไมตรีจิต (Friendship)

จากแนวคิดที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม และมีสัญชาตญาณของการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวก ไม่ชอบผู้โดดเดี่ยว แต่อีกด้านหนึ่งของสมองก็แออัดไปด้วยความคิดเกี่ยวกับตัวเอง ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงให้รู้ว่าคนเราคิดถึงแต่ตนเองนั้นจะเห็นได้ชัดในเด็ก ยิ่งเล็กเท่าไรยิ่งชัดเท่านั้น เมื่อโตขึ้นก็จะค่อย ๆ ลดลง การที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จะต้องความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น มีความอ่อนโยนและผ่อนปรน รู้จักประมาณความสามารถแห่งตนไม่มุ่งมั่นเอาชนะ โดยหลักแล้วนักเรียนควรจะได้เรียนรู้ว่า คนเราแม้จะคิดต่างกัน แต่ถ้ามีจุดหมายปลายทางอันดีงามเดียวกัน ยอมรับฟังช่วยกันคิด ช่วยกันทำ เห็นความสำคัญของกันและกัน ทำงานร่วมกัน โดยไม่มีอคติ อดทนและอดกลั้นให้อภัยและให้โอกาสยอมรับเหตุผลและความเปลี่ยนแปลง สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สื่อความคิด

และความรู้สึกด้วยความสุภาพอ่อนโยนจริงใจ และให้เกียรติ ให้กำลังใจแก่กันแล้วความสำเร็จ
ย่อมจะอยู่ไม่ไกล ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. การมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น ทำได้โดย
  - 1.1 ขอมรับการแตกต่างระหว่างบุคคล
  - 1.2 ขอมรับการคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น
  - 1.3 เข้าและเห็นใจผู้อื่น
  - 1.4 มีความอ่อนโยนและผ่อนปรน
  - 1.5 รู้จักประมาณตนเองไม่มุ่งเอาชนะ
2. การทำงานร่วมกันโดยไม่มีอคติ ทำได้โดย
  - 2.1 มองผู้อื่นในแง่ดี
  - 2.2 มีความอดทนอดกลั้น
  - 2.3 ให้อภัยและให้โอกาสผู้อื่น
  - 2.4 ขอมรับการเหตุผลและการเปลี่ยนแปลง
  - 2.5 นึกถึงตนเองทีหลัง
  - 2.6 มีเป้าหมายอันเดียวกัน
  - 2.7 สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
3. การสื่อความคิดและความรู้สึก ทำได้โดย
  - 3.1 มีความสุภาพและอ่อนโยน
  - 3.2 ใช้คำพูดเชิงสร้างสรรค์
  - 3.3 จริงใจและให้เกียรติ
  - 3.4 ให้กำลังใจแก่กันและกัน
  - 3.5 สวมักคิป้องคอง

สามารถสรุปได้ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดของการดำรงชีวิตไมตรีจิต

ทฤษฎีที่ 6 ชีวิตที่สมดุล (Equilibrium of life)

การรักษาสมดุลของชีวิต คือการปรับตัวเองให้อยู่ในความพอเหมาะพอดี รู้ขีดจำกัดของ ความปรารถนาส่วนตน มีการประพฤติปฏิบัติที่ตรงตามไม่มากไม่น้อย มีความสำรวม ไม่หลงตัวเองและ ขณะเดียวกันก็ไม่ดูถูกตัวเอง ผู้ที่ปฏิบัติเช่นนี้ได้ย่อมมีความสุข โดยมีแนวคิดและแนวดำเนินการ ดังนี้

1. ความสุขทางใจ จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนมีความรักและเป็นที่ยอมรับ ได้รับการยอมรับว่ามีความสามารถ ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ได้รับคำชมเชยว่าเป็นคนดี เกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีค่าและสมหวังในสิ่งที่ปรารถนา
2. ความสุขทางกาย เกิดจากความรู้สึกว่าตนเองปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีที่อยู่ที่ดีสงบและสบาย มีอาหารกิน โดยไม่หิวโหย มีเครื่องนุ่งห่ม และของใช้ไม่ขาดแคลน และมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
3. การเรียนรู้ที่นำไปสู่ความสำเร็จ แบ่งออกเป็น
  - 3.1 การเรียนเพื่อให้รู้ (Learn to know) คือ รู้ได้ชัด รู้ให้กระจ่าง ในสิ่งที่ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็น และไม่เคยสัมผัส เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง สามารถคาดคะเนได้ใกล้เคียงและสร้างจินตนาการตามการเรียนรู้ได้

3.2 การเรียนเพื่อให้เป็น (Learn to be) คือเข้าใจธรรมชาติของสิ่งนั้น มีระบบในการคิด และการปฏิบัติอย่างผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนั้น ตลอดจนมีความรับผิดชอบในผลงานของตนเอง

จากทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยความสุขและองค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุข สรุปได้ว่า ทั้ง 6 ทฤษฎีนี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน กล่าวคือ เด็กควรจะต้องได้รับการยอมรับในจุดเด่นจุดด้อย ทั้งพ่อแม่และครูควรจะเข้าใจในความแตกต่างในธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการสร้าง ให้เด็กเกิดความรัก และศรัทธา เมื่อเด็กมีความรักและศรัทธาก็จะสนใจและเห็นคุณค่าในการเรียนรู้ โดยในการจัดการการเรียนการสอนครูจะต้องจัดบทเรียนให้สนุก น่าสนใจ จัดบรรยากาศในการเรียน ที่ผ่อนคลาย มีการกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิด มีกิจกรรมในการเรียนอย่างหลากหลาย ทั้งในและ นอกห้องเรียน โดยให้นักเรียนได้ใกล้ชิดกับสิ่งที่นักเรียนอยากเรียนรู้และอยากเป็น นักเรียนได้รับการยอมรับ นักเรียนก็จะรู้จักตนเองยอมรับสภาวะแห่งตนไม่ดูถูกเอง ไม่โทษคนรอบข้าง ใจกว้าง และพร้อมที่จะปรับปรุงและแก้ไขซึ่งจะนำไปสู่ความภูมิใจในตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง รวมทั้ง การที่นักเรียนสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น มีเป้าหมายอันเดียวกัน ยอมรับฟังความคิดเห็นของกัน และกัน สิ่งเหล่านี้ก็จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนประสบความสำเร็จและเกิดความสุขในการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กดำเนินไปอย่างมีความสุข

กิติยวดี บุญเชื้อ (2540, หน้า 11-25) พบว่า องค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนรู้ของเด็ก ๆ ดำเนินไปอย่างมีความสุข ประกอบด้วยแนวคิดสำคัญ 6 ประการ คือ

1. เด็กแต่ละคนได้รับการยอมรับจากเพื่อนและครู

เด็กได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจ และสมอง เด็กควรจะมีสิทธิ์ที่จะเป็น ตัวของเขาเองที่ไม่เหมือนใคร มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความคิด มีความสนใจในสิ่งต่าง ๆ มีความรู้จักรัก โกรธ เสียใจ หรือดีใจมีความสามารถเฉพาะตัว มีจุดเด่น จุดด้อย ที่แตกต่างไปจากคนอื่น มีสิทธิ์ ได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่อย่างมนุษย์คนหนึ่ง ที่สำคัญที่สุด คือ เด็กควรจะได้มีโอกาสเลือกเรียน ตามความถนัด และความสนใจซึ่งเท่ากับว่าเด็กจะได้มีโอกาสเลือกอนาคตให้กับตนเอง ผู้ใหญ่ไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ ครู หรือญาติ ควรจะเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษาไม่ใช่ผู้ออกคำสั่งและให้คำแนะนำ ไม่ใช่บังคับ การตัดสินใจเลือกการเรียนเพื่อดำเนินชีวิตควรจะเป็นสิทธิ์โดยชอบธรรมของเด็ก เมื่อเด็กแต่ละคน ได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีหัวใจ และสมองเพียงแต่อ่อนเยาว์กว่าผู้ใหญ่ทั้งหลาย เด็กย่อมต้องการที่จะมีความสุขในชีวิต ความต้องการของเขาอาจเป็นเพียงเรื่องพื้น ๆ ไม่ซับซ้อน เด็กต้องการชีวิตที่ร่าเริง สนุกสนาน แจ่มใส ต้องการมีจิตใจที่เบิกบาน สดชื่น มีร่างกายแข็งแรง มีพลังทั้งทางกาย และใจที่จะพัฒนาตัวเองไปสู่ความมีศักยภาพทางการคิด และสติปัญญา มีสุขภาพจิตที่ดี และมีความหวังในชีวิต

2. ครูมีความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึง

ครูต้องมีความเข้าใจในทฤษฎีแห่งพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กทุกคน เข้าถึงความรู้สึกละเอียดอ่อน ความคิดอันไร้ขอบเขต และความฝันอันกว้างไกลของเด็กแต่ละคน และเปิดโอกาสให้เด็กได้สานความฝัน และดำเนินไปตามความใฝ่ฝันนั้นจนบรรลุเป้าหมายของชีวิต ครูควรจะให้ความเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน ไม่เลือกชั้นวรรณะ ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง มีความยุติธรรม เสมอภาค มีความยุติธรรมและวางตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีอารมณ์มั่นคง สดชื่นแจ่มใส มีสำนึกในการเป็นผู้ให้ มีการเตรียมตัวเพื่อการสอนให้มีคุณภาพอยู่เสมอ มีความเสียสละ และอดทน มีความมุ่งมั่นที่จะช่วยเด็กให้รู้จักตนเอง รู้จักแก้ปัญหา และเรียนรู้วิธีที่จะนำตัวเองไปสู่ความสำเร็จรุ่งเรืองอย่างมีสติ และเพียบพร้อมด้วยคุณธรรมในโรงเรียน ครู คือ ผู้ที่รำเรียนมาเพื่อจะให้ความรู้แก่เด็กด้วยวิธีการอันชาญฉลาด และน่าสนใจ ให้ความเป็นมิตร และให้หลักในการดูแลตนเอง เด็กจะมีความสุขเมื่อได้เรียนกับครูที่เข้าใจและร่วมคิดไปด้วยกัน สามารถจูงใจเขาให้ตื่นตัวไปกับบทเรียนแต่ละบท ให้สนุกกับกิจกรรมแต่ละขั้นตอน ให้เด็กมีกำลังใจที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ มาแลกเปลี่ยนกัน และให้มีความรักต่อสิ่งที่เรียน ต่อเพื่อน ต่อครู และต่อธรรมชาติที่แวดล้อม ให้มีศรัทธาต่อการดำรงชีวิต และให้รู้จักสร้างความหวังเพื่ออนาคตของตนเองครูจึงต้องมีศาสตร์ คือ ความรู้พื้นฐานในเรื่องต่าง ๆ มากพอที่จะถ่ายทอดให้เด็กได้ตามวัยของเขา และยังคงมีศิลป์ คือมีวิธีการที่จะถ่ายทอด ซึ่งจะขึ้นอยู่กับสภาวะและวุฒิภาวะของผู้เรียนในรูปแบบของกิจกรรมที่หลากหลาย นอกจากนั้นยังมีใจที่รักในความเป็นครู รักในสิ่งที่สอน และรักผู้เรียน มีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตน ครูที่มีคุณภาพจึงต้องมีคุณสมบัติทั้ง 3 ประการนี้อยู่ในตัว จึงจะสร้างศรัทธา และทำให้นักเรียนเห็นคุณค่าของการเรียนได้ คุณสมบัติเหล่านี้หากมีอยู่ในครูท่านใด ย่อมจะเป็นที่รักของนักเรียนและประสบความสำเร็จอย่างสูงสุดในการสอน

3. เด็กเกิดความรักและภูมิใจตนเองรู้จักปรับตัวได้ทุกที่ ทุกเวลา

รู้จักตนเอง เห็นคุณค่าของชีวิตและความเป็นมนุษย์ของตนรับรู้ความหมายของการมีชีวิตอยู่ยอมรับทั้งจุดดีและจุดด้อยของตนเอง และคิดหาวิธีปรับปรุงแก้ไข เข้าใจธรรมชาติของความเปลี่ยนแปลง และรู้วิธีปรับตนเองให้อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ๆ ได้โดยไม่เสียสุขภาพจิต รู้จักเกรงใจและให้เกียรติผู้อื่น มีเหตุผล และใจกว้าง พร้อมทั้งจะดำเนินชีวิตในบทบาทของผู้ใหญ่ที่มีความรับผิดชอบ ความภูมิใจของเด็กจะเกิดขึ้นเมื่อเด็กได้แสดงความสามารถบางสิ่งบางอย่างให้ผู้อื่นได้รับรู้ การที่เด็กได้ทำสิ่งที่ชอบและถนัด เมื่อประสบความสำเร็จย่อมนำความภาคภูมิใจมาให้ตัวเอง และเกิดกำลังใจที่จะพัฒนาฝีมือให้ก้าวหน้าขึ้นไปอีกและเมื่อทำงานนั้นแล้ว ก็ย่อมจะรักผู้ร่วมงาน แล้วแผ่ขยายไปถึงผู้อื่น กลุ่มอื่น และอยากให้เขาประสบความสำเร็จบ้าง ดังนั้น ภาระอีกประการหนึ่งของครูก็คือ การช่วยให้เด็กค้นพบความสามารถของตนเองและเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถนั้น ๆ ออกมา

การที่ครูช่วยให้เด็กค้นพบความสามารถของตนเอง นอกจากจะสร้างความภูมิใจให้เด็กแล้ว ยังช่วยให้เด็กได้รู้จักตนเองมากขึ้น เห็นคุณค่าของตนเอง และรักตัวเองมากขึ้น เกิดภาพพจน์ที่ดีแก่ตัวเอง ในขณะที่เดียวกันก็เกิดความเห็นอกเห็นใจผู้ที่ยังไม่ประสบความสำเร็จและอยากจะช่วย เพื่อให้เขาประสบความสำเร็จบ้าง

4. เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสเลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ

การให้เด็กแต่ละคนได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ ก็เพื่อให้เด็กได้ค้นพบความสามารถของตนเองซึ่งซ่อนเร้นรอการพัฒนาอยู่ ทำให้เด็กมีกำลังใจที่จะต่อเติมความฝันของตนเองให้สมบูรณ์ ได้รู้ว่าวิทยาการแขนงต่าง ๆ จะเป็นประโยชน์ได้ทั้งนั้น ถ้าเขาใส่ใจมุ่งมั่น ให้เขาได้มีโอกาสเรียนรู้อย่าง ลึกซึ้ง และกว้างไกล (Learn to know) เรียนให้เข้าใจและทำให้รู้เคล็ดลับของการทำสิ่งต่าง ๆ ให้ประสบผลสำเร็จ (Learn to do) และเรียนจนรู้จักและเข้าใจวิถีคิดและปฏิบัติของคนในอาชีพนั้น ๆ เสมือนเป็นคนที่อยู่ในอาชีพนั้นจริง ๆ (Learn to be) ทั้งยังสามารถนำความรู้ที่ได้รับนั้นมาประยุกต์เข้ากับตัวเองได้อย่างกลมกลืน และสร้างสรรค์เพื่อความสุขของตนเอง และครอบครัว เมื่อเด็กมาโรงเรียนนั้น ศักยภาพของเด็กจะเกิดการพัฒนาขึ้น เด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู และความสามารถที่ติดตัวเด็กมาตั้งแต่เกิด เมื่อเด็กเติบโตขึ้น ศักยภาพหรือความพิเศษเหล่านั้นก็จะเริ่มขยายตัว และแสดงออกมาหากเขาได้รับโอกาส จังหวะ และแรงกระตุ้นที่เหมาะสม ในที่สุดความสามารถ ความถนัดและความสนใจพิเศษของเด็กก็จะปรากฏขึ้นเป็นลำดับ การจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ให้เด็กได้เลือกทำตามที่เขาชอบและสนใจ จะช่วยให้เขาได้พัฒนาตัวเองในด้านต่าง ๆ ได้มากขึ้น

5. บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเร้าใจให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ

การที่เด็กได้เรียนบทเรียนที่สนุก แปลกใหม่ และเร้าความสนใจนั้น จะทำให้เด็กรู้จักคิดและพัฒนาความคิดจากความรู้ที่ได้รับ ขยายวงไปสู่ความรู้ใหม่เกิดความอยากรู้อยากเห็นอยากทดลอง เพื่อให้เห็นผลที่สมจริง อยากศึกษาให้ลึกซึ้งเพิ่มเติม เกิดความตื่นตัว และภาคภูมิใจในข้อค้นพบใหม่ ๆ หรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ และสามารถถ่ายทอดแนวความคิดเหล่านี้ให้ผู้อื่นทราบด้วยความภูมิใจ รักการเรียน มีระบบในการเรียน และเห็นประโยชน์ของการเรียน ซึ่งไม่ได้ขีดวงจำกัดอยู่แต่ในห้องเรียน แต่อาจสัมพันธ์กับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความเป็นไปในชีวิตและปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตในแต่ละท้องถิ่น

ในส่วนของคุณครู จะต้องมีความตื่นตัวที่จะเปิดใจให้กว้างเพื่อพัฒนาตนเองให้ทันกับเหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น การจัดบทเรียนเพื่อเด็กจึงต้องคำนึงเด็กเป็นส่วนใหญ่ โดยการเลือกบทเรียนเข้ามาในโครงการเรียนจะต้องคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ ครูต้องทำโรงเรียนให้เป็น

สถานที่ที่ไม่น่ากลัว ไม่เกิดความเครียด เพื่อให้เด็กทุกคนอยากมาโรงเรียน ครูที่มีคุณภาพคือ ครูที่สามารถดึงความสุขเข้ามาไว้ในห้องเรียน หรือดึงบทเรียนไปสัมพันธ์กับสิ่งรอบห้อมได้ ซึ่งโดยแท้จริงแล้วบทเรียนใดที่จูงใจให้เด็กให้ความสนใจ รักเรียน อยากรู้เพิ่มได้นั้น บทเรียนนั้นคือบทเรียนที่มีคุณภาพ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กเห็นประโยชน์และคุณค่าของสิ่งที่เรียนได้ บทเรียนที่มีคุณภาพ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ส่วนเนื้อหาและกิจกรรม
  - 1.1 มีความแปลกใหม่ที่น่าตื่นเต้น
  - 1.2 ใ้ใจให้คอยติดตามไม่อยากจะเรียน
  - 1.3 มีการเชื่อมโยงความรู้จากเก่าไปใหม่
  - 1.4 มีกิจกรรมสนุก ๆ ไม่น่าเบื่อ
2. ส่วนพัฒนาตน
  - 2.1 ขยายวงความรู้ออกไปสู่โลกกว้าง
  - 2.2 จูงใจใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง
  - 2.3 เรียนรู้การทำงานที่สร้างสรรค์
3. ส่วนสร้างเสริมทัศนคติ
  - 3.1 ได้ค้นพบตัวเองและความสามารถของตน
  - 3.2 เข้าใจชีวิตและธรรมชาติตามวัยที่จะรับได้
  - 3.3 เห็นค่าของความเป็นมนุษย์
  - 3.4 เข้าใจและเห็นคุณค่าท้องถิ่นของตน
  - 3.5 รักและเห็นประโยชน์ของการเรียน

นอกจากแนวการจัดการเรียนการสอนที่ครูจะต้องปรับเปลี่ยนแล้ว แนวการประเมินพัฒนาการของเด็กก็จะต้องเปลี่ยนไปด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนที่มีความสุข ดังนั้นในการประเมินพัฒนาการของเด็กในทุกระดับ การมุ่งความสนใจไปสู่การสอบ และเน้นด้านความสนใจลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตระหนักในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ คุณค่าของวัฒนธรรมประเพณีและศิลปะของความเป็นไทย คุณค่าของความรักและอาทรต่อมนุษย์ สัตว์และสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญที่สุดคุณค่าและความสามารถของตัวเองในการที่จะเกิดความรู้ความคิดรู้จักไตร่ตรอง การควรไม่ควร รู้จักปรับบุคลิกภาพให้สง่างามและเหมาะสม รู้จักวางตัวอย่างถูกต้องเหมาะสม มีสุนทรียภาพ มีความสุขุมรอบคอบ และเพียบพร้อมด้วยคุณธรรม พึ่งตนเองได้ และเป็นที่พึ่งของผู้อื่นได้

ด้วยเหตุนี้ การประเมินผลพัฒนาการของเด็กแต่ละคนจึงต้องประเมินในภาพรวมของความเป็นเด็กผู้นั้น และประเมินต่อเนื่อง ตั้งแต่แรกเข้าจนถึงที่เขาออกจากโรงเรียนไป และจะต้อง

เป็นการประเมินที่ไม่ทำให้เด็กเกิดความเครียด เพราะเขาได้มีโอกาสประเมินตัวเอง และประเมินเพื่อนด้วย

6. สิ่งที่เราเรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

สิ่งที่เด็กได้เรียนรู้ต้องสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ไม่จำกัดอยู่เฉพาะในบทเรียน แต่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ ในสภาพความเป็นจริง เกิดประโยชน์และมีความหมายต่อตัวเด็ก ทั้งยังสามารถพยากรณ์ คาดคะเนหรือตั้งข้อสันนิษฐานต่างๆ อันจะนำไปสู่การค้นคว้าเพื่อพิสูจน์ความเป็นจริง รู้จักสืบเสาะหาคำตอบคำตอบต่อข้อสงสัยต่างๆ จากแหล่งวิทยาการ รู้จักวิเคราะห์ เหตุการณ์ หรือสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีเหตุผล มีความคิดเป็นของตนเอง มีจุดยืนที่ประสงค์ดี รู้วิธีดำเนินชีวิตอย่างคุณค่า และสามารถให้ความช่วยเหลือและแนะนำผู้อื่นได้เมื่อเขาเติบโตขึ้น

ในชีวิตของคนเราย่อมต้องเผชิญกับสภาวะการณ์ที่ล้อมรอบตัวเราซึ่งมีทั้งที่เป็นปัญหา และเป็นความสำเร็จอันน่าชื่นชมยินดี เมื่อเราเกิดมาเจริญเติบโตขึ้นก็ไม่ได้รู้ทุกอย่างหากแต่จะเก็บเกี่ยวจากการเรียนรู้ ซึ่งจะได้จากบ้าน โรงเรียน สังคมและธรรมชาติที่แวดล้อมตัวเราอยู่เหตุการณ์ต่างๆ ที่เราได้ประสบไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม หากเรารู้จักแยกแยะจับประเด็นก็จะสามารถนำมาเป็นบทเรียนได้ทั้งนั้น หน้าที่สำคัญของครูก็คือการพิจารณาบทเรียนต่าง ๆ ที่มีทั้งในและนอกหลักสูตร พยายามให้บทเรียนแต่ละเนื้อหามีความหมายและสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการของครูที่จะให้เด็กเข้าใจ และช่วยกันค้นหา แล้วสรุปหลักการนำไปใช้

ปรีศนิ จีรวงศ์รุ่งเรือง (2542, หน้า 28-32) กล่าวว่า องค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้ อย่างมีความสุข

1. การจัดบรรยากาศการเรียนรู้อย่างดี เมื่อนักเรียนเดินเข้ามาในโรงเรียน ห้องเรียนซึ่งมีบรรยากาศที่แจ่มใส มีชีวิตชีวา มีรอยยิ้มการทักทายอย่างเป็นกันเอง ไม่มีเสียงไม้เรียว นักเรียนไม่ต้องนั่งนิ่ง ๆ คอยฟังคำสั่งของครูแต่เพียงอย่างเดียว เมื่อมีปัญหาจะมีครูเป็นที่ปรึกษา มีคำแนะนำที่เด็กสามารถนำไปปฏิบัติได้ สภาพการเรียนการสอนที่เปิดกว้างให้อิสระในด้านการคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมจินตนาการของนักเรียนมีโอกาสได้วาดรูป เล่นกีฬา ทำกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน ก่อให้เกิดความรัก สามัคคี และนำไปสู่การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกันเกิดสังคมเล็ก ๆ ที่มีความสุข

2. การรู้จักธรรมชาติของเด็ก เด็กนักเรียนก็เป็นมนุษย์คนหนึ่งที่มีสมอง หัวใจ มีความคิดเป็นของตนเอง เพียงแต่เยาว์วัยกว่าผู้ใหญ่ ความต้องการของเด็กเป็นเรื่องพื้น ๆ ไม่ซับซ้อน ต้องการความสนุกสนานร่าเริง มีร่างกายที่แข็งแรง บางครั้งก็มีความทุกข์ทั้งจากตัวเด็กเอง กล่าวคือ รูปปร่างหน้าตา ความมั่นใจ ในตนเอง สุขภาพ ความสามารถในการใช้วัยยะต่าง ๆ เช่น การใช้สายตา บางคนอาจจะสายตาสั้น การพูดไม่ชัดเจนหรือติดอ่าง นอกจากนี้ความทุกข์อาจจะมาจากสภาพแวดล้อมรอบตัว

นักเรียน เช่น ภูมิหลังของครอบครัว สถานะทางเศรษฐกิจ สิ่งเหล่านี้หล่อหลอมให้เกิดลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียนแต่ละคน ทำให้เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ครูควรมองเด็กด้วยใจเป็นธรรม ไม่ด่วนสรุปตัดสินเด็กว่า ดี-เลว เมื่อพิจารณาอย่างถ่องแท้และมีความจริงใจในการแก้ปัญหาให้กับเด็กทุกคน เอาใจเขามาใส่ใจเรา

3. การจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา การเรียนไม่จำกัดเฉพาะในห้องเรียน ควรขยายวงกว้างสู่แหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม เช่น แปลงเกษตร โรงฝึกงาน สวนหย่อม ห้องสมุด ศูนย์การเรียนรู้หรือนอกโรงเรียน เช่น สวนสัตว์ สวนสนุก พิพิธภัณฑ์ ทุ่งนา ป่าเขา การที่นักเรียนมีโอกาสได้สัมผัสธรรมชาติ ได้เรียนรู้จากสถานที่จริงทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ดีที่ยังช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด ไม่ก่อให้เกิดความเบื่อหน่าย จำเจ

4. การจัดให้เด็กเลือกเรียนตามความถนัด ตามที่ทราบกันแล้วว่ามีนักเรียนแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัวต่างกัน หรือมีความแตกต่างระหว่างบุคคลนั่นเอง เมื่อเขาค้นพบความสามารถของตนเอง ที่ซ่อนเร้น ตลอดจนได้รับ โอกาสความสามารถพิเศษของเขาก็จะปรากฏชัดเจนมากยิ่งขึ้น การเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำสิ่งที่ชอบและถนัด เท่ากับเป็นการส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่ในตัวเด็กเอง ทั้งก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง จังหวะ การกระตุ้นที่เหมาะสมจากครู ก็จะมีกำลังใจที่จะเติมเต็มความฝันของคนให้สมบูรณ์ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ จะทำให้เขามีความสุขมากขึ้น สภาพการเรียนในห้องเรียนปัจจุบันยังคงปิดกั้นทั้งพ่อและแม่ ผู้ปกครองตลอดจนครูคาดหวังให้เด็กสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยได้ จึงเน้นแต่เรื่องวิชาสามัญโดยเฉพาะวิชาที่ใช้ในการสอบ ละเลยไม่สนใจความสามารถทางด้านอื่นของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีแต่ความทุกข์มากยิ่งขึ้นเพราะต้องเรียนในสิ่งที่ตนเองไม่ชอบไม่ถนัด

5. บทเรียนสนุกและแปลกใหม่ การจัดบทเรียนให้มีความสนุกสนาน มีความแปลก มีความใหม่ ทันสมัย มีสาระ ชวนให้ตื่นเต้น จูงใจให้ติดตามตลอดเวลาไม่อยากขาดเรียน มีการเชื่อมโยงความรู้เก่าไปสู่ความรู้ใหม่ ขณะเดียวกันก็มีสื่อที่เร้าใจ ให้เด็กอยากจะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง กระตุ้นให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ จุดประกายความอยากรู้ เกิดการรับรู้ จำได้ เกิดความกระจำง ในความคิด สร้างจินตนาการ โยงความสัมพันธ์ของสิ่งที่คิดกับประสบการณ์ได้ การจัดบทเรียนคำนึงถึงนักเรียน โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง บทเรียนมีองค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนและครูมีความสุขร่วมกันโดยครูต้องเปิดใจกว้าง พัฒนาตนเองให้ทันเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ในปัจจุบันมีครูต้นแบบ ที่คอยให้ความรู้แนะนำอย่างกัลยาณมิตร มีนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ผู้ซึ่งรู้และเข้าใจและสามารถสร้างสื่อที่จะทำให้นักเรียนพัฒนาถึงขั้นความรู้หรือปัญญา

6. ครูมีความเมตตา จริงใจและอ่อนโยนต่อเด็กทุกคน โดยทั้งถึง ครู คือผู้รับเรียนมาเพื่อจะให้ความรู้แก่นักเรียนด้วยวิธีการอันชาญฉลาดและน่าสนใจ ให้ความเป็นมิตรและให้หลักการ

ในการดูแลตนเอง กล่าวคือ ครูต้องมีศาสตร์คือความรู้พื้นฐานในเรื่องต่าง ๆ มากพอที่จะถ่ายทอดให้เด็กตามวัย และต้องมีศิลป์ คือ วิธีการถ่ายทอดขึ้นกับสภาวะและวุฒิภาวะของเด็กในรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย ทั้งยังต้องมีใจรักในความเป็นครู รักนักเรียน รักในสิ่งที่สอน มีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง กล่าวกันว่า “ครู” เป็นตัวเงื่อนไขหลักที่จะผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ในการปฏิรูปการศึกษาในครั้งนี้ ครูไทยส่วนใหญ่เป็นผลผลิตมาจากการเรียนการสอนแบบ ครูเป็นศูนย์กลาง ตลอดจนวัฒนธรรมในการเลี้ยงดูเด็กไทยนั้น คนไทยชอบให้เด็กอยู่ในโอวาทเชื่อฟังผู้ใหญ่ อ้อมน้อมถ่อมตน พุคน้อย ถ้าจะพูดได้ก็ต้องอยู่ในกรอบที่ผู้ใหญ่ต้องการ ไม่ถามหรือโต้แย้ง ซึ่งถือว่าไม่สุภาพ กิริยาไม่งาม ก้าวร้าวบางครั้งผู้ใหญ่จะช่วยเหลือทำการต่าง ๆ แทนเด็ก ถือเป็น การเอ็นดูเด็ก แม้ว่าเด็กจะมีความสามารถคิดเอง ทำเองได้ พฤติกรรมเหล่านี้ผู้ใหญ่เชื่อว่าถูกต้องก็ตามสรุปว่า ลักษณะครูมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน

สันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544, หน้า 124-141) กล่าวว่า การที่เด็กจะเรียนรู้อย่างมีความสุขจะต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญ ดังนี้

สิ่งสำคัญสิ่งแรก คือ สุขภาพร่างกาย และความปลอดภัยจากยาเสพติด ถ้าเด็กมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บก็จะมีความสุข แต่ถ้าเด็กป่วยเป็นโรคบางอย่างที่ทำให้เกิดความเจ็บปวด ก็จะทำให้ไม่มีความสุข นอกจากนั้นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ ความปลอดภัยจากยาเสพติด มีผลงานวิจัยที่มีความสำคัญมาก พบว่า เด็กที่ทดลองเสพยาเสพติดก่อนอายุ 16 ปี มักจะมีโอกาสติดยาได้มากกว่ากลุ่มเด็กที่ทดลองเสพยาเสพติดหลังอายุ 16 ปี นอกจากนี้ผลการวิจัยมากมายชี้ให้เห็นว่า บทบาทของพ่อแม่และครูมีความสำคัญอย่างมากต่อการติดยาเสพติดของเด็ก ดังนั้น การที่พ่อแม่และครูให้ความรัก ความเข้าใจ ความใส่ใจและความเอื้ออาทร ก็เป็นการเพิ่มความสุข ลดความทุกข์ในชีวิตเด็ก

สิ่งสำคัญที่สอง คือ ภาวะทางจิตใจ ความรู้สึกนึกคิด อารมณ์ การที่เด็กจะเรียนรู้อย่างมีความสุข เด็กจะต้องไม่เกิดความเบื่อหน่าย ไม่รู้สึกความจำเป็นที่จะต้องเรียน หรือถูกบังคับให้เรียน หน้าที่สำคัญของครูและพ่อแม่ คือพยายาม让孩子เกิดความสนใจ เกิดความรู้สึกว่าสิ่งที่กำลังเรียน เป็นสิ่งที่มีค่า เรียนแล้วรู้ว่าจะนำไปใช้ประโยชน์อะไรได้ หน้าที่สำคัญของครู คือพยายามให้เด็กเกิดความสนใจในการเรียนรู้ โดยครูต้องกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในสิ่งที่ต้องศึกษา หรือสิ่งที่มีอยู่ในหลักสูตร ครูต้องใช้จิตวิทยาในชั้นเรียนที่จะช่วยให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข คือเด็กต้องมีความคิดในทางบวก เด็กต้องมีความรู้สึกว่าเขาสามารถจะทำได้ เขามีความเชื่อมั่นในตัวเองว่าเขาเป็นคนที่มีความสามารถ ซึ่งครูสามารถจะช่วยให้ในห้องเรียน โดยการที่ครูใช้จิตวิทยาในชั้นเรียน เปิดโอกาสให้เด็กคิดเอง ทำเองแก้ปัญหาเอง นอกจากนี้คำพูดของครูจะมีอิทธิพล อย่างมหาศาลในการที่จะทำให้อะไรมีความสุข ถ้าหากเด็กทำสิ่งที่ดีและแปลกใหม่ก็ควรได้รับคำชมจากครู เหมือนกับเขาได้รับรางวัล

ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงระเบียบวินัยในชั้นเรียนด้วย นอกจากการพัฒนาทางความคิด สติปัญญาแล้วควรสร้างอีคิว (EQ) หรือการพัฒนาความสามารถในการควบคุมอารมณ์ เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เรียนอย่างมีความสุข ทำให้ห้องเรียนมีความสุข

สิ่งสำคัญที่สาม คือ กระบวนการศึกษาโดยเฉพาะการประเมินผล ควรมีการประเมินความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กในส่วนเนื้อหาและกระบวนการที่ควรจะเป็นตามระดับชั้นเรียนและความสอดคล้องกับอายุ เพื่อจะได้รู้ว่าเด็กจะต้องได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมมากน้อยเพียงไรจึงจะทำให้เขาทำได้เต็มตามศักยภาพ มากกว่าที่จะมีการประเมินผลและนำมาจัดอันดับให้เด็ก ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดี และทำให้ไม่เกิดความสุขในชั้นเรียน

สิ่งสำคัญที่สี่ คือ ครูและผู้บริหาร โรงเรียน การเรียนรู้ที่มีความสุขส่วนหนึ่งอยู่กับตัวบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ครูเด็กสนใจเรียนวิชานั้น ๆ เพราะว่ารักครู เมื่อเด็กรักครู เด็กก็อยากทำตัวเป็นคนดีอยากทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อที่ครูจะได้ชื่นชม การที่ครูรักและเข้าใจเด็ก ไม่ได้หมายความว่าครูต้องตามใจเด็กทุกอย่าง ครูที่เด็กรักไม่ใช่ครูที่ตามใจเด็ก แต่เป็นครูที่ทราบเวลาไหนควรเข้มงวด เวลาไหนควรจะอ่อนอ่อน และที่สำคัญคือเป็นครูที่ทำให้เด็กรู้สึกถึงแม้งานของเขาจะยังไม่สำเร็จ มีข้อบกพร่องแต่ก็เป็นความสามารถระดับหนึ่ง และให้กำลังใจว่าเขามีความสามารถที่จะทำต่อไปได้ ความรู้สึกรักเด็กเข้าใจเด็กของครู คือสิ่งสำคัญที่ทำให้เด็กรักครู ชอบครูและสนใจอยากเรียน ทำให้เด็กมีความสุขในการเรียนรู้

สิ่งสำคัญที่ห้า คือ พ่อแม่ผู้ปกครอง พ่อแม่ผู้ปกครองต้องเข้าใจระบบการศึกษา ว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดีถ้ามีความสุข ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองต้องเข้าใจศักยภาพของเด็กและส่งเสริมตามความสามารถที่เด็กมี ต้องเข้าใจว่าเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน จึงควรมีความคาดหวังในตัวลูกตามความเป็นจริงคาดหวังให้เขาพยายามเต็มที่และยอมรับในความสามารถเท่าที่ทำได้ ไม่ควรคาดหวังและเคี่ยวเข็ญให้เด็กทำในสิ่งที่เขาทำไม่ได้และไม่อยากทำ

Prescott (1963, p. 50) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบที่มีผลต่อนักเรียนทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการเรียนและทำให้นักเรียนเกิดความสุข คือ

1. องค์ประกอบทางด้านความรัก ได้แก่ ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดามารดากับลูก ความสัมพันธ์ระหว่างลูก ๆ ด้วยกัน และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกทั้งหมดในครอบครัว
2. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ของนักเรียนกับเพื่อนวัยเดียวกันทั้งที่บ้านและโรงเรียน

3. องค์ประกอบด้านความสนใจในการเรียน เมื่อนักเรียนมีความสนใจจะมีความตั้งใจ เอาใจใส่ขยันศึกษาค้นคว้าและชอบทำกิจกรรมในวิชาที่เรียน ซึ่งส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ดีขึ้น ก่อให้เกิดความสำเร็จในด้านการเรียน และเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2543, หน้า 8-14) กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดีขึ้นอยู่กับปัจจัยใหญ่ ๆ 3 ด้าน คือ

1. ตัวเด็กเอง ประกอบด้วยความพร้อมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ความพร้อมทางร่างกาย การเรียนรู้ของเด็กจะเป็นไปด้วยดีเมื่อเด็กมีร่างกายแข็งแรง สมบูรณ์ เด็กที่มีร่างกายแข็งแรงจะมีอารมณ์สดชื่น กระปรี้กระเปร่า มีความจำดี สามารถเรียนรู้ได้เร็ว และคิดหรือวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้งกว่าเด็กที่เจ็บป่วยบ่อย ๆ

1.2 ความพร้อมทางสมอง เนื่องจากกระบวนการเรียนรู้มีจุดศูนย์กลางอยู่ที่สมอง ดังนั้น หากสมองบกพร่องในการทำงาน ก็จะทำให้กระบวนการเรียนรู้เสียไปด้วย

1.3 ความพร้อมทางอารมณ์ สภาพจิตใจและอารมณ์มีผลอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ เด็กที่มีอารมณ์ดี มีความสุข ไม่มีเรื่องกังวลใจก็จะเรียนรู้ได้ดี ความพร้อมทางอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญ อีกประการหนึ่งคือ การมีความนับถือตนเองสูงและมีแรงจูงใจในตนเอง

2. ครอบครัว ครอบครัวมีบทบาทสำคัญมากในอันที่จะเอื้อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ดี โดยผ่านทางปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์ที่ดี ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างพ่อ-แม่-ลูก จะทำให้เด็กมีจิตใจสบาย มีสมาธิและเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสัมพันธ์ที่ไม่ดีจะทำให้เด็กเกิดปัญหาทางจิตใจ มีอารมณ์เศร้า วิตกกังวล และอาจมีปัญหาพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น หนีโรงเรียน ดิดสิ่งเสพติด เป็นต้น

2.2 การถ่ายทอดคุณค่าทางการศึกษา ในครอบครัวที่พ่อแม่ให้ความสำคัญต่อการศึกษ เด็กจะเห็นความสำคัญของการเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าครอบครัวที่ไม่ให้ความสำคัญ ของการศึกษา

2.3 การเป็นตัวอย่างในการแสวงหาความรู้ พ่อแม่ที่รักการเรียนรู้ ชอบอ่านหนังสือ ชอบแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ และชอบการคิดวิเคราะห์ หากปฏิบัติสิ่งเหล่านี้ในชีวิตประจำวัน เด็กก็จะเห็นแบบอย่างและซึมซับลักษณะดังกล่าวเข้าไปในตัว

2.4 การฝึกวินัย การฝึกวินัยที่เสมอต้นเสมอปลายในชีวิตประจำวัน จะมีผลให้เด็ก มีวินัยในการเรียนด้วย เด็กจะรู้จักจัดเวลาในการเล่นและการทำการบ้าน

2.5 การสร้างแรงจูงใจ แรงจูงใจที่ทำให้เด็กอยากเรียนรู้มีจุดเริ่มต้นมาจากความสัมพันธ์ ที่ดีระหว่างพ่อแม่ลูก พ่อแม่ที่กระตุ้นเด็กให้มีแรงจูงใจและมีเป้าหมาย จะทำให้ลูกมีความกระตือรือร้น ในการเรียน

2.6 การสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้ พ่อแม่ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้หลากหลาย เช่น ชี้อหนังสือดี ๆ ให้อ่าน พาลูกไปพิพิธภัณฑ์ ไปดูนิทรรศการดี ๆ จะช่วยให้เด็กมีความรู้กว้างขวาง มีข้อมูลสะสมไว้มาก ซึ่งจะเป็นสิ่งที่เสริมให้การเรียนรู้ขั้นต่อ ๆ ไปดีขึ้น

2.7 การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านเป็นสิ่งสำคัญ เด็กที่อยู่ในบ้านที่มีความสุข ไม่มีเสียงทะเลาะเบาะแว้งกันของพ่อแม่ หรือ ไม่มีเสียงโทรทัศน์วิทยุรบกวนอยู่ตลอดเวลา มีที่ทำกรบ้านและห้องหนังสือเป็นสัดส่วน ก็จะเรียนรู้ได้ง่ายและมีประสิทธิภาพกว่าที่ไม่มีสภาพแวดล้อมดังกล่าว

3. โรงเรียน โรงเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญมาก มีผลกระตุ้นหรือยับยั้งการเรียนรู้ของเด็กได้ประกอบด้วยปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

3.1 นโยบายของโรงเรียน โรงเรียนที่มีเป้าหมายชัดเจนในการพัฒนาและกระตุ้นการเรียนรู้ของเด็ก จะทำให้เด็กเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง เพราะโรงเรียนจะมีความคาดหวังสูง มีกลยุทธ์ที่จะกระตุ้นเด็กให้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3.2 ทักษะความสามารถของครู วิธีการที่ครูสอนเป็นสิ่งสำคัญมาก ครูจะต้องมีทักษะในการสอนที่ดี สามารถสอนสิ่งที่สลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย เปลี่ยนเนื้อหาที่น่าเบื่อให้เป็นเนื้อหาที่สนุกและน่าสนใจ รู้จักหาเทคนิคที่จะช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาให้เรียนดีขึ้น

3.3 ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน จะทำให้นักเรียนกล้าถามและกล้าแสดงความคิดเห็น เมื่อครูมองนักเรียนในแง่ดี มีความคาดหวังว่านักเรียน “ทำได้” นักเรียนก็จะพยายามทำตามความคาดหวังนั้น

3.4 ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเพื่อน ๆ ความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อน ๆ จะทำให้เด็กอยู่ในโรงเรียนอย่างมีความสุข ไม่มีเรื่องวิตกกังวล สามารถช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้รับการกระตุ้นในการเรียนรู้จากกัน

ปริญา เรื่องทิพย์ (2550) ได้ทำการศึกษางค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดร พบว่า องค์ประกอบของความสุขในการเรียนของนักเรียนประกอบด้วย 9 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านครอบครัว ครอบครัวถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญของชีวิต ครอบครัวที่ดีส่งผลต่อสภาพจิตใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีความเบิกบาน แจ่มใส และมีความสุขในการดำรงชีวิต รวมถึงความสุขในการเรียน ซึ่งหน้าที่หลักของครอบครัวคือ ให้ความรัก ความเอาใจใส่ และคอยสนับสนุนงบประมาณและคอยดูแลความเป็นอยู่

2. องค์ประกอบด้านเพื่อน วัยรุ่น 13-18 ปี มีความเชื่อมั่นในตัวเองน้อย คอยเป็นกังวลใจกับทุกเรื่อง สิ่งหนึ่งที่สามารถสร้างความมั่นใจให้กับวัยนี้คือ เพื่อน ดังนั้นเพื่อนมีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตในช่วงชีวิตนี้สูงมาก เพื่อนที่ดีก็จะนำชีวิตสู่ความสำเร็จ

3. องค์ประกอบด้านชุมชน ชุมชนเป็นสถาบันอีกแห่งหนึ่งที่ใหญ่กว่าครอบครัว ชุมชนที่ดี น่าอยู่จะส่งผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันของทุกคน นอกจากนี้ชุมชนยังเป็นแหล่งปลูกฝังวัฒนธรรม ประเพณี ที่ดีงามให้กับคนในชุมชน ดังนั้นชุมชนจึงเป็นองค์ประกอบหนึ่งของความสุขในการดำเนินชีวิต

4. องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน ตัวผู้เรียนถือเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ที่มีความสุข สิ่งสำคัญขององค์ประกอบด้านตัวนักเรียนคือ สภาพร่างกาย สภาพจิตใจ และสภาพแวดล้อมรอบข้าง

5. องค์ประกอบด้านลักษณะของครู ในสถานศึกษาครูถือเป็นพ่อแม่คนที่สองของผู้เรียน หากผู้เรียนจะเรียนรู้อย่างมีความสุข ครูถือเป็นกุญแจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน นักเรียนหลายคนชอบเรียนในวิชาที่ครูใจดี สอนสนุก สอนตลก มีความเป็นกันเองกับผู้เรียน ดังนั้นครูจึงเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญในการสร้างความสุขในการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. องค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการ โรงเรียน องค์ประกอบด้านนี้รวมถึงสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน มีการปรับภูมิทัศน์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่วนหนึ่งมาจากนโยบายของผู้บริหาร ส่วนหนึ่งมาจากสภาพบริบทของสถานศึกษา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความสะดวก ความสะอาดสบายต่าง ๆ ที่นักเรียนได้รับจากสถานศึกษาด้วย

7. องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนการสอน นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้วิธีการที่หลากหลายจะช่วยให้การดึงความสนใจผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนรับรู้และจดจำได้มาก ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนจึงควรใช้วิธีการที่หลากหลาย รวมถึงการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ ให้ดำเนินการอย่างหลากหลายเพื่อวัดได้ตรงกับความเป็นจริงของผู้เรียน

8. องค์ประกอบด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่น องค์ประกอบด้านนี้เป็นองค์ประกอบที่เสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ให้กับผู้เรียน นักเรียนหลายคนเรียนดี แต่มักจะอยู่แต่ในกลุ่มนักเรียนที่เรียนดีด้วยกัน แต่พอเจอกับปัญหาบางเรื่องจะแก้ปัญหามาไม่ได้ การมีเพื่อนที่หลากหลายทำให้มุมมองในการใช้ชีวิต ของนักเรียนดีขึ้น

9. องค์ประกอบด้านการช่วยเหลือผู้อื่น องค์ประกอบด้านนี้มีความสำคัญเนื่องจากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ต้องการให้ผู้เรียนรู้จักช่วยเหลือผู้อื่น มีการจัดชั่วโมงบำเพ็ญประโยชน์ ดังนั้น ส่วนหนึ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้คือรู้จักการแบ่งปัน หรือให้

การส่งเสริมให้เด็กเกิดความสุขในการเรียน

ศิริพันธ์ ดำรงผล (2524, หน้า 42) ได้ให้คำแนะนำถึงการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้เด็กมีความสุข และให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนว่า จะต้องมียังต่อไปนี้ คือ สิ่งจูงใจ ประกอบด้วย สิ่งจูงใจภายนอก และสิ่งจูงใจภายใน ดังนี้

1. สิ่งจูงใจภายนอก ได้แก่ การควบคุมของครูเอง การใช้อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ การยกย่อง ชมเชยการให้คะแนน การให้รางวัลการยกตัวอย่าง การสร้างสถานการณ์และเล่นเกม การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมการเรียนการสอน ลดสถานการณ์ที่นักเรียนไม่พึงปรารถนา

2. สิ่งจูงใจภายใน ได้แก่ การจูงใจที่เกิดจากความคิดว่าตนเองมีความสามารถ การจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์หรือความปรารถนาความสำเร็จ มีการจัดบรรยากาศของการเรียนจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยสามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การที่นักเรียนได้รับความรู้และ ตอบสนองความรู้ในทางบวก หรือแสดงออกถึงความพึงพอใจใฝ่เรียนรู้ และมีการตอบสนองในทางบวก โดยโรงเรียนเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับทางวัตถุ และสภาพแวดล้อมทางวิชาการ ทั้งในโรงเรียน และชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถพัฒนาการด้านต่าง ๆ ได้ตามศักยภาพ ซึ่งบทบาทหน้าที่สำคัญ คือ ครูที่จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน การจัดกระบวนการเรียน การสอน สื่อการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศภายในชั้นเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ที่ได้ไปพัฒนาการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ รู้จักควบคุมอารมณ์ รู้จักปรับปรุงพฤติกรรมของตน รู้จักยอมรับกฎระเบียบของสังคม รวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงผลดี และผลเสียที่จะตามมาด้วย

บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ (2541, หน้า 120) กล่าวว่า บรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขจะต้อง ประกอบด้วย การสร้างบรรยากาศ ในการเรียนการสอนที่ผ่อนคลาย การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออก การส่งเสริม ให้เด็กได้มีความคิด และแก้ปัญหา โดยอาศัยเหตุผล การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่ส่งเสริมหรือกระตุ้น ความสนใจ การจัดสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ การส่งเสริมให้เด็กได้มีการศึกษาค้นคว้า นอกห้องเรียน การจัดที่นั่งให้นักเรียนอย่างเหมาะสม และการส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพัฒนาผลงาน ของนักเรียนเอง และให้เพื่อนช่วยกันประเมิน

กระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเกิดความสุขในการเรียน (กิตติวดี บุญเชื้อ, 2540, หน้า 7-22) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. บทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก คำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถในการยอมรับของเด็ก แต่ละวัย มีความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชาและขยายวงไปสู่ความรู้แขนงอื่น ๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ ต่อชีวิตและโลกรอบตัว

2. วิธีการเรียนรู้สนุกไม่น่าเบื่อ และตอบสนองความสนใจใคร่รู้ของนักเรียนการนำเสนอเป็นไปตามธรรมชาติ ไม่ยัดเยียดหรือกดดัน เนื้อหาที่เรียนไม่มากเกินไปจนเด็กเกิดความกลัวและไม่ค่อยเกินไปจนเด็กหมดความสนใจ

3. ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้มุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิดในแนวคิดต่าง ๆ ของเด็ก รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ จากการประมวลข้อมูลและเหตุผลต่าง ๆ คิดแก้ปัญหาอย่างมีระบบ

4. แนวการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้สัมผัส ความงาม และความเป็นไปของสรรพสิ่งรอบตัว บทเรียนไม่จำกัดสถานที่ หรือเวลา และทุกคนมีสิทธิ์เรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

5. มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียนนั้น ๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ ภาษาที่ใช้จึงใจเด็ก นุ่มนวลให้กำลังใจและเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์

6. สื่อที่ใช้ประกอบการเรียน เร้าใจให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงตามเป้าหมายซึ่งกำหนดไว้ อย่างชัดเจน คือ มุ่งงานเน้นให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ชัด (Learn to know) เรียนจนทำได้ (Learn to do) และเรียนเพื่อจะเป็น (Learn to be)

7. การประเมินผล มุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กในภาพรวมมากกว่าจะพิจารณาจากผล การทดสอบทางวิชาการและเปิดโอกาสให้เด็กได้ประเมินผลตนเองด้วย

ซึ่งจากที่ได้กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เด็กเกิดความสุขในการเรียน คือ สิ่งจูงใจภายนอก สิ่งจูงใจภายใน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ความสัมพันธ์ในครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในวัยเดียวกัน และความสนใจในการเรียน

วิเศษ ชินวงศ์ (2544, หน้า 37-38) กล่าวว่า การทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้นั้น มีวิธีการดังต่อไปนี้

1. เด็กได้รับการยอมรับในความสามารถ ได้รับการประสบการณ์ของความสำเร็จอยู่เสมอ จนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ได้รับการชมเชย การเสริมแรง การทำงานที่เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถความถนัดจนสำเร็จและเกิดความกล้าแสดงออกในสิ่งที่ดี

2. เด็กได้รับการพัฒนาความสามารถที่มีอยู่อย่างแตกต่างกันเต็มตามศักยภาพ ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ

3. เด็กได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นกัลยาณมิตรจากครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

4. เด็กได้รับการจัดบทเรียนที่สนุก น่าสนใจ ชวนติดตาม เป็นบทเรียนที่ช่วยให้นักเรียนได้ค้นพบตนเอง รักและเห็นประโยชน์ของการเรียนรู้ รวมทั้งการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง

5. เด็กได้เรียนรู้สิ่งที่มีความหมาย และนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้
6. เด็กมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอที่จะให้นักเรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัดและความสนใจของนักเรียน
7. เด็กมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ห่วงใยมีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้
8. ศิษย์มีความรักความศรัทธาต่อครูผู้สอน สาระที่เรียนรวมทั้งกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้
9. สาระและกระบวนการเรียนรู้เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวและองค์กรต่าง ๆ
10. กระบวนการเรียนรู้มีการเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่าง ๆ จากแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่มีความสุขที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ได้แก่ แนวคิดการเรียนรู้ที่มีความสุข (Prescott, 1963) ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขที่พัฒนาจากคณะทำงานของ กิติยวดี บุญเชื้อ (2540) แนวคิดการเรียนรู้ที่มีความสุข (ปรีศนิ จีรวงศ์รุ่งเรือง, 2542) แนวคิดการเรียนรู้ที่มีความสุขของ ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544) แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544) แนวคิดการเรียนรู้ที่มีความสุข (สุพุมล อุดม, 2548) แนวคิดการเรียนรู้ที่มีความสุข (ปริญญา เรืองทิพย์, 2550) ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่มีความสุข

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่มีความสุขในประเทศ มีนักการศึกษาหลายท่านได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541) ว่าได้ดำเนินการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า องค์ประกอบ ของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน ได้แก่ บุคลิกลักษณะของครู การจัดสถานที่ ภายในโรงเรียน บรรยากาศของการเรียนการสอน เนื้อหาที่เรียน กิจกรรมการเรียน การใช้สื่ออุปกรณ์ การมีส่วนร่วมของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูการดำเนิน การสอนและการวัดผล และประเมินผลการเรียน ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุขนั้นมี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการ เรียนรู้ อย่างมีความสุขของครูใจดี ซึ่งมีการสร้างเจตคติที่ดีต่อครู โดยการมีเมตตา สุภาพ ใจเย็น ให้อิสระแก่นักเรียน รักนักเรียนเหมือนลูก การจัดการเรียนการสอนยึดนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียน สามารถสรุปผล

การเรียนรู้เป็นองค์ความรู้ของตนเองได้ โดยที่รูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุขของ ครูใจดีจะมีการสร้างเจตคติที่ดีต่อครูก่อนทำการสอน โดยการเป็นกันเองกับนักเรียน ตลกขบขัน นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน ไม่เครียดส่วนรูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุขของครูมีระเบียบก็จะสร้างเจตคติที่ดีต่อครูก่อนทำการสอน โดยการเป็นคนตรงต่อเวลา แต่งกายสุภาพเรียบร้อย พูดจา ตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ใฝ่รู้มีเหตุผล การจัดกระบวนการเรียนการสอนไม่ยึด ขั้นตอนแต่จะจัดแบบง่าย ๆ ยึดหลักการยืดหยุ่นเนื้อหาให้นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียน ส่วนรูปแบบอย่างมีความสุขของครูอารมณ์ดี จะใช้หลายวิธีในลักษณะง่าย ๆ

ลักษณะ อินทร์กลับ, สิริรัตน์ ฉัตรชัยสุชา และนฤมล จรุงเรือง (2542, หน้า 59-71)

ศึกษาพฤติกรรมใฝ่รู้ทางการเรียนกับความรู้สึกเป็นสุขของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 มีความรู้สึกเป็นสุขในระดับปานกลาง ความรู้สึกเป็นสุขของนักศึกษาพยาบาลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใฝ่รู้ทางการเรียน พบว่าระดับความรู้สึกที่เป็นสุขที่แตกต่างกัน มีผลทำให้พฤติกรรมการใฝ่รู้ทางการเรียนของนักศึกษาพยาบาลมีความแตกต่างกัน

วราศิริ วงศ์สุนทร (2543) ได้วิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง การเรียนรู้ที่มีความสุข การวิจัยกรณีครูต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพฤติกรรมการสอนของครูต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับประถมศึกษาโดยการเลือกกรณีศึกษาจากครูต้นแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเลือกไว้เป็นครูต้นแบบเมื่อ พ.ศ. 2541 โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และการวิเคราะห์เอกสาร ผลการวิจัยพบว่า ครูต้นแบบมีคุณลักษณะทั้ง ภายในและภายนอกที่เหมาะสมต่อการได้รับรางวัลและมีรูปแบบการสอนที่บูรณาการมาจากทฤษฎี การเรียนรู้หลาย ๆ ทฤษฎี แล้วนำมาปรับใช้เป็นอย่างของตนเอง จากรูปแบบและพฤติกรรมของครู สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน คือ นักเรียนเกิดความปิติจาก การได้เรียนและเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนอันเนื่องมาจาก นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมี ประสบการณ์ที่สัมพันธ์และนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นักเรียนได้เลือกทำกิจกรรมตาม ความสามารถ ความถนัด และความสนใจ ได้แสดงความคิดเห็นและมีโอกาสแสดงความสามารถ ให้ปรากฏ มีส่วนร่วมในการประเมินผล เกิดความภาคภูมิใจ ซินชม และยอมรับในผลงานทั้งของ ตนเองและผู้อื่น

ศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร (2544) ศึกษาผลการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนการเรียนรู้ที่มีความสุขในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในเนื้อหาเรื่องระบบนิเวศ ซึ่งในการวิจัยนี้มีผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย 2 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 25 คน เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีการทดสอบนักเรียนก่อนและหลังการเรียน มีแผนการสอน จำนวน

10 แผนการสอน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 10 แผนการสอน แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน แบบบันทึกผลหลังเรียนและแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบเป็นขั้นตอน โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ หลังจากที่ได้ดำเนินการสอนในแต่ละแผนการสอนซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้มีการพัฒนาเพื่อปรับปรุงการสอนในแผนการสอนต่อไป ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้ที่มีความสุขทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลการเรียนรู้ที่มีความสุข

สันสนีย์ นัตระคุปต์ (2544) ได้วิจัยการเรียนรู้ที่มีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้ จึงเป็นการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงานของสมองโดยระบบสาร เคมีในสมองประเภทต่าง ๆ ของสารเคมีในสมองที่เป็นสื่อประสาทที่สัมพันธ์กับความ สุข ความเศร้าในชีวิต สติปัญญา ความจำ และการเรียนรู้ สิ่งที่มีผลต่อกระบวนการทำงานของสารเคมีในสมองที่ทำให้เกิดภาวะทางจิตใจที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการนำเสนอเทคนิคการดำเนินชีวิตและการให้การศึกษาที่เพิ่มความสุข ลดความทุกข์ในชีวิต องค์ความรู้เหล่านี้มีความสำคัญที่ทำให้เข้าใจการทำงานของสมองในระบบสารเคมี และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาระบบการศึกษา รวมถึงเป็นสิ่งที่จะสนับสนุนให้ทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข นอกจากนี้ยังมีประโยชน์ในทางารแพทย์ที่จะนำความรู้ไปใช้การผลิตรักษาผู้ป่วยที่มีความผิดปกติทางอารมณ์ และยังสามารถนำไปพัฒนา เรื่อง โภชนาการและการดูแลสุขภาพอีกด้วย จากการวิจัยพบว่า สารเคมีในสมองมีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์การรับรู้ความรู้สึก การสร้างความสุข ความเศร้า ความจำ ความคิดสติปัญญา และการเรียนรู้ การทำหน้าที่ต่าง ๆ เหล่านี้มี ความสัมพันธ์กันและมีผลต่อการเรียนรู้ของเรา โดยเฉพาะเรื่องความสุข ความเศร้าและความจำ

อมรรัตน์ ทรรศนิยากร (2545) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนที่มีพื้นฐานมาจากการพัฒนาโดยนักเรียน ผลการศึกษาสามารถจัดองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนได้ 5 ตัวบ่งชี้หลัก คือ 1) ด้านตัวนักเรียน 2) ด้านเพื่อน 3) ด้านครู 4) ด้านโรงเรียน และ 5) ด้านครอบครัว

วารศิริ วงศ์สุนทร (2543) ได้ทำการศึกษาการเรียนรู้ที่มีความสุข ซึ่งเป็นกรวิจัยรายกรณี ครูดั้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา พบว่า พฤติกรรมการสอนของครูดั้นแบบนั้น สามารถสะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนได้ คือ นักเรียนเกิดความปีติจากการได้เรียนและเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนอัน เนื่องมาจากนักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ทำกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ รวมทั้งได้แสดง

ความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการประเมินผลความภูมิใจ ชื่นชมและยอมรับในผลงานทั้งของตนเอง และผู้อื่น

มารุต พัฒผล (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการ กับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระระดับนักเรียน และระดับห้องเรียนดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์พหุระดับ ด้วยเทคนิคการลดหลั่นสอดแทรกเชิงเส้นตรง ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ได้แก่ ความภูมิใจในตนเอง ความสามารถในการปรับตัวและเจตคติ ต่อครูผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรอิสระ ระดับห้องเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณลักษณะของครูผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สายทิพย์ แก้วอินทร์ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและหาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับประถมศึกษา ปีที่ 5 และ 6 จำนวน 322 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะของการเรียนรู้ที่มีคุณสุขมี 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) องค์ประกอบด้านผู้เรียน มีลักษณะดังนี้ นักเรียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสามารถเรียนได้อย่างเต็มที่ นักเรียนมีความรู้สึกรักภูมิใจในตนเอง และนักเรียนได้เรียนวิชาที่ตนเองชอบ 2) องค์ประกอบด้านผู้สอน มีลักษณะดังนี้ ครูมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยให้นักเรียนได้รับความรู้จากประสบการณ์ตรง ครูมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน และครูมีการเตรียมความพร้อมในการสอน 3) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีลักษณะดังนี้ บริเวณรอบโรงเรียนร่มรื่นและอากาศเย็นสบาย นักเรียนรู้สึกภาคภูมิใจที่โรงเรียนมีชื่อเสียงด้านต่าง ๆ และโรงเรียนมีการยกย่องนักเรียนที่ทำความดี และเป็นที่ยอมรับของโรงเรียน และ 4) องค์ประกอบด้านสัมพันธ์สภาพกับผู้อื่น มีลักษณะดังนี้ พ่อแม่ให้กำลังใจและช่วยเหลือนักเรียนเมื่อนักเรียนมีปัญหา พ่อแม่ยอมรับความสามารถของนักเรียน และสมาชิกในครอบครัวของนักเรียนผูกพันใกล้ชิดกัน การเปรียบเทียบการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน โดยจำแนกตามเพศ ระดับชั้นและกลุ่มอายุ พบว่า การเรียนรู้ที่มีความสุขระหว่างเพศ และระดับชั้น ไม่มีมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ พบว่า กลุ่มอายุ 12 ปี มีการเรียนรู้ที่มีความสุขมากกว่ากลุ่มอายุต่ำกว่า 11 ปี และอายุ 11 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอายุต่ำกว่า 11 ปี กับอายุ 11 ปี

แพรวพรรณ พิเศษ (2548) ได้ทำการศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนา ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงข้ามกลุ่มของ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขของ กิดิยวดี บุญเชื้อ (2540) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 840 คน ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วยตัวแปรต้น 5 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะครู ลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม ลักษณะนักเรียน และการเรียนการสอน ตัวแปรตาม คือ การเรียนรู้ที่มีความสุข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข และแบบสอบถามการเรียนรู้ที่มีความสุข การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิจัยแสดงว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 40.89 ที่องศาอิสระ เท่ากับ 83 ค่าความน่าจะเป็น เท่ากับ 1.00 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้อง (GFI) เท่ากับ .99 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ .98 ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของเศษเหลือมาตรฐาน (SRMR) เท่ากับ .01 และค่ารากกำลังสองของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) เท่ากับ .00 ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรการเรียนรู้ที่มีความสุข ได้ร้อยละ 87 ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขสูงที่สุด คือ การเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ลักษณะของครู ลักษณะนักเรียน ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม และลักษณะของพ่อแม่ผู้ปกครอง ตามลำดับ ผลการตรวจสอบความตรงข้ามกลุ่ม พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความตรงข้ามกลุ่ม แสดงว่า โมเดลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มอื่นที่มีลักษณะเทียบเคียงกันได้

วารุณี ทิณา (2551) ได้ทำการพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านการเรียนรู้ที่มีความสุขของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เกณฑ์การตรวจสอบ และเกณฑ์การประเมินคุณภาพในด้านการเรียนรู้ที่มีความสุขของผู้เรียนตามแนวทางของกองวิจัยการศึกษา มี 2 องค์ประกอบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ครูแนะแนว 6 คน เป็นครูที่ได้รับรางวัลเกียรติยศ เข้มแข็ง นักจิตวิทยาการศึกษา ศึกษานิเทศก์ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้เทคนิคเดลฟาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามความคิดเห็น ผลการพัฒนาตัวบ่งชี้ พบว่า มี 2 องค์ประกอบ 20 ตัวบ่งชี้ ที่มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ที่จะปฏิบัติตาม ได้แก่องค์ประกอบที่ 1 ความสุขกาย

มี 12 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุดได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 1.15 รู้จักเลือกรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และสะอาด และตัวบ่งชี้ที่ 1.2.1 รู้จักรักษาความสะอาดของเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม และที่อยู่อาศัย ส่วนองค์ประกอบที่ 2 ความสุขใจ มี 10 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 2.3.1 ฟังพอใจในการกระทำที่พิจารณาว่าถูกต้อง ตัวบ่งชี้ที่ 2.3.3 รู้จักตน และเข้าใจตนเองดี ตัวบ่งชี้ที่ 2.4.3 ทำประโยชน์แก่หมู่คณะ และตัวบ่งชี้ที่ 2.4.47 ให้ความร่วมมือและบำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ที่เป็นไปได้ที่จะใช้ตรวจสอบแต่ละตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมินแต่ละตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสมที่จะใช้ประเมินแต่ละตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การประเมินแต่ละองค์ประกอบ มีความเหมาะสมที่จะใช้ประเมินแต่ละองค์ประกอบ อยู่ในระดับ มีความเหมาะสมมากที่สุด

นุสรานามเดช (2549) ทำการศึกษาความสุขของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรีเกี่ยวกับความหมายของความสุข วิธีการแสวงหาความสุขและปัจจัยเกี่ยวข้องกับความสุขตามความคิดและการรับรู้ของนักศึกษาพยาบาล ศึกษาโดยวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมกับนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 1-4 รุ่นที่ 24-27 ปีการศึกษา 2547-2548 ซึ่งผ่านการทำแบบทดสอบดัชนีชี้วัดความสุขคนไทย ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความสุขทั้ง 3 ระดับ คือ สุขมากกว่าคนทั่วไป เท่ากับคนทั่วไปและน้อยกว่าคนทั่วไป จำนวน 77 คน จาก 267 คน

สายชล วาณิชรัตน์ (2550) ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสุขในการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT และการสอนแบบปกติ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่รับการสอนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในเรื่องการแปรผัน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย ใช้หน่วยการสุ่มเป็นห้อง ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย มาจำนวน 2 ห้อง และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายอีกครั้ง โดยจับฉลากเพื่อกำหนดเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม เครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัย ได้แก่ แผนการสอนโดยใช้วัฏจักร การเรียนรู้ 4MAT แผนการสอนแบบปกติ แบบวัด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ค่าที (t -test Independent) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT สูงกว่าการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการศึกษาค้นคว้าความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่รับการสอนโดยใช้วัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT พบว่า ระดับความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

หลังจากที่ได้รับการสอนโดยวัฏจักรการเรียนรู้ 4MAT มีระดับความสุขในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ในระดับปานกลาง

บพิตร อิศระ (2550) ได้ทำการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาโมเดลการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร 2) ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2550 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โมเดลเชิงสาเหตุประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 7 ตัวแปร คือ 1) คุณลักษณะของครู 2) การจัดการเรียนการสอน 3) การได้รับการยอมรับ 4) คุณลักษณะภายในตนเอง 5) การได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ 6) สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และ 7) การเรียนรู้ที่มีความสุข ตัวแปรสังเกตได้ใน โมเดลนี้มี 20 ตัวแปร การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์โมเดลลิสเรล ผลการวิจัยพบว่า 1) ในโมเดลเชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยครั้งนี้ การเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน ได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากสิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน และรองลงมาตามลำดับ คือ คุณลักษณะภายในตนเอง การได้รับการยอมรับ คุณลักษณะของครู การจัดการเรียนการสอน และการได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือ การจัดการเรียนการสอน และรองลงมาตามลำดับ คือ คุณลักษณะของครูและการได้รับการยอมรับ โดยการจัดการเรียนการสอนส่งอิทธิพลทางอ้อม ผ่านตัวแปรด้านคุณลักษณะภายในตนเอง การได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ และสิ่งที่เรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน 2) โมเดลเชิงสาเหตุของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 16.20 ที่องศาอิสระเท่ากับ 31 และมีความน่าจะเป็น .99 คำนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนเท่ากับ 1.00 ตัวแปรโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานครได้ ร้อยละ 71

ปริญญา เรืองทิพย์ (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณิ เขต 4 มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณิ เขต 4 และวิเคราะห์องค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณิ เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 1,651 คน ซึ่งได้มาด้วยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามปลายเปิด

และแบบสอบถามการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 2 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ การวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยใช้โปรแกรมทางสถิติ และวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันด้วยโปรแกรม LISREL 8.30 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทั้ง 9 ด้าน มีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.77 ถึง 0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารและการจัดการ โรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านตัวผู้เรียน ด้านลักษณะของครู ด้านเพื่อน ด้านชุมชน ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้านการช่วยเหลือผู้เรียน และด้านครอบครัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92, 0.90, 0.89, 0.83, 0.82, 0.80, 0.78, 0.78 และ 0.77 ตามลำดับ ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขด้านต่าง ๆ มีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบตัวบ่งชี้การเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 นั่นคือองค์ประกอบด้านการบริหารและการจัดการ โรงเรียน มีความสำคัญมากที่สุด ขณะที่องค์ประกอบ ด้านครอบครัว มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขน้อยที่สุด มีดัชนีวัดระดับความกลมกลืนระหว่าง โมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้ค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 2895.24 $p = 0.63$ ท้องศาสีสระ (df) 2884 ค่า GFI = 0.96 ค่า CFI = 0.91 ค่า AGF I = 0.97 ค่า SRMR = 0.009 และค่า RMSEA = 0.044 แสดงว่า โมเดลมีความตรงเชิงโครงสร้าง โดยสรุป การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ตัวบ่งชี้ได้มาจากนักเรียนโดยตรง สามารถนำตัวบ่งชี้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ที่มีความสุข

รวีวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาพยาบาลใน โครงการ ผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาพยาบาลในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ กลุ่มประชากรทั้งหมด 25 วิทยาลัย รวมจำนวน 2,957 คน สุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนของประชากร (Quota sampling) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 405 คน ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข 3) แบบสอบถามการเรียนรู้ที่มีความสุข ผ่านการหาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งหาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach coefficient) โดยแบบสอบถามปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขได้ $\alpha = 0.72$ และแบบสอบถามการเรียนรู้ที่มีความสุขได้ $\alpha = 0.84$ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และมีการพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยการชี้แจงในแบบสอบถามนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ ค่าสถิติการแจกแจงความถี่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean)

และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) และค่าสถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยพหุคูณ (Multiple regression) พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ด้านตัวนักศึกษาและด้านเพื่อนมีผลต่อการเรียนอย่างมีความสุข โดยตัวแปรทั้งหมดร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการเรียนอย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลใน โครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ร้อยละ 34 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ การเรียนรู้อย่างมีความสุข = 0.33 ปัจจัยด้านครอบครัว + 0.28 ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา + 0.14 ปัจจัยด้านเพื่อน

ปัทมา ทองสม (2553) ได้ทำการการพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สังกัดกระทรวงสาธารณสุขและพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 1,532 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และองค์ประกอบเชิงยืนยันเพื่อทดสอบโมเดลความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในการทดสอบโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุใช้โปรแกรม LISREL 8.53 ผลการศึกษาพบว่า ดัชนีชี้วัดความสุขของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตสังกัดกระทรวงสาธารณสุข มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านความพึงพอใจในการเรียน องค์ประกอบด้านความสนใจใฝ่เรียนรู้ องค์ประกอบด้านทัศนคติต่อวิชาชีพ องค์ประกอบด้านความพึงพอใจในตนเอง และองค์ประกอบด้านความวิตกกังวลตามลำดับ ซึ่งองค์ประกอบทั้งห้าเป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต และโมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่า ไค-สแควร์ เท่ากับ 222.83 *df* เท่ากับ 226 ค่า GFI เท่ากับ 0.99 AGFI เท่ากับ 0.98 และการวิเคราะห์ความสุขในการเรียนพบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความสุขในการเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ 3.59 ระดับชั้นเรียนมีความสัมพันธ์กับความสุข ในการเรียนทุกองค์ประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนเฉลี่ยสะสมมีความสัมพันธ์ทางลบต่อองค์ประกอบด้านความวิตกกังวล เท่ากับ -0.101 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ มีค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 117.97 ค่า *df* เท่ากับ 119 ค่า GFI เท่ากับ 0.995 และค่า AGFI เท่ากับ 0.981 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียน มี 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ลักษณะอาจารย์ ลักษณะการเรียนการสอน ลักษณะนักศึกษา ลักษณะวิทยาลัย ลักษณะนักศึกษาร่วมวิทยาลัย

และลักษณะบิดามารดา/ ผู้ปกครอง โดยลักษณะบิดา มารดา/ ผู้ปกครอง และลักษณะนักศึกษา ร่วมวิทยาลัยมีอิทธิพล ทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าเท่ากับ 0.205 และ 0.189 ตามลำดับ, $p < .01$ ขณะที่ลักษณะการเรียนการสอนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาพยาบาลศาสตรบัณฑิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าเท่ากับ 0.075, $p < .01$ ลักษณะนักศึกษามีอิทธิพลทางตรงต่อความสุขในการเรียน ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ มีค่าเท่ากับ 0.19, $p < .01$

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข ปรากฏดังนี้

Shen (1993, pp. 816-818) ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เรื่องการศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุข พบว่า ระบบการศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุข เป็นผลมาจากความเหมาะสมจากการใช้วิธีการสอน โดยครูสามารถดึงความสนใจและความนึกคิดของนักเรียนออกมา โดยการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ ทั้งในชั้นเรียน มีผู้ให้คำแนะนำ กลุ่มความสนใจ การเยี่ยมชม โรงงาน การใช้เครื่องมือ การดูวิดีโอทัศน์ และค้นหาโครงสร้างในคอมพิวเตอร์ มองความสนใจอย่างกว้าง ๆ จัดประสบการณ์หลากหลาย แนะนำอย่างฉลาด นำไปสู่การค้นคว้าและทำให้วิชาเคมีสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน ความจำเป็นพื้นฐานและรอบตัวเราสามารถนำมาเรียนรู้ได้ คำถามนำก่อนเรียน การตอบกระทู้ การแสดงความคิดเห็นและการมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสำเร็จของการศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุข

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ของนักเรียน ผู้วิจัยนำมาสร้างกรอบแนวคิดการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน เพื่อใช้เป็นกรอบในการพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านตัวนักเรียน 2) องค์ประกอบด้านเพื่อน 3) องค์ประกอบด้านครู 4) องค์ประกอบด้านโรงเรียน 5) องค์ประกอบด้านครอบครัว และ 6) องค์ประกอบด้านชุมชน มีองค์ประกอบย่อยทั้งสิ้น 20 องค์ประกอบ องค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อยเหล่านี้จะเป็นตัวบ่งชี้การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา อันจะส่งผลให้การวิจัยนี้ใช้เป็นข้อมูลที่สามารถนำไปกำหนดแนวทางปฏิบัติของผู้ที่รับผิดชอบ โดยตรงกับนิสิต ไม่ว่าจะเป็น เพื่อน อาจารย์ ผู้บริหาร ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อสร้างมหาวิทยาลัยให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งการเรียนรู้มีความสุขต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 51,082 คน จำแนกเป็น ระดับปริญญาตรี จำนวน 41,028 คน และระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 10,054 คน โดยจำแนกเป็น 3 กลุ่มสาขาวิชา ดังนี้ (สภามหาวิทยาลัยบูรพา, 2554)

- 1.1.1 กลุ่มที่ 1 กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประกอบด้วย

1.1.1.1 คณะการจัดการและการท่องเที่ยว

1.1.1.2 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

1.1.1.3 คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์

1.1.1.4 คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์

1.1.1.5 คณะศิลปกรรมศาสตร์

1.1.1.6 คณะศึกษาศาสตร์

1.1.1.7 วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

1.1.1.8 วิทยาลัยนานาชาติ

1.1.1.9 วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์

1.1.1.10 วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา

- 1.1.2 กลุ่มที่ 2 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ ประกอบด้วย
- 1.1.2.1 คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร
  - 1.1.2.2 คณะพยาบาลศาสตร์
  - 1.1.2.3 คณะแพทยศาสตร์
  - 1.1.2.4 คณะเภสัชศาสตร์
  - 1.1.2.5 คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
  - 1.1.2.6 คณะสหเวชศาสตร์
  - 1.1.2.7 คณะสาธารณสุขศาสตร์
- 1.1.3 กลุ่มที่ 3 กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประกอบด้วย
- 1.1.3.1 คณะเทคโนโลยีการเกษตร
  - 1.1.3.2 คณะเทคโนโลยีทางทะเล
  - 1.1.3.3 คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์
  - 1.1.3.4 คณะโลจิสติกส์
  - 1.1.3.5 คณะวิทยาการสารสนเทศ
  - 1.1.3.6 คณะวิทยาศาสตร์
  - 1.1.3.7 คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์
  - 1.1.3.8 คณะวิศวกรรมศาสตร์
  - 1.1.3.9 คณะอัญมณี

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ตามระดับช่วงชั้น โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970, p. 608) เป็นนิติตระดับปริญญาตรี จำนวน 305 คน และระดับบัณฑิตศึกษา จำนวน 76 คน รวมได้กลุ่มตัวอย่าง 381 คน โดยจำแนกตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
1. ระดับปริญญาตรี	41,028	305
2. ระดับบัณฑิตศึกษา	10,137	76
รวม	51,216	381

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ระดับปริญญาตรี จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

กลุ่มสาขาวิชา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์		
1. คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	3,593	27
2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	5,770	42
3. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	5,602	42
4. คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์	1,185	9
5. คณะศิลปกรรมศาสตร์	1,920	14
6. คณะศึกษาศาสตร์	4,525	34
7. วิทยาลัยนานาชาติ	803	6
กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ		
1. คณะการแพทย์แผนไทยอภัยภูเบศร	218	2
2. คณะพยาบาลศาสตร์	693	5
3. คณะแพทยศาสตร์	244	2
4. คณะเภสัชศาสตร์	123	1
5. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา	1,107	8
6. คณะสหเวชศาสตร์	367	3
7. คณะสาธารณสุขศาสตร์	1,007	7
กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		
1. คณะเทคโนโลยีการเกษตร	117	1
2. คณะเทคโนโลยีทางทะเล	478	4
3. คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์	1,395	10
4. คณะโลจิสติกส์	1,801	13
5. คณะวิทยาการสารสนเทศ	1,429	11
6. คณะวิทยาศาสตร์	2,806	20
7. คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์	1,550	12
8. คณะวิศวกรรมศาสตร์	3,742	28
9. คณะอัญมณี	553	4
รวม	41,028	305

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ระดับบัณฑิตศึกษา จำแนกตามกลุ่มสาขาวิชา

กลุ่มสาขาวิชา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์		
1. คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	298	2
2. คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	252	2
3. คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์	837	6
4. คณะศิลปกรรมศาสตร์	141	1
5. คณะศึกษาศาสตร์	2,813	21
6. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ	1,047	8
7. วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์	2,198	16
8. วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา	271	2
กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ		
1. คณะพยาบาลศาสตร์	684	5
2. คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา	129	1
3. คณะสาธารณสุขศาสตร์	268	2
กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		
1. คณะภูมิสารสนเทศศาสตร์	40	1
2. คณะโลจิสติกส์	265	2
3. คณะวิทยาการสารสนเทศ	125	1
4. คณะวิทยาศาสตร์	488	4
5. คณะวิศวกรรมศาสตร์	281	2
รวม	10,137	76

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว ประกอบด้วย อาชีพของผู้ปกครอง รายได้ของครอบครัว ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง แบบสอบถามในส่วนแรกนี้มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว สำหรับแบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านสถานศึกษา ประกอบด้วย คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา คุณภาพการสอน ลักษณะของหลักสูตรและความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัว ประกอบด้วย เพศ คณะที่เลือกศึกษามีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดและนิสัยในการเรียน การปรับตัวในการเข้าศึกษาและความสัมพันธ์กับเพื่อน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีและแนวคิดตลอดจนเครื่องมือการวัดที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ จากเอกสารและตำรา
2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ทั้งในและต่างประเทศ
3. กำหนดขอบเขตของตัวแปรที่ต้องการวัด โดยแบ่งเป็นปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยด้านส่วนตัว ที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1 ปัจจัยด้านครอบครัว

- 3.1.1 อาชีพของผู้ปกครอง
- 3.1.2 รายได้ของครอบครัว
- 3.1.3 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง
- 3.1.4 การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง
- 3.1.5 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

3.2 ปัจจัยด้านสถานศึกษา

- 3.2.1 คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา
- 3.2.2 คุณภาพการสอน
- 3.2.3 ลักษณะของหลักสูตร
- 3.2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนิสิต

3.3 ปัจจัยด้านส่วนตัว

- 3.3.1 เพศ
- 3.3.2 คณะที่เลือกศึกษา
- 3.3.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
- 3.3.4 ทักษะและนิสัยในการเรียน
- 3.3.5 การปรับตัวในการเข้าศึกษา
- 3.3.6 ความสัมพันธ์กับเพื่อน

4. เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามและการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยด้านส่วนตัว มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ของลิเคิร์ท (Best & Kahn, 1993, p. 247) แต่ละด้านได้ข้อคำถามด้านละ 5-10 ข้อ โดยกำหนดคะแนนดังนี้

- 5 คะแนน หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 คะแนน หมายถึง เห็นด้วย
- 3 คะแนน หมายถึง ไม่แน่ใจ
- 2 คะแนน หมายถึง ไม่เห็นด้วย
- 1 คะแนน หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) หรือความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่เขียนขึ้นในแบบสอบถามกับนิยามศัพท์เฉพาะที่กำหนดไว้ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องของข้อรายการกับองค์ประกอบที่มุ่งวัดแต่ละด้านหรือตัวแปร จากนั้นนำผลการประเมินไปคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) เกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามพิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ที่มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ .80 ในกรณีที่ข้อคำถามใดที่ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่าไม่ใช่ข้อรายการวัดตัวแปรนั้น ๆ หรือไม่แน่ใจ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อปรับปรุงข้อคำถามสำหรับ

การนำไปทดลองใช้ต่อไป ผลการตรวจสอบ พบว่า ข้อรายการของแบบสอบถามมีค่า IOC เท่ากับ 1 มีจำนวน 66 ข้อ และมีค่า IOC เท่ากับ .80 มีจำนวน 4 ข้อ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มีจำนวน 5 ท่าน ดังนี้

- 1.1 ดร.สมุทร ชำนาญ อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพร นิยมศรีสมศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาประยุกต์ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1.4 รองศาสตราจารย์ ดร.คุณวุฒิ คนฉลาด อาจารย์พิเศษภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
- 1.5 รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ งามกนก รองศาสตราจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

2. การหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination power) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

- 2.1 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนิสิตที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก รายข้อ โดยการหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation)
  - 2.2 นำแบบสอบถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อยอมรับได้มาหาความเชื่อมั่น โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient)
3. ผู้วิจัยพิจารณาทบทวนข้อคำถามอีกครั้งก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจาก คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงคณบดีคณะต่าง ๆ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 381 ฉบับ และได้แบบสอบถามคืนทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือใช้การคำนวณดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Item Objective Congruence) ของความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อที่มีความตรงเชิงเนื้อหาที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง มีค่าตั้งแต่ .80 ขึ้นไป การวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N} \text{ แทน ดัชนีความสอดคล้อง}$$

$\sum R$ แทน ผลรวมของคะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

1.2 กำหนดค่าอำนาจจำแนกของข้อรายการใช้การคำนวณสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item total correlation) ด้วยวิธีการของเพียร์สัน พิจารณาเลือกข้อรายการที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .20 ขึ้นไป สำหรับการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงของเครื่องมือใช้การคำนวณสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยมีรายละเอียดของสูตร ดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k แทน จำนวนข้อของเครื่องมือวัด

$\sum S_i^2$ แทน ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ

S_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปและเพื่อตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผลการตอบแบบสอบถามใช้การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ความเบ้ และความโด่ง เพื่อตรวจสอบลักษณะการกระจายของข้อมูล

สำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณมีการตรวจสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายใน (Inter correlation) ด้วยวิธีการของเพียร์สัน โดยที่ตัวแปรปัจจัยทุกตัวต้องมีความสัมพันธ์กันสูงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรปัจจัยต้องไม่

สัมพันธ์กันเองสูง ตรวจสอบค่าความคลาดเคลื่อนที่มีเท่ากันในทุกค่าของตัวแปรปัจจัย (Heteroscedastic) ด้วยวิธีดูบิน-วัตสัน (Durbin-Watson) ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 2.0 แสดงว่า มีค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากันในทุกค่าของตัวแปรปัจจัย และตรวจสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ตามวิธีของ Hare (1985) ที่มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 พิจารณาจากค่าดัชนีเงื่อนไข (Conditional index) ต้องไม่มีตัวแปรที่มีค่ามากกว่า 30 และขั้นตอนที่ 2 พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สัดส่วนของความแปรปรวน (Proportions of variance of coefficient) ต้องไม่มีตัวแปรใดที่มีค่าเกิน .90 และตรวจสอบค่า Variance Inflation Factor (VIF) ไม่ควรเกิน 4 หรือ 5 หากเกินกว่านี้แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันเองและค่า Tolerance ไม่ควรน้อยกว่า .20 หากน้อยกว่าแสดงว่าเกิดภาวะร่วมเส้นตรงพหุ

3. การวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการวิจัย

3.1 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านส่วนตัว กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ โดยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) ซึ่งตัวแปรอิสระทุกตัวต้องมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม โดยใช้สูตร

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{\left[N \sum X^2 - (\sum X)^2 \right] \left[N \sum Y^2 - (\sum Y)^2 \right]}}$$

r_{xy}	แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
$\sum X$	แทน ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1 (X)
$\sum Y$	แทน ผลรวมของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2 (Y)
$\sum XY$	แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างข้อมูลตัวแปรที่ 1 และ 2
$\sum X^2$	แทน ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 1
$\sum Y^2$	แทน ผลรวมของกำลังสองของข้อมูลที่วัดได้จากตัวแปรตัวที่ 2
N	แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ โดยวิธีการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณ แบบ Hierarchical multiple regression และสร้างสมการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ โดยทำในรูปของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน

3.2.1 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

สมการเชิงเส้นตรงในรูปคะแนนดิบ เขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, หน้า 143)

$$\hat{Y} = a + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_k x_k$$

เมื่อ $\hat{Y}$	แทน	คะแนนพยากรณ์ของตัวเกณฑ์ (ตัวแปรตาม)
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
$b_1, b_2, \dots, b_k$	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1, 2, ...k ตามลำดับ
$x_1, x_2, \dots, x_k$	แทน	คะแนนดิบของตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ) ตัวที่ 1, 2, ...k ตามลำดับ
k	แทน	จำนวนตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ)

3.2.2 สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

การพยากรณ์เกณฑ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน เขียนสมการพยากรณ์ได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2547, หน้า 144)

$$\hat{Z} = \beta_1 Z_1 + \beta_2 Z_2 + \dots + \beta_k Z_k$$

เมื่อ $\hat{Z}$	แทน	คะแนนพยากรณ์ของ Y ที่ได้จากการพยากรณ์
$\beta_1, \beta_2, \dots, \beta_k$	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1, 2, ...k ตามลำดับ
$Z_1, Z_2, \dots, Z_k$	แทน	สัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ตัวที่ 1, 2, ...k ตามลำดับ
k	แทน	จำนวนตัวพยากรณ์ (ตัวแปรอิสระ)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยได้นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นไปสอบถามนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ จำนวน 381 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมาย
2. ค่าสถิติพื้นฐานของการวิจัย
3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
4. สมการพยากรณ์ความสุขในการเรียน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมาย

$\hat{Y}$	หมายถึง	คะแนนดิบมาตรฐาน
$\hat{Z}$	หมายถึง	คะแนนมาตรฐาน
X_1	หมายถึง	ตัวแปรคัมมีอาชีพเกษตรกรรม/ ค้าขาย
X_2	หมายถึง	ตัวแปรคัมมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว
X_3	หมายถึง	ตัวแปรคัมมีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
X_4	หมายถึง	ตัวแปรคัมมีอาชีพรับจ้าง
X_5	หมายถึง	ตัวแปรคัมมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท
X_6	หมายถึง	ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป
X_7	หมายถึง	ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
X_8	หมายถึง	ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับประถมศึกษา
X_9	หมายถึง	การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง
X_{10}	หมายถึง	ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว
X_{11}	หมายถึง	คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา
X_{12}	หมายถึง	คุณภาพการสอน
X_{13}	หมายถึง	ลักษณะของหลักสูตร
X_{14}	หมายถึง	ความสัมพันธ์กับเพื่อน
X_{15}	หมายถึง	ตัวแปรคัมมีเพศหญิง

X ₁₆	หมายถึง	ตัวแปรที่มีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์
X ₁₇	หมายถึง	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
X ₁₈	หมายถึง	ทัศนคติและนิสัยในการเรียน
X ₁₉	หมายถึง	การปรับตัวในการเข้าศึกษา

ค่าสถิติพื้นฐานของการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจำแนกตามรายละเอียดของข้อมูลดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ความถี่และร้อยละของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	รายการตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
1	เพศ		
	ชาย	90	45.00
	หญิง	110	55.00
	รวม	200	100.00
2	อาชีพของผู้ปกครอง		
	เกษตรกร/ ค้าขาย	55	27.50
	ธุรกิจส่วนตัว	36	18.00
	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	45	22.50
	รับจ้าง	40	20.00
	พนักงานบริษัทเอกชน	24	12.00
รวม	200	100.00	
3	รายได้ของครอบครัว		
	ต่ำกว่า 5,000 บาท	14	7.00
	5,000-10,000 บาท	54	27.00
	10,000-15,000 บาท	44	22.00
	มากกว่า 15,000 บาท	88	44.00
รวม	200	100.00	

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ที่	รายการตัวแปร	ความถี่	ร้อยละ
4	ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง		
	ระดับประถมศึกษา	61	30.50
	ระดับอนุปริญญา	26	13.00
	ระดับมัธยมศึกษา	58	29.00
	ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	55	27.50
	รวม	200	100.00
5	คณะที่เลือกศึกษา		
	คณะพยาบาลศาสตร์	3	1.50
	คณะวิทยาการสารสนเทศ	6	3.00
	คณะการจัดการและการท่องเที่ยว	5	2.50
	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	11	5.50
	คณะโลจิสติกส์	2	1.00
	คณะวิทยาศาสตร์	41	20.50
	คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา	11	5.50
	คณะวิศวกรรมศาสตร์	27	13.50
	คณะศิลปกรรมศาสตร์	15	7.50
	คณะศึกษาศาสตร์	11	5.50
	คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์	37	18.50
	คณะเทคโนโลยีทางทะเล	8	4.00
	คณะอัญมณี	7	3.50
	คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์	16	8.00
	รวม	200	100.00

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามปัจจัยที่มีส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง เท่ากับร้อยละ 55.00 และเพศชาย ร้อยละ 45.00 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม/ ค้าขาย มากที่สุดเท่ากับร้อยละ 27.50 รองลงไปเป็นอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ เท่ากับร้อยละ 22.00 อาชีพรับจ้าง อาชีพธุรกิจส่วนตัว

และอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน เท่ากับร้อยละ 20.00, 18.00 และ 12.00 ตามลำดับ ซึ่งผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้ในครอบครัวมากกว่า 15,000 บาท เท่ากับร้อยละ 44.00 รองลงมามีรายได้ 5,000-10,000 บาท เท่ากับร้อยละ 27.00 รายได้ 10,000-15,000 บาท และรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท เท่ากับร้อยละ 22.00 และ 7.00 ตามลำดับ โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีผู้ปกครองที่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา เท่ากับร้อยละ 30.50 รองลงมาเป็นระดับมัธยมศึกษา เท่ากับร้อยละ 29.00 ระดับปริญญาตรีขึ้นไป และระดับอนุปริญญา เท่ากับร้อยละ 27.50 และ 13.00 ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในคณะวิทยาศาสตร์ เท่ากับร้อยละ 20.50 รองลงมาเป็นคณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ เท่ากับร้อยละ 18.50 ส่วนคณะอื่น ๆ ที่เหลือมีจำนวนอยู่ระหว่าง ร้อยละ 1.00-13.50

ตารางที่ 5 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา

รายการ	$\bar{X}$	SD	Rang	Min	Max	Skew	Kur
การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง							
1. ผู้ปกครองให้คำปรึกษา ข้อคิด คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา ทั้งการเรียนและปัญหาอื่น ๆ	3.88	0.79	4	1	5	-.47	.29
2. ผู้ปกครองหาหนังสือต่าง ๆ ให้ศึกษา เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ด้านการเรียนเพิ่มมากขึ้น	3.36	0.87	4	1	5	-.04	-.13
3. ผู้ปกครองเอาใจใส่และติดตามผล การเรียนอยู่เสมอ	4.08	0.82	3	2	5	-.52	-.39
4. ผู้ปกครองให้การสนับสนุนจัดหาอุปกรณ์ การศึกษาที่จำเป็นให้อย่างเพียงพอ	4.22	0.75	3	2	5	-.68	-.02
5. ผู้ปกครองให้คำปรึกษาและแนะนำ เรื่องการคบเพื่อน	4.05	0.83	4	1	5	-.73	.43
6. ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ ของนิสิตอยู่เสมอ	4.30	0.77	4	1	5	-.96	.86
เฉลี่ยรวม	3.98	0.59				-.89	1.00

ตารางที่ 5 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	SD	Rang	Min	Max	Skew	Kur
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว							
1. สมาชิกในครอบครัวมีเวลาพบปะพูดคุย เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือปัญหา เพื่อหาทางช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	3.73	0.97	4	1	5	-.56	.08
2. สมาชิกในครอบครัวมีการจัดกิจกรรม ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ	3.46	1.04	4	1	5	-.31	-.47
3. สมาชิกในครอบครัวจะร่วมแสดงความยินดี เมื่อสมาชิกคนใดประสบความสำเร็จในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง	4.12	0.77	3	2	5	-.46	-.42
4. เมื่อสมาชิกในครอบครัวกระทำความผิด ทุกคนในครอบครัวจะรับฟังเหตุผล	3.96	0.79	4	1	5	-.71	.76
5. สมาชิกในครอบครัวให้ความอบอุ่น มีความสามัคคีกัน	4.28	0.77	4	1	5	-.92	.86
6. สมาชิกภายในครอบครัวให้กำลังใจ และสนับสนุนด้านการเรียนและ กิจกรรมต่าง ๆ	4.28	0.79	3	2	5	-1.03	.79
7. บรรยากาศในการอยู่ร่วมกันของสมาชิก ในครอบครัวทำให้รู้สึกปลอดภัยและ ไร้กังวลใจได้ทุกอย่าง	4.32	0.76	3	2	5	-.87	.11
8. สมาชิกในครอบครัวเป็นต้นแบบที่ดี ในด้านการเรียน	4.01	0.84	3	2	5	-.52	-.35
เฉลี่ยรวม	4.01	0.64				-.65	.30

จากตารางที่ 5 พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนิสิต ที่มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.01, SD = 0.64$) ความเข้มมีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้าย และความโค้งมีค่าเป็นบวก และมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.65 และ Kur = .30) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

รองลงไป คือ ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของปกครอง ($\bar{X} = 3.98, SD = 0.59$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ การกระจายของข้อมูลมีลักษณะเบ้ซ้าย และความโค้งมีค่าเป็นบวก แสดงว่าลักษณะตัวแปรมีการแจกแจงโค้งกว่าโค้งปกติเล็กน้อย ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.89 และ Kur = 1.00) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของ นิสิตอยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.30, SD = 0.77$) ค่าความเบ้เป็นลบ มีลักษณะเบ้ซ้าย และความโค้งของข้อมูลมีค่าเป็นลบ แสดงว่า ตัวแปรมีการแจกแจงโค้งกว่าโค้งปกติเล็กน้อย ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.96 และ Kur = .86) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ รองลงไป คือ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนจัดหาอุปกรณ์การศึกษาที่จำเป็นให้อย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 4.22, SD = 0.75$) ความเบ้และความโค้งของข้อมูลมีค่าเป็นลบ ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.68 และ Kur = -.02) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ซึ่งในส่วนของผู้ปกครองหาหนังสือต่าง ๆ ให้ศึกษา เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านการเรียนเพิ่มมากขึ้น มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.36, SD = 0.87$) ส่วนค่าความเบ้และความโค้งของข้อมูลมีค่าเป็นลบ มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.04 และ Kur = -.13) แสดงว่าข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ และความโค้งนั้นมีการแจกแจงราบกว่าโค้งปกติ ส่วนลำดับอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.88-4.08 ค่าความเบ้และความโค้งของข้อมูลมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew มีค่าอยู่ระหว่าง -.47 ถึง -.73 และ Kur มีค่าอยู่ระหว่าง -.39 ถึง .43) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการแจกแจงใกล้เคียงโค้งปกติ

ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว บรรยากาศในการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว ทำให้รู้สึกปลอดภัยและไว้วางใจได้ทุกเรื่อง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.32, SD = 0.76$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะเบ้ซ้ายและความโค้งมีค่าเป็นบวก แสดงว่า ลักษณะตัวแปรมีการแจกแจงโค้งกว่าโค้งปกติ ซึ่งข้อมูลมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.87 และ Kur = .11) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ รองลงมา คือ สมาชิกในครอบครัวให้ความอบอุ่น มีความสามัคคีกัน ($\bar{X} = 4.28, SD = 0.77$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ ลักษณะเบ้ซ้ายและความโค้งเป็นบวก แสดงว่า ลักษณะตัวแปรมีการแจกแจงโค้งกว่าโค้งปกติ และข้อมูลมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.92 และ Kur = .86) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ซึ่งสมาชิกในครอบครัว มีการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.46, SD = 1.04$) ความเบ้และความโค้งของข้อมูลเป็นลบ และมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.31 และ Kur = -.47) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ส่วนลำดับอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.73-4.28 ความเบ้และความโค้งของข้อมูลมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew มีค่าอยู่ระหว่าง -.46 ถึง -1.03 และ Kur มีค่าอยู่ระหว่าง -.35 ถึง .79) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ตารางที่ 6 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยด้านสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขทางการเรียน
ของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา

รายการ	$\bar{X}$	SD	Rang	Min	Max	Skew	Kur
คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา							
1. อาจารย์ที่ปรึกษามีประสบการณ์ มีทักษะ ในการถ่ายทอดการให้คำปรึกษา เป็นอย่างดี	3.86	0.79	4	1	5	-.81	1.49
2. เมื่อนิสิตมีปัญหาด้านการเรียนและ ปัญหาด้านอื่น ๆ จะไปพบอาจารย์ ที่ปรึกษา	3.37	1.01	4	1	5	-.37	-.10
3. อาจารย์ที่ปรึกษาติดตามผลการเรียน และให้คำปรึกษาเมื่อผลการเรียน มีปัญหา	3.42	0.97	4	1	5	-.45	-.05
4. อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนในการวางแผน การเรียนและการลงทะเบียนเรียน	3.34	0.95	4	1	5	-.50	.13
5. อาจารย์ที่ปรึกษาให้โอกาสในการเข้าพบ อย่างสม่ำเสมอและเป็นกันเอง	3.59	0.93	4	1	5	-.69	.51
เฉลี่ยรวม	3.51	0.76				-.60	.61
คุณภาพการสอน							
1. อาจารย์ผู้สอนสร้างบรรยากาศ การมีส่วนร่วมในการเรียนและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น	3.68	0.72	4	1	5	-.29	.39
2. อาจารย์ผู้สอนมีหลักการสอนและ เทคนิคการสอนที่ดี ทำให้ไม่รู้สึก เบื่อหน่ายในการเรียน	3.57	0.79	4	1	5	-.31	.31
3. อาจารย์ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียน ที่พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์	3.72	0.77	3	2	5	-.22	-.27
4. อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ความรู้ เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี	3.99	0.78	3	2	5	-.47	-.11

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	SD	Rang	Min	Max	Skew	Kur
5. อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ และค้นคว้าด้วยตนเอง	3.86	0.72	4	1	5	-.57	.97
6. อาจารย์ผู้สอนมีทักษะและใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.85	0.78	4	1	5	-.68	1.10
7. อาจารย์ผู้สอนสามารถอธิบายข้อสงสัยเกี่ยวกับวิชาที่เรียนได้อย่างชัดเจน	3.84	0.73	4	1	5	-.43	.60
8. อาจารย์ผู้สอนจัดสรรเวลาการให้คำปรึกษาด้านการเรียนอย่างพอเพียง	3.62	0.84	4	1	5	-.46	.13
เฉลี่ยรวม	3.76	0.55				-.37	-.00
ลักษณะของหลักสูตร							
1. หลักสูตรที่ศึกษาเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้	3.90	0.63	3	2	5	-.15	.05
2. หลักสูตรที่ศึกษาเป็นหลักสูตรที่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ ๆ	3.86	0.75	3	2	5	-.19	-.34
3. หลักสูตรที่ศึกษามีการจัดประสบการณ์ให้เกิดความรู้และสามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้	3.85	0.78	3	2	5	-.22	-.40
4. หลักสูตรที่ศึกษามีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน	3.94	0.73	3	2	5	-.52	.37
5. การจัดลำดับเนื้อหาที่เรียนแต่ละรายวิชาเรียงลำดับจากพื้นฐานสู่ความเชี่ยวชาญ	3.82	0.70	3	2	5	-.33	.13
6. หลักสูตรที่ศึกษาเป็นหลักสูตรที่น่าสนใจและตรงกับความถนัด	3.69	0.81	4	1	5	-.45	.37
เฉลี่ยรวม	3.84	0.58				-.30	.13

ตารางที่ 6 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	SD	Rang	Min	Max	Skew	Kur
ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต							
1. อาจารย์ผู้สอนให้ความรักความเอ็นดูเอาใจใส่และมีความเป็นกันเองกับนิสิตทุกคน	3.60	0.84	4	1	5	-.49	.35
2. อาจารย์ผู้สอนให้โอกาสเข้าพบเพื่อให้คำปรึกษาด้านการเรียนการสอนได้ตลอดเวลา	3.66	0.84	4	1	5	-.57	.46
3. อาจารย์ผู้สอนให้การยกย่องชมเชยนิสิตที่มีความสร้างสรรค์หรือเสนอความคิดเห็นที่ดี	3.66	0.82	4	1	5	-.24	.13
4. อาจารย์ผู้สอนค้นหาสาเหตุและให้คำปรึกษาแนะนำนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ	3.56	0.86	4	1	5	-.51	.37
5. อาจารย์ผู้สอนให้ความสนใจและช่วยเหลือนิสิตที่มีปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาการเรียน	3.52	0.93	4	1	5	-.32	-.02
6. อาจารย์ผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อนิสิตทุกคน	3.60	0.82	4	1	5	-.57	.84
7. อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจในการเรียน	3.66	0.80	4	1	5	-.29	-.00
เฉลี่ยรวม	3.60	0.67				-.38	.11

จากตารางที่ 6 พบว่า ปัจจัยด้านสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา ด้านลักษณะของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.84$, $SD = 0.58$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้าย และความโด่งมีค่าเป็นบวก แสดงว่าลักษณะตัวแปรมีการแจกแจงโด่งกว่า ไค้่งปกติ แต่มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ ($Skew = -.30$ และ $Kur = .13$) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้ไค้่งปกติ รองลงไป คือ ด้านคุณภาพการสอน ($\bar{X} = 3.76$, $SD = 0.55$) ความเบ้และความโด่งมีค่าเป็นลบ ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ ($Skew = -.37$ และ $Kur = -.00$)

แสดงว่าข้อมูลมีการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต ($\bar{X} = 3.60, SD = 0.67$) ความเบ้เป็นลบ มีลักษณะเป็นเบ้ซ้าย และความโค้งของข้อมูลมีค่าเป็นบวก และมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.38 และ Kur = .11) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ และด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา ($\bar{X} = 3.51, SD = 0.76$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ และความโค้งมีค่าเป็นบวก ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.60 และ Kur = .61) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีประสบการณ์ มีทักษะในการถ่ายทอดการให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.86, SD = 0.79$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ การกระจายของข้อมูลมีลักษณะเบ้ซ้าย และความโค้งมีค่าเป็นบวก แสดงว่า ลักษณะตัวแปรมีการแจกแจงโค้งกว่าโค้งปกติเล็กน้อย แต่มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.81 และ Kur = 1.49) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ รองลงมา คือ อาจารย์ที่ปรึกษาให้โอกาสในการเข้าพบอย่างสม่ำเสมอ และเป็นกันเอง ($\bar{X} = 3.59, SD = 0.93$) ในส่วนของความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะเป็นเบ้ซ้าย ส่วนความโค้งของข้อมูลมีค่าเป็นบวก ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.69 และ Kur = .51) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ โดยอาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนในการวางแผนการเรียนและการลงทะเบียนเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.34, SD = 0.95$) ความเบ้เป็นลบและความโค้งมีค่าเป็นบวก และมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.50 และ Kur = .13) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ส่วนลำดับอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.37-3.42 ส่วนความเบ้และความโค้งมีค่าเป็นลบ ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew มีค่าอยู่ระหว่าง -.37 ถึง -.45 ส่วน Kur มีค่าอยู่ระหว่าง -.05 ถึง -.10) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ด้านของคุณภาพการสอน พบว่า อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.99, SD = 0.78$) ส่วนความเบ้และความโค้งมีค่าเป็นลบ และข้อมูลมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.47 และ Kur = -.11) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ รองลงไป คือ อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ และค้นคว้าด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.86, SD = 0.72$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะเป็นเบ้ซ้าย ส่วนความโค้งของข้อมูลมีค่าเป็นลบ และมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.5 และ Kur = .97) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ โดยที่อาจารย์ผู้สอนมีหลักการสอนและเทคนิคการสอนที่ดี ทำให้ไม่รู้สึกรู้สึกระหว่างเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.57, SD = 0.79$) ส่วนความเบ้มีค่าเป็นลบและความโค้งมีค่าเป็นบวก ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.31 และ Kur = .31) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ส่วนลำดับอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.62-3.85 ในส่วนของความเบ้ทั้งหมดมีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้ายและความโค้งของข้อมูล มีบางตัวแปรมีการแจกแจงโค้งกว่าโค้งปกติเล็กน้อย ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew

มีค่าอยู่ระหว่าง -0.22 ถึง -0.68 ส่วน Kur มีค่าอยู่ระหว่าง -0.27 ถึง 1.10) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ด้านลักษณะของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่ศึกษามีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.94, SD = 0.73$) ในส่วนของความเบ้มีลักษณะเบ้ซ้ายและความโด่งของข้อมูลมีค่าเป็นบวก และมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -0.52 และ Kur = $.37$) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ รองลงไป คือ หลักสูตรที่ศึกษาเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.90, SD = 0.63$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะเบ้ซ้ายและความโด่งมีค่าเป็นบวก ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -0.15 และ Kur = $.05$) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ โดยที่หลักสูตรที่ศึกษาเป็นหลักสูตรที่น่าสนใจและตรงกับความถนัดนั้นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.69, SD = 0.81$) ความเบ้มีค่าเป็นลบและความโด่งมีค่าเป็นบวก และมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -0.45 และ Kur = $.37$) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ส่วนลำดับอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.82 - 3.86 ในส่วนของความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะเบ้ซ้าย และความโด่งของข้อมูลมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew มีค่าอยู่ระหว่าง -0.19 ถึง -0.33 ตามลำดับ ส่วน Kur มีค่าอยู่ระหว่าง -0.34 ถึง $.13$) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ด้านของความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต พบว่า อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจในการเรียน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.66, SD = 0.80$) ความเบ้และความโด่งมีค่าเป็นลบ ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -0.29 และ Kur = -0.00) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ รองลงไป คือ อาจารย์ผู้สอนให้การยกย่องชมเชยนิสิตที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์หรือเสนอความคิดเห็นที่ดี ($\bar{X} = 3.66, SD = 0.82$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะเบ้ซ้าย และความโด่งของข้อมูลมีค่าเป็นบวกและมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -0.24 และ Kur = $.13$) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ส่วนอาจารย์ผู้สอนให้ความสนใจและช่วยเหลือนิสิตที่มีปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาการเรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.52, SD = 0.93$) ส่วนความเบ้และความโด่งของข้อมูลมีค่าเป็นลบ ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -0.32 และ Kur = -0.02) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ส่วนลำดับอื่นๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.56 - 3.66 ในส่วนของความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้ายและความโด่งของข้อมูลมีค่าเป็นบวก ซึ่งเข้าใกล้ศูนย์ (Skew มีค่าอยู่ระหว่าง -0.24 ถึง -0.57 ส่วน Kur มีค่าอยู่ระหว่าง $.35$ ถึง $.84$) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ตารางที่ 7 ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยด้านส่วนตัวที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา

รายการ	$\bar{X}$	SD	Rang	Min	Max	Skew	Kur
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์							
1. นิสิตมีความกระตือรือร้นดำเนินการ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ก่อนกำหนดเสมอ	3.65	0.68	3	2	5	-1.10	-.14
2. เมื่อมีข้อสงสัยเรื่องการเรียนรู้ นิสิตจะพยายามค้นหาคำตอบและ ทำความเข้าใจทันที	3.43	0.73	4	1	5	-.02	.13
3. เมื่อนิสิตทราบว่ามีการเรียนด้อยกว่า เพื่อน จะพยายามตั้งใจเรียนให้มากขึ้น	3.98	0.70	3	2	5	-.22	-.28
4. เมื่อรายวิชาที่เรียน เป็นวิชาที่นิสิตไม่ถนัด หรือเห็นว่ายากจะพยายามตั้งใจศึกษา เพิ่มเติมให้มากขึ้น	3.74	0.67	3	2	5	-.14	-.05
5. ในกรณีที่ทราบว่างานที่ส่งนั้น ไม่ได้เป็นดังที่คาดหวังจะ รู้สึกท้อแท้	3.65	0.88	4	1	5	-.30	-.19
6. นิสิตมีความรู้สึกภาคภูมิใจในผลงาน ที่ได้นำเสนอและได้รับการยกย่อง	3.91	0.75	3	2	5	-.20	-.41
เฉลี่ยรวม	3.72	0.49				-.12	.68
ทัศนคติและนิสัยในการเรียน							
1. นิสิตรู้สึกชอบเมื่ออาจารย์ผู้สอน มีการซักถามคำถามในชั้นเรียน	3.45	0.70	4	1	5	-1.10	.73
2. นิสิตรู้สึกสนุกและมีความสุข ในการเรียนวิชาต่าง ๆ	3.58	0.66	3	2	5	-.11	-.14
3. นิสิตเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน ในวันถัดไป โดยทบทวนบทเรียน ล่วงหน้า	3.28	0.79	4	1	5	-.23	.42

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	SD	Rang	Min	Max	Skew	Kur
4. นิสิตจะไม่ขาดเรียนถ้าไม่มีความจำเป็นหรือเจ็บป่วย	3.85	0.80	3	2	5	-.18	-.56
5. นิสิตตั้งใจเรียนในขณะที่อาจารย์สอนในชั้นเรียน เพื่อจะได้เข้าใจในบทเรียนดียิ่งขึ้น	3.62	0.67	3	2	5	.04	-.24
6. นิสิตมีการวางแผนเพื่ออ่านหนังสือเตรียมสอบเมื่อรู้กำหนดการสอบ	3.62	0.70	3	2	5	-.10	-.17
7. นิสิตใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์โดยอ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียน	3.40	0.80	4	1	5	-.56	.96
8. นิสิตหมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเสมอ	3.57	0.78	4	1	5	-.20	-.01
9. กรณีที่ขาดเรียน นิสิตจะติดตามงานหรือเรื่องที่เรียนให้ทันเพื่อนเสมอ	3.95	0.79	4	1	5	-.58	.80
เฉลี่ยรวม	3.59	0.48				-.32	1.14
การปรับตัวในการเข้าศึกษา							
1. นิสิตสามารถติดตามเนื้อหาที่เรียนได้ทันเสมอ	3.66	0.69	4	1	5	-.36	.63
2. นิสิตสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยได้อย่างเคร่งครัด	3.85	0.74	3	2	5	-.40	.07
3. นิสิตสามารถจัดสรรเวลาในการศึกษาได้ดี	3.65	0.75	3	2	5	-.18	-.23
4. นิสิตมีความรู้สึกเครียดและวิตกกังวลเมื่อถึงช่วงสอบ	3.88	0.88	4	1	5	-.46	-.05
5. นิสิตมีความมั่นใจในการทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียน	3.47	0.79	4	1	5	-.32	.14
6. นิสิตสามารถพูดคุยกับอาจารย์ได้อย่างเป็นกันเองทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	3.49	0.85	4	1	5	-.55	.81

ตารางที่ 7 (ต่อ)

รายการ	$\bar{X}$	SD	Rang	Min	Max	Skew	Kur
7. นิสิตสามารถหาแหล่งการเรียนรู้ ที่สามารถช่วยนิสิตเมื่อมีปัญหา ด้านการเรียนและกิจกรรม	3.68	0.75	3	2	5	-.03	-.36
8. นิสิตหาทางออกได้เหมาะสม เมื่อมี ความขัดแย้งหรือเกิดความคับข้องใจ	3.61	0.70	4	1	5	-.48	1.05
เฉลี่ยรวม	3.66	0.50				-.37	.72
ความสัมพันธ์กับเพื่อน							
1. นิสิตสามารถปรึกษาเรื่องส่วนตัว กับเพื่อนได้	4.04	0.75	3	2	5	-.49	-.00
2. นิสิตรู้สึกอบอุ่นสบายใจเมื่อได้อยู่ใน หมู่เพื่อน	4.01	0.78	4	1	5	-.57	.42
3. นิสิตได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ เมื่อเกิดปัญหา	3.89	0.77	4	1	5	-.50	.46
4. นิสิตเป็นสมาชิกที่ดีและเป็นที่ยอมรับ ในการเข้ากลุ่มทำงานร่วมกับเพื่อน	3.99	0.68	3	2	5	-.27	.03
5. นิสิตได้รับความเชื่อถือจากเพื่อน ๆ ในการให้คำปรึกษา	3.89	0.67	3	2	5	-.36	.37
6. นิสิตมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน	4.16	0.65	2	3	5	-.17	-.68
7. นิสิตชักชวนเพื่อนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน	3.95	0.76	3	2	5	-.46	.06
เฉลี่ยรวม	3.98	0.52				-.17	.03

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยด้านส่วนตัวที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.98, SD = 0.52$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้าย และความโค้งของข้อมูลมีค่าเป็นบวกและมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ ($Skew = -.17$ และ $Kur = .03$) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ รองลงไป คือ

ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ($\bar{x} = 3.72, SD = 0.49$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้ายและความโด่งมีค่าเป็นบวก ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.12 และ Kur = .68) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ รองลงไป เป็นการปรับตัวในการเข้าศึกษา ($\bar{x} = 3.66, SD = 0.50$) ในส่วนของความเบ้มีค่าเป็นลบและความโด่งมีค่าเป็นบวก ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.37 และ Kur = .72) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติและด้านทัศนคติและนิสัยในการเรียน ($\bar{x} = 3.59, SD = 0.48$) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ส่วนความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้ายและความโด่งของข้อมูลมีค่าเป็นบวก แสดงว่าลักษณะตัวแปรมีการแจกแจงโด่งกว่าโค้งปกติเล็กน้อย แต่มีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.32 และ Kur = 1.14) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า เมื่อนิสิตทราบว่า มีผลการเรียนดีกว่าเพื่อนจะพยายามตั้งใจเรียนให้มากขึ้น มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.98, SD = 0.70$) ความเบ้และความโด่งของข้อมูล มีค่าเป็นลบและมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.22 และ Kur = -.28) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ รองลงไป คือ นิสิตมีความรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานที่ได้นำเสนอและได้รับการยกย่อง ($\bar{x} = 3.91, SD = 0.75$) ส่วนความเบ้และความโด่งของข้อมูลมีค่าเป็นลบ ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.20 และ Kur = -.41) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ เมื่อมีข้อสงสัยเรื่องการเรียนรู้ นิสิตจะพยายามค้นหาคำตอบและทำความเข้าใจทันที มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.43, SD = 0.73$) ในส่วนของความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้ายและความโด่งมีค่าเป็นบวก ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.02 และ Kur = .13) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ส่วนลำดับอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.65-3.74 ส่วนความเบ้และความโด่งของข้อมูลมีค่าเป็นลบ และมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew มีค่าอยู่ระหว่าง -.10 ถึง -.30 ส่วน Kur มีค่าอยู่ระหว่าง -.05 ถึง -.19) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ด้านทัศนคติและนิสัยในการเรียน พบว่า ในกรณีที่ขาดเรียน นิสิตจะติดตามงานหรือเรื่องที่เรียนให้ทันเพื่อนเสมอ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{x} = 3.95, SD = 0.79$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้ายและความโด่งมีค่าเป็นบวก และมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.58 และ Kur = .80) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ รองลงไป คือ นิสิตจะไม่ขาดเรียนถ้าไม่มีความจำเป็นหรือเจ็บป่วย ($\bar{x} = 3.85, SD = 0.80$) ความเบ้และความโด่งของข้อมูลมีค่าเป็นลบ ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.18 และ Kur = -.56) แสดงว่า ข้อมูลมีการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ โดยที่ นิสิตเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในวันถัดไป โดยทบทวนบทเรียนล่วงหน้า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{x} = 3.28, SD = 0.79$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ และความโด่งมีค่าเป็นบวก และมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.23 และ Kur = .42) แสดงว่าข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ส่วนลำดับอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ย

อยู่ระหว่าง 3.40-3.62 ในส่วนของความเบ้และความโด่งของข้อมูลมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew มีค่าอยู่ระหว่าง -.10 ถึง .04 ส่วน Kur มีค่าอยู่ระหว่าง -.01 ถึง .96) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ด้านการปรับตัวในการเข้าศึกษา พบว่า นิสิตมีความรู้สึกเครียดและวิตกกังวลเมื่อถึงช่วงสอบ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.88, SD = 0.88$) ในส่วนของความเบ้และความโด่งของข้อมูลมีค่าเป็นลบ ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.46 และ Kur = -.05) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ รองลงไป คือ นิสิตสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยได้อย่างเคร่งครัด ($\bar{X} = 3.85, SD = 0.74$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้ายและความโด่งของข้อมูลมีค่าเป็นบวก ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.40 และ Kur = .07) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ โดยนิสิตมีความมั่นใจในการทำกิจกรรมหน้าชั้นเรียนนั้นมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.47, SD = 0.79$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้ายและความโด่งมีค่าเป็นบวก (Skew = -.32 และ Kur = .14) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ส่วนลำดับอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.49-3.68 ในส่วนของความเบ้ทั้งหมดมีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้ายและความโด่งของข้อมูลมีบางตัวแปรมีการแจกแจง โด่งกว่าโค้งปกติเล็กน้อย ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew มีค่าอยู่ระหว่าง -.03 ถึง -.55 ตามลำดับ ส่วน Kur มีค่าอยู่ระหว่าง -.23 ถึง 1.05 ตามลำดับ) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน พบว่า นิสิตมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อน โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.16, SD = 0.65$) ความเบ้และความโด่งมีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้าย ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.17 และ Kur = -.68) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ รองลงไป คือ นิสิตสามารถปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนได้ ($\bar{X} = 4.04, SD = 0.75$) ความเบ้และความโด่งมีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้าย ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.49 และ Kur = -.00) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ โดยที่นิสิตได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ เมื่อเกิดปัญหา มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X} = 3.89, SD = 0.77$) ความเบ้มีค่าเป็นลบ และความโด่งของข้อมูลมีค่าเป็นบวก ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.50 และ Kur = .46) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ส่วนลำดับอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.89-4.01 ในส่วนของความเบ้ มีค่าเป็นลบทั้งหมด มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้ายและความโด่งของข้อมูลเป็นบวก และมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew มีค่าอยู่ระหว่าง -.27 ถึง -.57 ส่วน Kur มีค่าอยู่ระหว่าง .03 ถึง .42) แสดงว่า ข้อมูลมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

ตารางที่ 8 ความสุขในการเรียนของนิสิต

รายการ	$\bar{X}$	<i>SD</i>	Rang	Min	Max	Skew	Kur
ความสุขในการเรียน	1.88	0.07	.38	1.61	1.99	-.71	.12

จากตารางที่ 8 พบว่า ความสุขในการเรียนของนิสิต มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .07 มีพิสัย เท่ากับ .38 ค่าสูงสุดและต่ำสุดเป็น 1.99 และ 1.61 ตามลำดับ ความเบ้ มีค่าเป็นลบ มีลักษณะการกระจายของข้อมูลเป็นเบ้ซ้าย และความโด่งเป็นบวก ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (Skew = -.71 และ Kur = .12) แสดงว่า ข้อมูลความสุขในการเรียนเฉลี่ยของนิสิตมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ

โดยสรุป ตัวแปรที่สังเกตได้ส่วนใหญ่มีการแจกแจงใกล้เคียงกับการแจกแจงแบบโค้งปกติ ค่าความเบ้และความโด่งของตัวแปรเหล่านั้น ยกเว้นตัวแปรด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง และตัวแปรด้านทัศนคติและนิสัยในการเรียน มีค่าอยู่ในระดับสูง จึงนำตัวแปรที่สังเกตได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยอนุมานว่าตัวแปรทุกตัวไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติ เรื่องการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Huynh & Finch, 2000; Yu, 2002)

ตารางที่ 9 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษา

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
ความสุขในการเรียน	1																			
ตัวแปรดัมมี่อาชีพเกษตรกรรม/ ก้าขาย	-.144 [*]	1																		
ตัวแปรดัมมี่อาชีพธุรกิจส่วนตัว	.006	-.289 ^{**}	1																	
ตัวแปรดัมมี่อาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	.022	-.332 ^{**}	-.252 ^{**}	1																
ตัวแปรดัมมี่อาชีพรับจ้าง	-.012	-.308 ^{**}	-.234 ^{**}	-.269 ^{**}	1															
ตัวแปรดัมมี่รายได้มากกว่า 15,000 บาท	.009	-.320 ^{**}	.083	.391 ^{**}	-.317 ^{**}	1														
ตัวแปรดัมมี่การศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป	.024	-.279 ^{**}	-.143 [*]	.446 ^{**}	-.084	.244 ^{**}	1													
ตัวแปรดัมมี่การศึกษาระดับมัธยมศึกษา	.035	.174 [*]	.016	-.160 [*]	-.017	-.056	-.394 ^{**}	1												
ตัวแปรดัมมี่การศึกษาระดับประถมศึกษา	-.053	.078	.170 [*]	-.305 ^{**}	.212 ^{**}	-.259 ^{**}	-.408 ^{**}	-.423 ^{**}	1											
ตัวแปรดัมมี่เพศหญิง	.038	-.028	.031	-.090	.101	-.069	-.028	-.042	.097	1										
ตัวแปรดัมมี่กลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์	.218 ^{**}	-.191 ^{**}	.104	-.025	.005	.078	.034	.026	-.112	-.141 [*]	1									
การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง	-.067	-.104	.043	.171 [*]	-.112	.165 [*]	.147 [*]	-.031	-.145 [*]	.069	-.067	1								
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	-.023	-.150 [*]	.089	.183 ^{**}	-.097	.130	.144 [*]	-.050	-.038	.048	-.014	.706 ^{**}	1							
คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา	-.035	.054	.123	-.013	-.080	-.019	-.026	.004	-.029	.049	-.323 ^{**}	.371 ^{**}	.269 ^{**}	1						
คุณภาพการสอน	-.023	.072	-.047	.092	-.057	.018	-.029	.038	-.084	.032	-.209 ^{**}	.343 ^{**}	.290 ^{**}	.576 ^{**}	1					
ลักษณะของหลักสูตร	-.054	.040	-.038	.014	.062	-.088	-.011	-.031	-.034	.045	-.143 [*]	.444 ^{**}	.412 ^{**}	.546 ^{**}	.674 ^{**}	1				
แรงจูงใจให้สัมฤทธิ์	-.120	-.010	-.100	.156 [*]	-.013	-.021	.001	-.025	.000	-.066	-.084	.428 ^{**}	.335 ^{**}	.289 ^{**}	.294 ^{**}	.443 ^{**}	1			
ทัศนคติและนิสัยในการเรียน	-.164 [*]	.108	-.085	.061	-.002	-.067	-.068	.063	.002	-.046	-.107	.348 ^{**}	.267 ^{**}	.388 ^{**}	.409 ^{**}	.468 ^{**}	.741 ^{**}	1		
การปรับตัวในการเข้าศึกษา	-.101	.035	-.077	.013	.025	-.024	-.091	.073	-.058	-.063	.003	.361 ^{**}	.267 ^{**}	.303 ^{**}	.394 ^{**}	.417 ^{**}	.638 ^{**}	.786 ^{**}	1	
ความสัมพันธ์กับเพื่อน	-.072	-.015	.077	.027	-.068	.126	-.088	-.068	.070	.042	-.020	.413 ^{**}	.466 ^{**}	.305 ^{**}	.331 ^{**}	.381 ^{**}	.350 ^{**}	.372 ^{**}	.447 ^{**}	1
Mean	3.568	.275	.180	.225	.200	.440	.275	.290	.305	.550	.445	3.982	4.018	3.512	3.766	3.844	3.729	3.590	3.662	3.989
SD	.282	.447	.385	.418	.401	.497	.447	.454	.461	.498	.498	.595	.648	.761	.555	.586	.490	.480	.503	.523

** Correlation is significant at the .01 level 2-tail. * Correlation is significant at the .05 level 2-tail

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา ในตารางที่ 9 มีตัวแปรทำนายรวม 19 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรคัมมีอาชีพเกษตรกรรม/ ค้าขาย ตัวแปรคัมมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ตัวแปรคัมมีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ตัวแปรคัมมีอาชีพรับจ้าง ตัวแปรคัมมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ตัวแปรคัมมีเพศหญิง ตัวแปรคัมมีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา คุณภาพการสอน ลักษณะของหลักสูตร ความสุขในการเรียน ทักษะคิดและนิสัยในการเรียน การปรับตัวในการเข้าศึกษา และความสัมพันธ์กับเพื่อน

จากการศึกษาพบว่า ตัวแปรทำนายที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียน มีค่าอยู่ระหว่าง -.164 ถึง .218 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวกับความสุขในการเรียน พบว่า ตัวแปรคัมมีอาชีพเกษตรกรรม/ ค้าขาย และทักษะคิดและนิสัยในการเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสุขในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตัวแปรคัมมีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกและทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปร พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง -.869 ถึง .786 โดยมีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวอื่นสูงกว่า .70 มีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ทักษะคิดและนิสัยในการเรียน และการปรับตัวในการเข้าศึกษา

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) ตามวิธีของ Hare ที่มี 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 พิจารณาจากค่าดัชนีเงื่อนไข (Conditional index) ต้องไม่มีตัวแปรที่มีค่ามากกว่า 30 และขั้นตอนที่ 2 พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สัดส่วนของความแปรปรวน (Proportions of variance of coefficient) ผลการวิเคราะห์พบว่า ไม่มีตัวแปรทำนายใดมีค่า Correlation index เกิน 30 และค่าสัดส่วนของความแปรปรวนไม่เกิน .90 และจากผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรทุกตัวมีค่า VIF ไม่เกิน 4 และมีค่า Tolerance มากกว่า .20 แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา นั้นไม่มีปัญหาเรื่องภาวะร่วมเส้นตรงพหุ จึงทำการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณต่อไปได้

นอกจากนี้ผลการตรวจสอบลักษณะการกระจายของข้อมูลของตัวแปรทั้งหมด พบว่า ตัวแปรที่ศึกษา มีความเบ้และความโด่งของข้อมูลมีค่าเข้าใกล้ศูนย์ (อยู่ระหว่าง +1, -1) แสดงว่า ตัวแปรทุกตัวมีลักษณะการกระจายเข้าใกล้โค้งปกติ ซึ่งเป็นไปตามเงื่อนไขเรื่องความเป็นโค้งปกติกับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ในการวิเคราะห์หาปัจจัยที่เหมาะสมที่ใช้ในการทำนายความสุขในการเรียนของนิสิต ด้วยการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต และความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรทำนายนั้น ได้ตัวแปร จำนวน 19 ตัว ได้แก่ตัวแปรคัมม่ออาชีพ เกษตรกรรม/ ค้าขาย ตัวแปรคัมม่ออาชีพธุรกิจส่วนตัว ตัวแปรคัมม่ออาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ตัวแปรคัมม่ออาชีพรับจ้าง ตัวแปรคัมม่อมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท ตัวแปรคัมม่อมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ตัวแปรคัมม่อมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตัวแปรคัมม่อมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ตัวแปรคัมม่อมีเพศหญิง ตัวแปรคัมม่อมีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา คุณภาพการสอน ลักษณะของหลักสูตร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติและนิสัยในการเรียน การปรับตัวในการเข้าศึกษาและความสัมพันธ์กับเพื่อน ผู้วิจัยจึงนำตัวแปร ทั้ง 19 ตัวมาทำการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณต่อไป ดังแสดงในตารางที่ 10

สมการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 10 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา

ตัวแปร	Step I					Step II				Step III			
	<i>r</i>	<i>b</i>	<i>SE B</i>	β	สัดส่วน	<i>b</i>	<i>SE B</i>	β	สัดส่วน	<i>b</i>	<i>SE B</i>	β	สัดส่วน
					การ เพิ่ม/ ลด				การ เพิ่ม/ ลด				การ เพิ่ม/ ลด
ตัวแปรคัมมีอาชีวะเกษตรกรรม/ ค้าขาย	-.144*	-.110	.034	-.391**	-.247	-.111	.035	-.393**	-.002	-.090	.035	-.319**	.074
ตัวแปรคัมมีอาชีวะธุรกิจส่วนตัว	.006	-.058	.030	-.205*	-.211	-.058	.031	-.206	-.001	-.063	.030	-.222*	-.016
ตัวแปรคัมมีอาชีวะบริหารราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	.022	-.047	.030	-.168	-.190	-.049	.031	-.173	-.005	-.030	.031	-.107	.066
ตัวแปรคัมมีอาชีวะรับจ้าง	-.012	-.075	.033	-.267*	-.255	-.075	.033	-.265*	.002	-.067	.033	-.239*	.026
ตัวแปรคัมมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท	.009	-.028	.024	-.100	-.109	-.027	.025	-.095	.005	-.028	.025	-.099	-.004
ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป	.024	.003	.031	.009	-.015	0	.032	.001	-.008	.007	.032	.024	.023
ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา	.035	.022	.031	.077	.042	.019	.032	.069	-.008	.031	.032	.111	.042

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ตัวแปร	Step I				Step II				Step III							
	<i>r</i>	<i>b</i>	<i>SE B</i>	β	สัดส่วน		<i>b</i>	<i>SE B</i>	β	สัดส่วน		<i>b</i>	<i>SE B</i>	β	สัดส่วน	
					การ	เพิ่ม/ลด				การ	เพิ่ม/ลด				การ	เพิ่ม/ลด
ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับประถมศึกษา	-.053	.004	.033	.014	.067	.004	.034	.014	0	.023	.034	.018	.004			
การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง	-.067	-.029	.029	.030	.097	-.029	.030	-.103	-.133	-.020	.031	-.072	.031			
ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว	-.023	.008	.029	.030	.053	.014	.031	.049	.019	.007	.030	.025	.030			-.024
คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา	-.035					.005	.026	.017	.052	.034	.027	.120	.030			.103
คุณภาพการสอน	-.023					.012	.030	.042	.065	.018	.030	.065	.030			.023
ลักษณะของหลักสูตร	-.054					-.007	.031	-.026	.028	0	.031	-.002	.031			.024
ความสัมพันธ์กับเพื่อน	-.072					-.014	.024	-.049	.023	-.009	.025	-.033	.025			.016
ตัวแปรคัมมีเพศหญิง	.038									.018	.020	.063	.020			.025
ตัวแปรคัมมีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์	.218**									.064	.022	.228**	.022			.010
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	-.120									-.001	.032	-.005	.032			.115

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ตัวแปร	Step I				Step II				Step III					
	<i>r</i>	<i>b</i>	<i>SE B</i>	β	สัดส่วนการเพิ่ม/ลด		<i>b</i>	<i>SE B</i>	β	สัดส่วนการเพิ่ม/ลด		β	การเพิ่ม/ลด	
ทัศนคติและนิสัยในการเรียน	-0.164*													
การปรับตัวในการเข้าศึกษา		-0.101												
R				.250					.255					.355
R ²				.062					.065					.126
Adjust R ²				.013					-.006					.034
R ² change				.062					.003					.061
F				1.256					.131					2.509
Durbin-Watson									1.862					

หมายเหตุ: เครื่องหมาย - แสดงถึงสัดส่วนค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนนั้นลดลงจากขั้นตอนก่อนนั้น 1 ชั้น
 เครื่องหมาย + แสดงถึงสัดส่วนค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยที่ได้จากการวิเคราะห์ในขั้นตอนนั้นเพิ่มขึ้นจากขั้นตอนก่อนนั้น 1 ชั้น

จากตารางที่ 10 ตัวแปรเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา มีตัวแปร จำนวน 19 ตัวแปร แบ่งเป็นกลุ่มย่อย 3 ชุด และใช้วิธีการใส่ตัวแปรเข้าไปในสมการถดถอยทีละชุด ตัวแปรชุดที่ 1 ที่นำเข้าไปในโมเดลเป็นชุดแรก มีจำนวน 10 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรคัมมีอาชีพเกษตรกรรม/ ค้าขาย ตัวแปรคัมมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ตัวแปรคัมมีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ตัวแปรคัมมีอาชีพรับจ้าง ตัวแปรคัมมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับประถมศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ตัวแปรชุดที่ 2 ที่นำเข้าไปในโมเดล ได้แก่ คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา คุณภาพการสอน ลักษณะของหลักสูตร และความสัมพันธ์กับเพื่อน ตัวแปรชุดที่ 3 ที่นำเข้าไปในโมเดล ได้แก่ ตัวแปรคัมมีเพศหญิง ตัวแปรคัมมีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะคิดและนิสัยในการเรียน และการปรับตัวในการเข้าศึกษา

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า ชุดของตัวแปรใน โมเดลที่ 1 ที่นำเข้าไปในโมเดล เป็นชุดแรก มีจำนวน 10 ตัวแปร พบว่า การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองมีส่วนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพิ่มขึ้นสูงสุดประมาณ 0.09 รongลงไป เป็นตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับประถมศึกษา เพิ่มขึ้นประมาณ 0.06 รongลงไป เป็นความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเพิ่มขึ้นประมาณ 0.05 และตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้นประมาณ 0.04 ตามลำดับ ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ได้แก่ ตัวแปรคัมมีอาชีพเกษตรกรรม/ ค้าขาย ตัวแปรคัมมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว ตัวแปรคัมมีอาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ตัวแปรคัมมีอาชีพรับจ้าง ตัวแปรคัมมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีสัดส่วนการลดลงประมาณ 0.25, 0.24, 0.21, 0.19, 0.10 และ 0.01 เท่า ตามลำดับ จากผลการวิเคราะห์จะเห็นได้ว่า ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง ซึ่งเป็นหลักฐาน แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยลดลง ซึ่งการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณใน โมเดลที่ 1 ตัวแปรที่นำเข้าไปในโมเดลชุดที่ 1 ทั้ง 10 ตัว สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 6.2 ตัวแปรชุดนี้สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ตัวแปรคัมมีอาชีพเกษตรกรรม/ ค้าขาย ส่วนตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีจำนวน 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรคัมมีอาชีพธุรกิจส่วนตัวและตัวแปรคัมมีอาชีพรับจ้าง ส่วนตัวแปรอื่น ๆ อธิบายได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย พบว่า ตัวแปรอาชีพและรายได้ของผู้ปกครองมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเป็นลบ แสดงว่าไม่ได้เป็นสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ความสุขในการเรียนของนิสิต

ในทางกลับกันตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตัวแปรคัมมีการศึกษาระดับประถมศึกษา การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครองและความสัมพันธ์ภายในครอบครัวมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การถดถอยเป็นบวก แสดงว่า ตัวแปรกลุ่มนี้เป็นสาเหตุทำให้นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์

เมื่อนำชุดของตัวแปรในโมเดลที่ 2 เข้าไป จำนวน 4 ตัวแปร พบว่า คุณภาพการสอน มีสัดส่วนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพิ่มขึ้นสูงสุดประมาณ 0.06 รองลงไป เป็นคุณลักษณะ อาจารย์ที่ปรึกษาเพิ่มขึ้นประมาณ 0.05 รองลงไป เป็นลักษณะของหลักสูตรเพิ่มขึ้นประมาณ 0.02 และความสัมพันธ์กับเพื่อนเพิ่มขึ้นประมาณ 0.02 ตามลำดับ การนำตัวแปรชุดที่ 2 เข้าไปในโมเดล ทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมีการเพิ่มขึ้นจากเดิมในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นหลักฐาน แสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากตัวแปร ที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยลดลง

ซึ่งผลจากการนำตัวแปรทั้ง 14 ตัวเข้าไปใน โมเดลในขั้นตอนที่ 2 พบว่า ตัวแปรทั้ง 14 ตัวนี้ สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 6.5 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิมร้อยละ 0.3 โดยที่ตัวแปรในโมเดลที่ 2 มีตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ตัวแปรคัมมีอาชีพเกษตรกรรม/ ค้าขาย ส่วนตัวแปรที่สามารถอธิบาย ความแปรปรวนในตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ตัวแปรคัมมีอาชีพรับจ้าง ส่วนตัวแปรอื่น ๆ อธิบายได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย พบว่า คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา คุณภาพการสอน ลักษณะของหลักสูตรและความสัมพันธ์กับเพื่อน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยเป็นบวกแสดงว่าตัวแปรกลุ่มนี้เป็นสาเหตุทำให้นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์

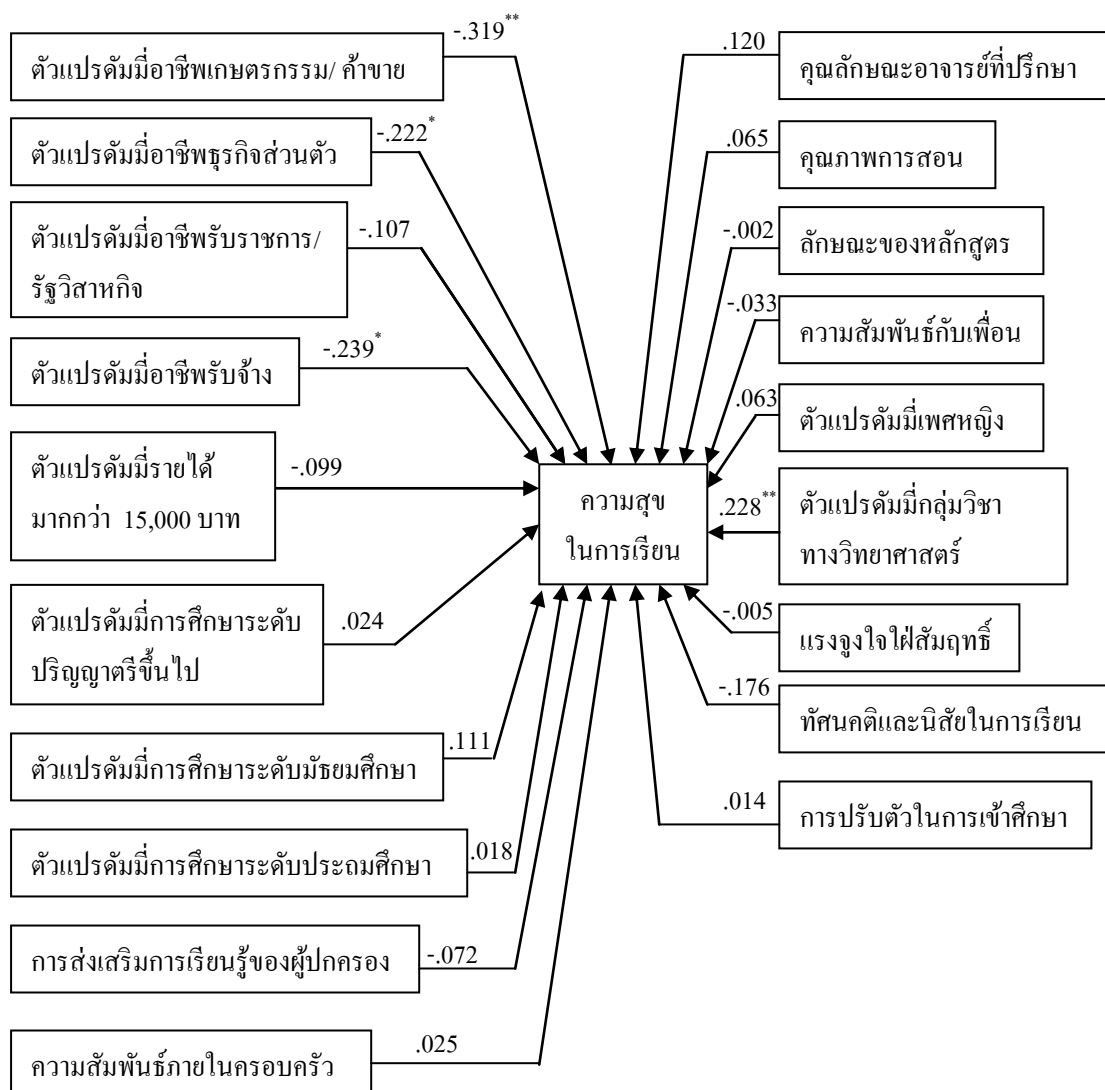
เมื่อนำชุดของตัวแปรในโมเดลที่ 3 เข้าไป จำนวน 5 ตัวแปร พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการปรับตัวในการเข้าศึกษามีสัดส่วนของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพิ่มขึ้นสูงสุดประมาณ 0.11 รองลงไป เป็นตัวแปรคัมมีเพศหญิงเพิ่มขึ้นประมาณ 0.02 และตัวแปรคัมมีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ เพิ่มขึ้นประมาณ 0.01 ตามลำดับ ส่วนทัศนคติและนิสัยในการเรียน มีสัดส่วนของค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ลดลงประมาณ 0.01 การนำตัวแปรชุดที่ 3 เข้าไปใน โมเดลทำให้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย มีทั้งเพิ่มขึ้นและลดลง ซึ่งเป็นหลักฐานแสดงให้เห็นว่าตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเพิ่มขึ้น ส่วนหนึ่งได้รับอิทธิพลมาจากตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยลดลง

ซึ่งผลจากการนำตัวแปรทั้ง 19 ตัวเข้าไปใน โมเดลในขั้นตอนที่ 3 นี้ พบว่า สามารถอธิบาย ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 12.6 ซึ่งเพิ่มขึ้นจากเดิมประมาณ 2 เท่า โดยมี สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .355 ใน โมเดลนี้มีตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวน

ในตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรคัมม่ออาชีพเกษตรกรรม/ค้าขาย และตัวแปรคัมมีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ ส่วนตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนในตัวแปรตามได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ตัวแปร คือ ตัวแปรคัมมีอาชีพธุรกิจส่วนตัว และตัวแปรคัมมีอาชีพรับจ้าง ส่วนตัวแปรอื่น ๆ อธิบายได้อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย พบว่า ทักษะคิดและนิสัยในการเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยเป็นลบ แสดงว่า ไม่ได้เป็นสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตต่ำกว่าเกณฑ์ ในทางกลับกันตัวแปรคัมมีเพศหญิง ตัวแปรคัมมีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการปรับตัวในการเข้าศึกษา มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยเป็นบวก แสดงว่าตัวแปรกลุ่มนี้เป็นสาเหตุทำให้นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์

โดยรวมแล้ว ตัวแปรที่นำเข้าไปในโมเดลการวิเคราะห์แต่ละชุด สามารถอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้รวมกันเท่ากับ ร้อยละ 25.3 ซึ่งในการวิเคราะห์ครั้งนี้ มุ่งตอบคำถามเฉพาะปริมาณอิทธิพลทางตรงของตัวแปรในปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษา และปัจจัยด้านส่วนตัวที่ส่งผลไปยังผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำกว่าเกณฑ์ ส่วนปริมาณอิทธิพลทางอ้อมนั้นสามารถหาได้โดยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) ซึ่งไม่ได้นำเสนอไว้ในการศึกษาครั้งนี้ จึงทำให้ได้ตัวแปรต้นที่ส่งผลไปยังตัวแปรตามทั้งหมด 19 ตัว จึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5 โมเดลแสดงอิทธิพลทางตรงของตัวแปรต้นต่อความสุขในการเรียน

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณของปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา สามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา ในรูปคะแนนดิบและรูปคะแนนมาตรฐานตามลำดับดังนี้

สมการพยากรณ์รูปคะแนนดิบ

$$\begin{aligned}\hat{Y}_{GPA} = & 3.569 - 0.090^{**} X_1 - 0.063^* X_2 - 0.030 X_3 - 0.067^* X_4 - 0.028 X_5 \\ & + 0.007 X_6 + 0.031 X_7 + 0.023 X_8 - 0.020 X_9 + 0.007 X_{10} + 0.034 X_{11} \\ & + 0.018 X_{12} + 0 X_{13} - 0.009 X_{14} + 0.018 X_{15} + 0.064^{**} X_{16} - 0.001 X_{17} \\ & - 0.050 X_{18} + 0.004 X_{19}\end{aligned}$$

สมการพยากรณ์รูปคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned}\hat{Z}_{GPA} = & -0.319^{**} Z_1 - 0.222^* Z_2 - 0.107 Z_3 - 0.239^* Z_4 - 0.099 Z_5 + 0.024 Z_6 \\ & + 0.111 Z_7 + 0.018 Z_8 - 0.072 Z_9 + 0.025 Z_{10} + 0.120 Z_{11} + 0.065 Z_{12} \\ & - 0.002 Z_{13} - 0.033 Z_{14} + 0.063 Z_{15} + 0.228^{**} Z_{16} - 0.005 Z_{17} - 0.176 Z_{18} \\ & + 0.014 Z_{19}\end{aligned}$$

บทที่ 5

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ใช้การเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ซึ่งมีแนวทางในการศึกษาค้นคว้า สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการวิจัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถานศึกษาและปัจจัยด้านส่วนตัวกับความสุขในการเรียนของนิสิต เพื่อศึกษาปัจจัยที่เหมาะสมที่ใช้ในการทำนายความสุขในการเรียนของนิสิตและเพื่อสร้างสมการทำนายความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา จำนวน 381 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 เกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว จำนวน 14 ข้อ ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยด้านสถานศึกษา จำนวน 26 ข้อ ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัว จำนวน 30 ข้อ รวมทั้งหมด 70 ข้อ เครื่องมือนี้ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองแล้ว นำไปหาค่าความเที่ยงตรง โดยเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาให้ข้อเสนอแนะ แก้ไขปรับปรุง พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.8-1 ซึ่งถือได้ว่าข้อคำถามนั้นสามารถนำไปใช้จริงได้ และนำไปทดลองใช้กับนิสิต จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่น พบว่า แบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับปัจจัยด้านครอบครัว มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .45-.79 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .915 ส่วนแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับปัจจัยด้านสถานศึกษา มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .37-.75 ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .93 และแบบสอบถาม ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัจจัยด้านส่วนตัว มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .24-.78 ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .93 สำหรับค่าอำนาจจำแนกรวมทั้งฉบับ (Item total correlation) มีค่าอยู่ระหว่าง .22-.78 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .97 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงคณบดีคณะต่าง ๆ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 381 ฉบับ และได้แบบสอบถามคืนทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การคำนวณค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พิสัย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ความเบ้ และความโด่ง การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ Hierarchical multiple regression

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ตัวแปรทำนายที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียน มีค่าอยู่ระหว่าง $-.012$ ถึง $.218$ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ตัวแปรคัมม่ออาชีพเกษตรกรรม/ ค้าขาย และทัศนคติและนิสัยในการเรียน มีความสัมพันธ์ทางลบกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ส่วนตัวแปรคัมม่อกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ นอกนั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกและทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปร พบว่า มีค่าอยู่ระหว่าง $-.869$ ถึง $.786$ โดยมีตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับตัวอื่นสูงกว่า $.70$ มีจำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ทัศนคติและนิสัยในการเรียน และการปรับตัวในการเข้าศึกษา

2. ปัจจัยที่เหมาะสมที่ใช้ในการทำนายความสุขในการเรียน

ปัจจัยที่เหมาะสมที่ใช้ทำนายผลความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา มีจำนวน 19 ตัว ได้แก่ ตัวแปรคัมม่ออาชีพเกษตรกรรม/ ค้าขาย ตัวแปรคัมม่ออาชีพธุรกิจส่วนตัว ตัวแปรคัมม่ออาชีพรับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ตัวแปรคัมม่ออาชีพรับจ้าง ตัวแปรคัมม่อมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท ตัวแปรคัมม่อมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป ตัวแปรคัมม่อมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ตัวแปรคัมม่อมีการศึกษาระดับประถมศึกษา ตัวแปรคัมม่อมีเพศหญิง ตัวแปรคัมม่อมีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา คุณภาพการสอน ลักษณะของหลักสูตร แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติและนิสัยในการเรียน การปรับตัวในการเข้าศึกษาและความสัมพันธ์กับเพื่อน

3. สมการพยากรณ์ผลความสุขในการเรียน

ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ผลความสุขในการเรียนของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีจำนวน 19 ตัว โดยมีอำนาจในการพยากรณ์ ร้อยละ 12.6 ซึ่งสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบและรูปแบบมาตรฐาน ดังนี้

สมการพยากรณ์รูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y}_{GPA} = 3.569 - 0.090^{**} X_1 - 0.063^{*} X_2 - 0.030 X_3 - 0.067^{*} X_4 - 0.028 X_5 \\ + 0.007 X_6 + 0.031 X_7 + 0.023 X_8 - 0.020 X_9 + 0.007 X_{10} + 0.034 X_{11} \\ + 0.018 X_{12} + 0 X_{13} - 0.009 X_{14} + 0.018 X_{15} + 0.064^{**} X_{16} - 0.001 X_{17} \\ - 0.050 X_{18} + 0.004 X_{19}$$

สมการพยากรณ์รูปคะแนนมาตรฐาน

$$\hat{Z}_{GPA} = -0.319^{**} Z_1 - 0.222^{*} Z_2 - 0.107 Z_3 - 0.239^{*} Z_4 - 0.099 Z_5 + 0.024 Z_6 \\ + 0.111 Z_7 + 0.018 Z_8 - 0.072 Z_9 + 0.025 Z_{10} + 0.120 Z_{11} + 0.065 Z_{12} \\ - 0.002 Z_{13} - 0.033 Z_{14} + 0.063 Z_{15} + 0.228^{**} Z_{16} - 0.005 Z_{17} - 0.176 Z_{18} \\ + 0.014 Z_{19}$$

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา สรุปประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิต สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทำนายกับผลความสุขในการเรียนของนิสิต

1.1 ปัจจัยด้านครอบครัว

1.1.1 อาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ตัวแปรคัมมีอาชีพเกษตรกร/ ค้าขาย

มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสุขการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และตัวแปรคัมมีอาชีพรับจ้าง มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า อาชีพเกษตรกร/ ค้าขาย นั้นไม่ได้ส่งผลทำให้นิสิตมีความสุขในการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุรัตน์ เตียวเจริญ (2543) พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว มีผลกระทบต่อความสุขในการเรียนในระดับน้อย

1.1.2 รายได้ของครอบครัว พบว่า ตัวแปรคัมมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท

มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ตัวแปรคัมมีรายได้มากกว่า 15,000 บาท ส่งผลทำให้นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แต่ส่งผลในระดับน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ทิพวรรณ กมลพัฒนานันท์ (2543) ที่ศึกษาแล้วพบว่า รายได้ของครอบครัวส่งผลต่อค่าใช้จ่ายในการอบรมเลี้ยงดูและส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย ผู้เรียนที่มีฐานะยากจน มักจะประสบปัญหาในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ต้องใช้เงินหรือมีค่าใช้จ่ายสูง หรือผู้เรียนบางคนต้องทำงานพิเศษเพื่อนำเงินมาเป็นค่าใช้จ่ายในการเรียน บางคนขาดอุปกรณ์ทางการเรียนที่สำคัญ เช่น หนังสือ แบบเรียน ผู้เรียนเหล่านี้จะขาด

โอกาสที่จะได้เรียนอย่างเต็มที่ ขาดประสบการณ์ที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งอาจจะส่งผลโดยตรงต่อการศึกษา และยังคงคล้องกับผลการศึกษาของ Dear (1975) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยของสหรัฐอเมริกา พบว่า รายได้ของบิดา มารดา มีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ยของนักศึกษา คือ นักศึกษาที่บิดา มารดา มีรายได้สูง มักจะมีความสุขมาก และนักศึกษาที่บิดา มารดา มีรายได้ต่ำ ก็จะมีความสุขต่ำเช่นเดียวกัน

1.1.3 ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง พบว่า ตัวแปรต้นมีการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไป และตัวแปรต้นมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าเป็นตัวแปรที่ส่งผลให้นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แต่ส่งผลในระดับน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญญัฐ ศรีอินทร์ (2548) ที่ได้ศึกษาแล้วพบว่า นักเรียนที่บิดา มารดา มีการศึกษาสูง จะมีผลต่อความสุขในการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีบิดา มารดา มีการศึกษาต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากว่า บิดา มารดา ที่มีการศึกษาสูงจะสามารถให้คำปรึกษาแก่นักเรียนได้ ส่วนตัวแปรต้นมีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ไม่ได้ส่งผลให้ความสุขในการเรียนของนิสิตต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Hushak (1977 อ้างถึงใน พฤติ อินทรประเสริฐ, 2553) ที่ได้ศึกษาแล้วพบว่า บิดา มารดา ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับปริญญาตรี จะมีทักษะทางวิชาการที่ตนสามารถสอนลูกได้น้อยกว่า จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.5 ซึ่งถือว่าผู้ปกครองมีระดับการศึกษาค่อนข้างน้อย ผู้ปกครองจึงไม่สามารถให้คำแนะนำด้านการศึกษาให้แก่ินิสิตได้ แต่เนื่องจากความสุขในการเรียนก็ขึ้นอยู่กับตัวของนิสิตเป็นสำคัญ

1.1.4 การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่ได้ส่งผลต่อความสุขในการเรียนให้ต่ำกว่าเกณฑ์ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จึงไม่สามารถให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาและการส่งเสริมสนับสนุนในด้านการศึกษา แต่หากนิสิตมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ มีความสนใจและเอาใจใส่ในการศึกษา ก็จะทำให้ นิสิตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีได้ อีกทั้งในมหาวิทยาลัยยังมีการส่งเสริมทางการเรียนการสอน เช่น สำนักหอสมุดที่มีหนังสือให้นิสิตได้ค้นคว้าหาความรู้มากมาย และยังมีสำนักคอมพิวเตอร์ที่สามารถให้นิสิตได้ค้นหาแหล่งข้อมูลสารสนเทศจากอินเทอร์เน็ต จากสภาพการณ์ดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การที่ นิสิตจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดี อาจจะมาจากการส่งเสริมในด้านอื่น ๆ หรือความสนใจ มุ่งมั่นในการศึกษา จึงทำให้ตัวแปรนี้ไม่ได้ส่งผลต่อความสุขในการเรียนต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Ashworth (1963) ที่ได้ทำการศึกษาแล้ว พบว่า การส่งเสริมจากผู้ปกครอง มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสุขทางการเรียน

1.1.5 ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าตัวแปรนี้ไม่ได้ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิต ซึ่งผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปารีชาติ อุดตมะบูรณ (2542) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนของศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตน โกสินทร์ พบว่า การได้รับความรัก ความเข้าใจและความอบอุ่นจากผู้ปกครอง การได้รับคำแนะนำจากผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษา และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิวัตร พงษ์สุภา (2544) ที่ศึกษาแล้วพบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสุขทางการเรียน ได้แก่ สิ่งแวดล้อมทางครอบครัว เกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ทั้งนี้การที่นิสิตจะมีความสุขในการเรียนที่ดีได้นั้น อาจจะขึ้นอยู่กับตัวของนิสิตที่มีความมุ่งมั่น พยายามศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือการเข้าพบอาจารย์ผู้สอน ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความสุขในการเรียนที่ดีขึ้นได้ จึงส่งผลให้ตัวแปรนี้ไม่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตให้ลดลง

1.2 ปัจจัยด้านสถานศึกษา

1.2.1 คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษาไม่ส่งผลความสุขในการเรียนลดลง จากผลการศึกษาพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีประสบการณ์ มีทักษะในการถ่ายทอดการให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี ดังที่ สุทัศน์ วรรณวิจิตร (2533) ได้กล่าวว่า อาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์และมีความสามารถที่จะช่วยเหลือให้คำปรึกษาแก่นิสิตเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีการเรียนในศาสตร์สาขาหนึ่ง ๆ เป็นผู้ให้ข้อเท็จจริง ให้คำแนะนำช่วยเหลือ แนะนำแนวทางแก้ปัญหาส่วนตัวของนิสิตและด้านสวัสดิการ เช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Mueller (1961) พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีหน้าที่ช่วยเหลือนิสิตในการวางแผนการเรียนให้บรรลุจุดหมายของการศึกษา จึงส่งผลให้ตัวแปรนี้ไม่ได้เป็นสาเหตุที่ทำให้ความสุขในการเรียนต่ำ

1.2.2 คุณภาพการสอน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบในระดับต่ำอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่าคุณภาพการสอนไม่ได้ส่งผลต่อความสุขในการเรียน ทั้งนี้เนื่องจากอาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ ความรู้ในเนื้อหาที่จะสอนเป็นอย่างดี อีกทั้งยังมีการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้นิสิตค้นคว้าด้วยตนเอง ดังที่ Bloom (1976) ได้เสนอว่า องค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ ที่กำหนดประสิทธิภาพการสอน คือ การชี้แนะ (Cues) การเสริมแรง (Reinforcement) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน (Participation) ข้อมูลย้อนกลับและการแก้ไขข้อบกพร่อง (Feedback and correlation) เช่นเดียวกับ ปริญญา เกื้อหนุน (2539) ได้กล่าวว่า คุณภาพการสอนของอาจารย์ผู้สอนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ช่วยเพิ่มพูนและนำพาการเรียนของผู้เรียนให้ได้ผลตามจุดหมายที่วางไว้

อาจารย์ผู้สอนจึงควรพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้ก้าวหน้ามากขึ้น จากสภาพดังกล่าวจึงส่งผลให้คุณภาพการสอนไม่ได้เป็นตัวแปรที่ส่งผลความสุขในการเรียนของนิสิตต่ำ

1.2.3 ลักษณะของหลักสูตร พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายถึง ลักษณะของหลักสูตรไม่ส่งผลต่อให้ความสุขในการเรียนต่ำ เนื่องจากหลักสูตรที่ศึกษามีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อีกทั้งเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่ ๆ และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ดังที่ ชาตรี สำราญ (2545) กล่าวว่า iva หลักสูตร เป็นมวลประสบการณ์แห่งชีวิต วิธีชีวิตในชุมชนทุกชุมชนล้วนแล้วแต่เป็นหลักสูตร ถ้าหากผู้สอนสามารถหยิบฉวยนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนของตนอย่างเป็นระบบ โดยมีทั้งเรื่องราวการสอน กิจกรรมและเป้าหมายที่ชัดเจน มวลประสบการณ์ทั้งหมดนั้นต้องหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียว ทั้งนี้ต้องสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรมด้วย เช่นเดียวกับ Doll (อ้างถึงใน ประมุข กอปรสิริพัฒน์, 2550) ที่กล่าวว่า iva หลักสูตร คือผลรวมของประสบการณ์การเรียนรู้ ทักษะ นิสัยและ มโนคติ ซึ่งผู้เรียนได้รับเป็นส่วนหนึ่งของตนเองและนำไปใช้ควบคุมพฤติกรรมกรเรียน Saylor and Alexander (1974) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า เป็นแผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้ให้แก่บุคคลกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เพื่อบรรลุเป้าหมายหรือจุดหมายที่วางไว้โดยมีสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบ ซึ่งในสถานศึกษาก็จะต้องมีการปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ ในปัจจุบัน ลักษณะของหลักสูตรไม่ส่งผลต่อให้ความสุขในการเรียนต่ำ

1.3 ปัจจัยด้านส่วนตัว

1.3.1 เพศ พบว่า ตัวแปรนี้มีเพศหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่า เพศส่งผลให้ความสุขในการเรียนต่ำ แต่ส่งผลในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจาก นิสิตหญิงอาจจะมีภาระงานและกิจกรรมในมหาวิทยาลัยที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งจะต้องรับผิดชอบ ในหน้าที่ที่ได้รับทำให้แบ่งเวลาเรียนได้ไม่ดีเท่าที่ควร จึงส่งผลความสุขในการเรียนต่ำ

1.3.2 ตัวแปรนี้มีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 หมายความว่า เป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากคณะในกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์นั้น เป็นคณะที่จะต้องมีการเรียนในรายวิชาพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งนิสิตที่ได้เข้าศึกษาส่วนใหญ่อาจจะมีพื้นฐานในรายวิชาทางวิทยาศาสตร์ไม่ดีเท่าที่ควร จึงส่งผลให้ความสุขในการเรียนต่ำ อีกทั้งในด้านของเขาวัวปัญหา ซึ่งนิสิตแต่ละคนจะมีลักษณะไม่เหมือนกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิวัตร์ พงษ์สุภา (2544) ได้สรุปไว้ว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ขึ้นอยู่กับผู้เรียน ประกอบด้วย เขาวัวปัญหา ความถนัด ความรู้พื้นฐานหรือ

ความรู้เดิมของผู้เรียน แรงจูงใจในการเรียน ความสนใจ ลักษณะนิสัยและทัศนคติในการเรียน ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง การปรับตัวและลักษณะบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ เป็นต้น และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ รัตนา คัมภีรานนท์ (2540 อ้างถึงใน ลดาวัลย์ จงปราชญ์, 2548) ได้เสนอถึงองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อความสุขในการเรียนของผู้เรียน ขึ้นอยู่กับผู้เรียน ประกอบด้วย เซาว์ปัญญา ความถนัด ทักษะพื้นฐานของผู้เรียน ความสนใจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ลักษณะนิสัยของผู้เรียน เจตคติ การปรับตัว เช่นกัน จึงแสดงให้เห็นว่ากลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ส่งผลให้มีความสุขในการเรียนต่ำ

1.3.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ตัวแปรนี้ไม่ได้ส่งผลต่อความสุขในการเรียน เนื่องจากนิสิตมีความกระตือรือร้นและความพยายามในการศึกษา มีการหาความรู้เพิ่มเติมจากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่ดี ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Hamischfeger and Wiley (อ้างถึงใน ชัยวุฒิ แสงนุ้ย, 2536) ที่ได้ศึกษาแล้วพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนขึ้นอยู่กับภูมิหลังของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วย ครอบครัวและสังคม อายุ เพศ ความรู้เดิม แรงจูงใจและความถนัด และไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ วิวัตร์ พันธ์สุภา (2544, หน้า 15) ได้ศึกษาแล้วพบว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน ความสนใจ ลักษณะนิสัยและทัศนคติในการเรียน ความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง การปรับตัว และลักษณะบุคลิกภาพด้านอื่น ๆ

1.3.4 ทัศนคติและนิสัยในการเรียน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ไม่ได้ส่งผลให้มีความสุขในการเรียนของนิสิตลดลง ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อภิชาติ แก้วประดิษฐ์ (2543) ที่ศึกษาแล้วพบว่า นิสัยในการเรียนของผู้เรียนจะมีผลอย่างมากต่อความสุขในการเรียน หากผู้เรียนมีนิสัยในการเรียนที่ดีก็จะทำให้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งการวิจัยในครั้งนี้ยังไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Popham and Moore (1960) ที่ศึกษาแล้วพบว่า นิสัยในการเรียน ทัศนคติและนิสัยในการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสุขในการเรียน ทั้งนี้เนื่องจากผลการวิจัยนี้นิสิตมีทัศนคติและนิสัยในการเรียนอยู่ในเกณฑ์ดี คือมีการติดตามเรื่องที่เรียนอย่างสม่ำเสมอไม่ขาดเรียนหากไม่จำเป็น มีการวางแผนและทบทวนการเรียน จึงส่งผลให้ตัวแปรนี้ไม่ส่งผลให้นิสิตมีความสุขในการเรียนที่ต่ำ

1.3.5 การปรับตัวในการเข้าศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ตัวแปรนี้ไม่ส่งผลให้นิสิตมีความสุขในการเรียนที่ต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จุฬาลักษณ์ ปรีชากุล (2541) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลการเรียนของนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า ปัญหาด้านการปรับตัว ได้ส่งผลกระทบต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากนิสิตมีการปรับตัวในการเข้าศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถเรียนรู้

การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยรวมถึงกฎ ระเบียบต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยและปรับตัวในด้านการจัดสรรเวลาเรียนได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ วุฒิพงษ์ ทองก้อน, อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์, สุวรรณิ มงคลรุ่งเรือง และธราวดี อัครลิขิต (2542) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการฟื้นสภาพนักศึกษาของมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านการปรับตัวกับคะแนนเฉลี่ยสะสมที่นักศึกษาฟื้นสภาพ พบว่า มีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

1.3.6 ความสัมพันธ์กับเพื่อน พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่า ตัวแปรนี้ไม่ส่งผลให้นิสิตมีความสุขในการเรียนที่ต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ จูริระ ทองเหลือ (2542) ที่ได้ทำการศึกษาคำขอการบริการให้คำปรึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษามีความต้องการการบริการให้คำปรึกษา ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมและการปรับตัวเข้ากับเพื่อน และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธิ ธรรมวัฒนา (2544) ที่ศึกษาแล้วพบว่า เพื่อนมีความสำคัญอย่างมากในการกำหนดบุคลิกภาพและพฤติกรรมการเรียนบางอย่าง ซึ่งอาจจะส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนักศึกษาได้ ถ้านักศึกษามีการเลือกคบเพื่อนที่มีคุณลักษณะที่ดีในทางการเรียน ก็ย่อมจะเป็นตัวอย่างที่ดีและส่งเสริมพฤติกรรมทางการเรียนที่ดีและมีประสิทธิภาพของนักศึกษาได้ อีกทั้งยังไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Astin (อ้างถึงใน สำเนียง ไช้มุข, 2549) ที่พบว่า กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลโดยตรงต่อนักศึกษา มีส่วนทำให้เกิดแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงค่านิยม พฤติกรรมและแผนการเรียน นอกจากนี้ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของกลุ่มเพื่อน ก็มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของนักศึกษาเช่นเดียวกัน จากผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า นิสิตสามารถทำให้เพื่อน ๆ ยอมรับได้ โดยการช่วยเหลือเพื่อน อีกทั้งยังเป็นที่ยอมรับให้กับเพื่อน ๆ เมื่อมีปัญหาทำให้เพื่อนในกลุ่มยอมรับและสามารถทำงานร่วมกลุ่มกันได้ ตัวแปรนี้จึงไม่ได้ส่งผลความสุขในการเรียนต่ำ

2. ปัจจัยที่ส่งผลให้ความสุขในการเรียนอยู่ในระดับน้อย

จากการวิเคราะห์ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความสุขในการเรียน พบว่า ตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ได้ดีที่สุด มีเพียง 1 ตัวแปร คือ ตัวแปรคัมมิกกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ อาจเป็นเพราะคณะในกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์เป็นกลุ่มสาขาที่มีหลักสูตรและเนื้อหายากเกินไป อีกทั้งเป็นสาขาที่เน้นรายวิชาทางด้านวิทยาศาสตร์ ทำให้นิสิตที่เรียนเกิดความเข้าใจยาก ซึ่งนิสิตที่ได้เข้าศึกษาในกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ อาจจะมีความรู้ในรายวิชาวิทยาศาสตร์พื้นฐานจากระดับมัธยมศึกษาไม่ดีเท่าที่ควร อีกทั้งระบบการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษามีความแตกต่างกันเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังรวมถึงระดับเขาวัวปัญญาของผู้เรียน เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความรู้ไม่เท่ากัน และนิสัยในการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งคนที่มิเขาวัวปัญญา พื้นฐานความรู้และนิสัยในการเรียนไม่ดี

ย่อมส่งผลทำให้นิสิตมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ดังที่ Bloom (1982) ได้ศึกษาถึงสภาพการเรียนรู้เพื่อการรอบรู้ ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบหรือปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ผลการเรียนรู้ที่สั่งสมมา ความรู้พื้นฐานที่จะต้องนำไปใช้ในการเรียนต่อ ความฉลาดหรือสติปัญญา ซึ่งเกิดจากกรรมพันธุ์และการเรียนรู้ ความสนใจ ความมานะตั้งใจ ความขยัน รวมทั้งเจตคติต่อรายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ นั้น เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และกิจกรรมภายในมหาวิทยาลัยก็อาจจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ส่งผลต่อนิสิต เนื่องจาก นิสิตในชั้นปีที่ 2 จะมีกิจกรรมรับน้อง และต้องดูแลน้องใหม่ ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวมักจะมีการจัดขึ้น หลังเวลาเลิกเรียนจนถึงเวลาค่ำ เป็นระยะเวลาหลายเดือน จึงทำให้นิสิตไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน โดยเฉพาะนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ในกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะต้องมีการทบทวนบทเรียนอย่างสม่ำเสมอ แต่จากกิจกรรมดังกล่าว อาจส่งผลทำให้นิสิตมีความสุขในการเรียนอยู่ในระดับน้อย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรต้นมีกลุ่มวิชาทางวิทยาศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับความสุขในการเรียนของนิสิต มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรนี้ส่งผลทำให้นิสิตมีความสุขในการเรียนในระดับน้อย จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารในมหาวิทยาลัยควรมีนโยบายในการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือนิสิตให้ประสบความสำเร็จในการเรียน โดยการจัดกิจกรรมพิเศษในงานกิจกรรมของนิสิต โดยเปิดโอกาสให้นิสิตที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับดีให้มาช่วยทบทวนบทเรียนให้แก่ นิสิต เนื่องจากการจัดกิจกรรมดังกล่าว จะทำให้นิสิตที่มีผลการสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีได้มีการทบทวนความรู้และบทเรียนที่ได้ศึกษามากขึ้น อีกทั้งยังได้ช่วยให้เพื่อน ๆ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำได้เกิดการพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้นอีกด้วย มีการเตรียมความพร้อมให้แก่นิสิตที่เข้าศึกษาใหม่ โดยให้ข้อมูลในด้านของเทคนิคการเรียน ทักษะการเรียน การปรับตัวด้านการศึกษาและกับเพื่อน การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัย เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจะมีความแตกต่างจากการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาเป็นอย่างมาก อาจจะทำให้นิสิตที่เข้าศึกษาใหม่ ปรับตัวและเตรียมความพร้อมได้ไม่ดีเท่าที่ควร การจัดกิจกรรมนี้ จะสามารถช่วยให้นิสิตเข้าศึกษาใหม่สามารถเตรียมพร้อมสำหรับการศึกษา ซึ่งอาจจะส่งผลให้มีความสุขในการเรียนมีมากขึ้นได้

2. อาจารย์ผู้สอน ควรมีการเอาใจใส่ ติดตาม ประเมินผลนิสิตว่ามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่ได้ศึกษามากน้อยเพียงใด และควรให้ความสำคัญกับการสอนและสร้างพื้นฐานความรู้ในแต่ละรายวิชา

ให้แก่ นิสิต ปลูกฝังให้นิสิตเป็นคนที่มีความกระตือรือร้นในการเรียน รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ส่งเสริมและปลูกฝังนิสัยในการเรียนที่ดีแก่นิสิต โดยการจัดกิจกรรมกลุ่มที่ทำให้นิสิตที่มีความสามารถ ต่างกัน ได้ทำงานร่วมกัน เพราะจะทำให้ นิสิตเกิดการเรียนรู้ที่ดี และได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกัน และกัน และปลูกฝังแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้แก่ นิสิต หากพบว่า นิสิตมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ ควรให้ ความช่วยเหลือ โดยการกระตุ้นให้กำลังใจแก่นิสิต ให้นิสิตรู้สึกว่าคุณเองก็สามารถทำงานนั้นหรือ สิ่งนั้นได้เช่นกัน

3. ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียนมีหลักฐานว่าส่งผลทางอ้อมต่อความสุข ในการเรียนของ นิสิต แสดงว่า ตัวแปรกลุ่มนี้มีส่วนร่วมทำให้นิสิตมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ ดังนั้น เพื่อลดปัญหาที่เกิดขึ้น นิสิตควรมีการตั้งใจศึกษาหาความรู้ ทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจและกำลังความคิด เพื่อการศึกษา และที่สำคัญคือ การเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยต้องอาศัยการฟังคำบรรยายในห้องเรียน และต้องมีการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมนอกห้องเรียน ดังนั้น นิสิตจะต้องมีทักษะการเรียนและวิธีการ เรียนที่ดี

4. ผู้ปกครองควรมีการเอาใจใส่ ดูแลและกระตุ้นให้นิสิตมีความสนใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น ตลอดจนหาแนวทางช่วยเหลือ นิสิตเมื่อเกิดปัญหาด้านการเรียน ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการสนับสนุน การเรียนของ นิสิต ได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขการเรียนของ นิสิต แยกเป็นชั้นปีการศึกษา เพื่อนำ ผลการวิเคราะห์ที่ได้มาเปรียบเทียบกัน เพื่อจะได้นำมาเป็นข้อสรุปและนำไปเป็นแนวทางพัฒนา และปรับปรุงแก้ไขปัญหาได้

2. ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของ นิสิต และศึกษาตัวแปร ที่มีอิทธิพลทางอ้อมที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของ นิสิต ด้วยการวิเคราะห์สถิติขั้นสูง เช่น Path analysis หรือ โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุพหุระดับ

บรรณานุกรม

- กษมา วรรณวรรณ ณ อยุธยา. (2538). *แนะแนวเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมวิชาการ. (2541). *รายงานการวิจัยการสำรวจความเป็นไปได้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวการสอนของกรมวิชาการ*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- กรมสุขภาพจิต. (2544). *คู่มือครูที่ปรึกษาแบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. กรุงเทพฯ: กรมสุขภาพจิต.
- กรมสุขภาพจิต. (2548). *กรอบการวิจัยสุขภาพจิต (พ.ศ. 2548-2525) (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. นนทบุรี: สำนักพัฒนาสุขภาพจิต.
- กฤษณ์ รุยาพร. (2551). *ถอดรหัสความสุข*. กรุงเทพฯ: เอเชีย แปซิฟิก อินโนเวชั่น เซ็นเตอร์.
- กองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา. (2552). *คู่มือการศึกษาระดับปริญญาตรี ประจำปีการศึกษา 2552*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2521). *หลักสูตรตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2534). การประเมินผลการดำเนินงานการศึกษาจังหวัดราชบุรี. ใน *รายงานผลการวิจัยเสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติและมหาวิทยาลัยศิลปากร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กุลวรรณ วิทยาวงศ์รุจิ. (2526). *ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธ์ภาพในครอบครัวกับการปรับตัว งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- กิตติชาติ บุญชื้อ. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- กำพล พลเยี่ยม. (2537). *การพัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาคณิตศาสตร์ต่ำ โดยใช้เบียร์รถกรเป็นการเสริมแรง*. ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- ไกรฤทธิ์ บุญเกียรติ. (2548). *คนมีความสุข = Rision of Happiness*. กรุงเทพฯ: ก๊อด กิฟวิง.

- คณิงนุช จาตุประยูร. (2537). ความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จรรยารัตน์ วัณรัมย์. (2545). ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ: การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนแบบ “กระบวนการกลุ่มเล่น และเรียนคณิตศาสตร์ให้มีความสุข”. กรุงเทพฯ: กองทุนรางวัลเกียรติยศแห่งวิชาชีพครู.
- จรัส นองมาก. (2547). การสอนที่ให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข. เข้าถึงได้จาก <http://www.ttc.ac.th/text/text.html>
- จินตนา ซึ่งจิตตวิสุทธิ. (2529). การวิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำและสูงกว่าระดับความสามารถ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุมพต พุ่มศรีภานนท์. (2531). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสัตววิทยาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาเขตพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์การสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จุฬาลักษณ์ ปรีชากุล. (2541). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลการเรียนของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร: หลักการและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบริหารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ฉวีวรรณ สัตยธรรม. (2541). พฤติกรรมและการปรับตัว (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: ยุทธรินทร์การพิมพ์.
- ช่อลดา ขวัญเมือง. (2524). การศึกษาบทบาทหน้าที่ของอาจารย์ที่ปรึกษาในมหาวิทยาลัยครูภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ชัยวุฒิ แสงนุ้ย. (2536). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านที่ไม่ใช่สติปัญญา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช. นครศรีธรรมราช: งานวิจัยและพัฒนา, วิทยาลัยอาชีวศึกษานครศรีธรรมราช.

- ชัยเสกฐ์ พรหมศรี. (2550). *การจัดการความขัดแย้งในองค์กร*. กรุงเทพฯ: ออฟเซ็ท ครีเอชั่น.
- ชาติรี สำราญ. (2545). *จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ชาญวิทย์ วสันต์ธนารัตน์. (2551). *123 ผู้การเป็นองค์กรแห่งความสุข*. นนทบุรี: สองขาครีเอชั่น.
- จิระ ทองเหลือ. (2542). *ความต้องการการบริการให้คำปรึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยแม่โจ้*. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยา การให้คำปรึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ และกนกพร นิตยน์ธิพฤทธิ. (2553). *ความสุข: มณฑลความรู้ใหม่ในทฤษฎี*. กรุงเทพฯ: ศูนย์เศรษฐศาสตร์ การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐ ศรีอินทร์. (2548). *สภาพการเรียนรู้ของนักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2547: ศึกษากรณีกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ดิเรก พงศ์มพัฒน์. (2553). *นโยบายความสุข จิต วัตถุ และความต้องการที่ไม่สิ้นสุด*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- ทิพวรรณ กมลพัฒนานันท์. (2543). *การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ทิพย์วัลย์ สีจันทร์. (2546). *การคิดและการตัดสินใจ*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ชนพรรณ สิทธิสุนทร. (2546). *คนกับความสุข*. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คบไฟ.
- ชร สุนทรายุทธ. (2553). *การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา: หลักการการประยุกต์ และกรณีศึกษา = Psychological management*. กรุงเทพฯ: เนติกุลการพิมพ์.
- ธรรมรดา. (2552). *วิชาความสุข*. กรุงเทพฯ: ประพันธ์สาส์น.
- ธำรง บัวศรี. (2531). *ทฤษฎีหลักสูตรการออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- นฤมล คงขุนเทียน. (2545). *ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามการรับรู้ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่มีแต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมต่ำ*. การค้นคว้าแบบอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นันทนา วงษ์อินทร์. (2544). *การพัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษา: เอกสารการบรรยายเรื่องบทบาทและหน้าที่อาจารย์ที่ปรึกษา*. ม.ป.ท.

- นรินทร์ ยูวคินิเวศ. (2547). รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาการตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. อุบลราชธานี:
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นุสรุ นามเดช. (2549). ความสุขของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี.
สระบุรี: วิทยาลัยบรมราชชนนีสระบุรี.
- บพิตร อิศระ. (2550). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2547). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1 (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ:
สุวีริยาสาส์น.
- บุญถิ่น อรรถกรและรัตนา ต้นบุญเต็ก. (2513). การเตรียมครู กรุงเทพฯ: กรมการฝึกหัดครู.
- ประจิม เมืองแก้ว. (2536). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนทุ่งทรายวิทยา กิ่งอำเภอทุ่งทราย จังหวัดกำแพงเพชร.
ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- ประพันธ์ ชัยกิจอุราชัย. (2553). CSR แท้จริงแล้วทำได้อย่างไร. เข้าถึงได้จาก [http://www.alumnispu.com/
articles/view.asp?nJournalID=1995](http://www.alumnispu.com/articles/view.asp?nJournalID=1995)
- ประมุข กอปรสิริพัฒน์. (2550). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมครูเพื่อ
การปฏิรูปการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. นครราชสีมา:
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ประเวศ วะสี. (2542). แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ปรีศนิ จีรวงศ์รุ่งเรือง. (2542). การเรียนรู้อย่างมีความสุข. วารสารวิชาการเทคโนโลยี-ทับแก้ว, 23(1), 45.
- ปัทมา ทองสม. (2553). การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสุขในการเรียนของนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร
บัณฑิต สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 4(1), 32.
- ปาริชาติ อุตตมะบูรณ. (2542). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี
สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันราชภัฏกลุ่มรัตน โกสินทร์. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรบัณฑิตสาขามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย,
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

- ปริญญา เกื้อหนุน. (2539). สิ่งแวดล้อมและปัจจัยที่เป็นคุณค่าต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ.
สุทธิปริทัศน์, 11(31), 95-96.
- ปริญญา เรืองทิพย์. (2550). การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน
 ช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุโขทัย เขต 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรียาภรณ์ วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- ผ่องประไพ คำสิงหา. (2544). ปัจจัยทางครอบครัวที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนก้นทลักษ์วิทยา อำเภอก้นทลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ.
 ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ผิยน ไชยสร. (2531). หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา. เชียงใหม่: คณะศึกษาศาสตร์,
 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- แผนงานสุขภาวะองค์กรภาคเอกชน. (2552). มาสร้างองค์กรแห่งความสุขกันเถอะ. กรุงเทพฯ:
 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- พจน์ สะเพียรชัย. (2533). รายงานสัมมนาทางวิชาการเรื่องอาจารย์ที่ปรึกษา. กรุงเทพฯ:
 ทบวงมหาวิทยาลัย.
- พรศรี พุทธานนท์. (2550). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลการเรียนต่ำ โรงเรียนแม่แตง อำเภอมแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่.
 การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
 บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต). (2546). วิธีผู้สันติภาพ. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- พระไพศาล วิสาโล. (2552). ทำบุญใหญ่สุขภาพดี. กรุงเทพฯ: เนชั่นบุ๊คส.
- พระมหาสุทิตย์ อาภากร และเขมณัญญ์ อินทรสุวรรณ. (2553). ตัวชี้วัดความสุข: กลยุทธ์การสร้าง
 และการใช้เพื่อชุมชนเป็นสุข. กรุงเทพฯ: สถาบันเสริมสร้างการเรียนรู้เพื่อชุมชนเป็นสุข.
- พระราชวรมุณี (ประยูร ฆมนิจโต). (2541). คุณธรรมสำหรับนักบริหาร (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ:
 มูลนิธิพุทธธรรม.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530). การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพฯ:
 สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

- พวงแก้ว โคจธานนท์. (2530). *บุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 5 และ 6 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกองการศึกษา เทศบาลเมืองอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการประถมศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พฤดี อินทรประเสริฐ. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสตรีประเสริฐศิลป์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรค. ปริญญาโทศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- พิรยुทธ สันตะวัน. (2533). *ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตาก*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา และการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พุทททาสภิกขุ. (2542). *คู่มือมนุษย์*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- เพ็ญศรี อรุณรุ่งเรือง. (2522). *อิทธิพลของสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของพ่อแม่ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของลูก*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แพรวพรรณ พิเศษ. (2548). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- มนต์รวี นันตะเสน. (2543). *พฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยเทคนิคลำพูน ที่เรียนรายวิชา 20001301 สังคมศึกษา 1 โดยการสอนแบบซินดิเคท*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยบูรพา. (2550). *รายงานประจำปี*. ชลบุรี: เก็ทกู๊ดครีเอชัน.
- มานิต มานิตเจริญ. (2543). *พจนานุกรมไทย ฉบับของราชบัณฑิตยสถาน*. กรุงเทพฯ: บำรุงสาสน.
- มารุต พัฒนาผล. (2546). *ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสุพรรณบุรี*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและสถิติทางการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- เมธี ธรรมวัฒนา. (2544). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโปรแกรม วิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าคุณทหารลาดกระบัง.*
- ยุพิน พิพิทธิกุล. (2524). *รายงานการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตที่ใช้และไม่ใช้ชุดสอน สำหรับวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนคณิตศาสตร์. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยวิชาการศึกษาระดับนานาชาติ.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์ พับลิเคชั่น.*
- รวีวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของ นักศึกษาพยาบาล ใน โครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี.*
- รัตนา คัมภีรานนท์. (2540). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตร์ (ทันตสาธารณสุข) วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- เรณา พงษ์เรืองพันธ์ และประสิทธิ์ พงษ์เรืองพันธ์. (2540). *การวิจัยเชิงคุณภาพด้านสุขภาพอนามัย. ชลบุรี: ชลบุรีการพิมพ์.*
- ลดาวลัย จงปราณี. (2548). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการ เขียนแบบด้วยคอมพิวเตอร์ของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างเขียนแบบเครื่องกล สถาบันการอาชีวศึกษา. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า ธนบุรี.*
- ลักษณะ อินทร์กลับ, สิริรัตน์ ฉัตรชัยสุชา และนฤมล จรุงรุ่งเรือง. (2542). *พฤติกรรมกาใ้รู้ ทางการเรียนกับความรู้สึกเป็นสุขของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล. วารสารสภาการพยาบาล, 20(1), 15.*
- วงศ์ วรรณพิเชษฐ์. (2547). *พจนานุกรมตัวอย่างประโยค/ วลีภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ: ไทยเวย์ พับลิเคชั่นส์.*

- วรรณิ อึ้งสิทธิพูนพร. (2544). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตคณะเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- วารภรณ์ ตระกูลสฤณี. (2543). *จิตวิทยาการปรับตัว*. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- วราศิริ วงศ์สุนทร. (2543). *การเรียนรู้อย่างมีความสุข: การวิจัยรายกรณีครุต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนา พัชราวนิช. (2531). *จิตวิทยาวัยรุ่น*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยบ้านครูสมเด็จ.
- วัลลภา จันทร์เพ็ญ. (2527). *ปัจจัยคัดสรรที่เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วารุณี ทิณา. (2551). *การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วิทยา นาควัชระ. (2552). *ความสุข 3 อย่าง สร้างได้*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ ฟรินติ้งแอนด พลับลิชชิ่ง.
- วิทยากร เชียงกุล. (2548). *เรียนรู้รูไป ใช้สมองอย่างมีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์ ฟรินติ้งแอนด พลับลิชชิ่ง.
- วิวัตร พงษ์สุภา. (2544). *การศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2544). *การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. *วารสารวิชาการ*, 4(10), 27-33.
- วิไลวรรณ จันทร์. (2541). *รายงานการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มีผลการเรียนต่ำ*. เชียงใหม่: คณะวิศวกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- วุฒิพงษ์ ทองก้อน, อุไรพรรณ เจนวาณิชยานนท์, สุวรรณี มงคลรุ่งเรือง และธราวดี อัครลิขิต.
(2542). การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการฟื้นสภาพนักศึกษาของมหาวิทยาลัยหัวเฉียว
เฉลิมพระเกียรติ. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ.
- ศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร. (2544). การประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนการเรียนรู้ที่มีความสุข
ในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์การศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คันสนีย์ ฉัตรคุปต์. (2544). การเรียนรู้ที่มีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้.
กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ตซินดิเคท.
- ศิรินันท์ ดำรงผล. (2524). จิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริพร ตันต์เจริญรัตน์. (2539). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม. สมุทรสงคราม: สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภออัมพวา.
- สภามหาวิทยาลัยบูรพา. (2554). ประกาศมหาวิทยาลัยบูรพา. เข้าถึงได้จาก <http://www.buu.ac.th>
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2542). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สมโภชน์ เขี่ยมสุภาสิต. (2528). ช่วยลูกให้เรียนดีขึ้น. แม่และเด็ก, 8(2). 40-42.
- สยามรัฐ. (2558). เรียนรู้พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท. เข้าถึงได้จาก <http://www.siamrath.co.th/web/?q=เรียนรู้พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาท>
- สายชล วนาธรัตน์. (2550). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสุขในการเรียน
วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ระหว่างการสอนโดยใช้วัฏจักร
การเรียนรู้ 4MAT กับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.
- สายทิพย์ แก้วอินทร์. (2548). การเรียนรู้ที่มีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์). ใน รายงาน
การวิจัย. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- สามารถ ถาวร. (2543). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สาลินี วงษ์เส็ง. (2546). *ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 12*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุพุมล อุดม. (2548). *ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุชา จันทร์เอม. (2536). *จิตวิทยาพัฒนาการ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุนันท์ สลโกสุม. (2516). *ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดทางการเรียนการปรับตัว ความตั้งใจเรียน ความวิตกกังวลในการเรียน ความมุ่งหวังของผู้ปกครองและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครองกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, วิทยาลัยวิชาการศึกษา.
- สุนันท์ อนุตรปัญญา. (2533). *ปัจจัยที่มีผลต่อการสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน: ศึกษากรณีนักเรียนในโรงเรียนสังกัด โรงเรียนราษฎร์ ในเขตกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุทัศน์ วรรณวิจิตร. (2533). *รายงานการวิจัยเรื่องบทบาทอาจารย์ที่ปรึกษาตามความคาดหวังของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา*. เชียงใหม่: วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดเชียงใหม่.
- สุธาทิพย์ จรรยาอารีกุล. (2539). *ปัญหาการเรียน ส่วนตัว สังคม ของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรางค์ โส้วตระกูล. (2541). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัตน์ เตียวเจริญ. (2543). *ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์*. การค้นคว้าแบบอิสระการศึกษามหาบัณฑิต,

สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สุวิทย์ หิรัญยกานนท์. (2548). *ปทานุกรม ศัพท์การศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ไร่ไทยเพรส. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *การประกันคุณภาพการศึกษา*.

กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2544). *มาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. (2541). *แนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). *เอกสารแนวทางการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนตามเจตนารมณ์กระทรวงศึกษาธิการ “2549 ป๐ แห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน”*

แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สำเนาวิ ขจรศิลป์. (2538). *การศึกษาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาด้านวิชาการระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรและมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สำเนียง ไช้มุกข์. (2549). *ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาช่างเทคนิคการผลิตระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยเทคนิคในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหกรรม, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

เสน่ห์ จุ้ยโต. (2552). *การสร้างวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ผู้นำยุคใหม่*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เสาวลักษณ์ ศรีดาเกษ. (2538). *การปรับตัวทางสังคมและมโนภาพแห่งตนของนักศึกษาในวิทยาลัยการสาธิตสุโขทัย จังหวัดขอนแก่น*. ขอนแก่น: วิทยาลัยการสาธิตสุโขทัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

อมรรัตน์ ทรศนิยากร. (2545). *การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา,

บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- อรสา ศรี้อยคำ. (2550). องค์ประกอบของการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา
คณิตศาสตร์ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษา
กาญจนบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรพินทร์ ชูชม. (2523). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นฐานความรู้เดิม สภาพแวดล้อมทางบ้าน
และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา,
บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิชาติ แก้วประดิษฐ์. (2543). ความสัมพันธ์ของเจตคติต่อการเรียน และพฤติกรรมการเรียนของ
นักศึกษาระดับ ปวช. ช่างอุตสาหกรรมที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว,
คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อเนก นรสาร. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างความถนัดที่เกี่ยวกับวิชาชีพช่างไฟฟ้า ความมีวินัย
ในตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเจตคติต่อวิชาการ โปรแกรมควบคุมไฟฟ้า
ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ปีที่ 3 ในสถาบันการอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2 สถาบันการอาชีวศึกษาภาค 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต,
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อารี พันธุ์มณี. (2546). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: ไยโหม.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). ปัญหาการเรียนและเทคนิคช่วยให้ลูกเรียนดี. กรุงเทพฯ:
ชั้นต่ำการพิมพ์.
- Andrew, H. A., & Roy, S. C. (1991). *The Roy's Adaptation Model*. California: Appleton
& Lange.
- Anatasi, A. (1976). *Psychological testing* (4th ed.). New York: Macmillan.
- Ashworth, M. S. (1963). A comparative study of selected background factors related to
achievement to fifth and sixth grade student. *Journal of Educational Psychology*,
55(10), 3224-A.
- Astin, A. W. (1964). Personal and environmental factors associated with college dropout

- among high attitude student. *Journal of Educational Psychology*, 55, 275-282.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (1993). *Research in education* (7th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Bloom, B. S. (1976). *Handbook on formative and summative evaluation of student learning*.
New York: McGraw-Hill.
- Bloom, B. S. (1982). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw-Hill.
- Brown, W. F. & Holtzman, W. H. (1965). *Manual of study habits and attitudes*. New York:
The Psychological Cooperation.
- Carroll, J. B. (1976). *The negro student at integrated college, Education of Disadvantage*.
New York: Rinehart and Winston Inc.
- Carroll, J. B. (1971). *A model of school learning in learning theory and practice*. New York:
Thomas Y. Cowell C.
- Cogan, M. L. (1975). Studies of teacher behavior. *The Journal of Experimental Education*,
12(2), 135-139.
- Dear, J. D. (1975). Students perceptions of variables that relate to academic success in collage
among black and white males and females and sophomores. *Juniors Dissertation
Abstracts*, 6(75), 7675.
- Doll, R. (1996). *Curriculum Improvement*. Boston: Allyn & Bacon.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Good, C. V. (1959). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Gronlund, N. E. (1959). *Society in the Classroom*. New York: Harper and Row.
- Guilford, J. P. (1959). *Personality*. New York: McGraw-Hill.
- Hare, A. P. (1985). *Handbook of Small Group Research* (7th ed.). The Free Press: New York.
- Harnischfeger, A., & Wiley, D. E. (1978). Econceptual issues in models of school
learning. *Journal of Curriculum Studies*, 10, 215-231.
- Harvighurst, R. J., & Neugratan, B. L. (1967). *Educational psychology*. Ohio: Charles
E Merrill.
- Husen, T., & Postlethwaite, T. N. (1985). *The international encyclopedia of education*.
London: Pergamon Press.
- Hushak, L. J. (1977). The role of school in reducing the variance of cognitive skills.

The Journal of Education Research, 70, 115-112.

- Huynh, H., & Finch, H. (2000). *Robust/ resistant statistical procedures with applications to multiple regression analysis and analysis of variance*. AERA Professional Development and Training. New Orleans LA. Retrieved from http://www.creative-wisdom.com/teaching/WBI-parametric_test_shtml
- Kerr, J. F. (1976). *Changing the curriculum*. London: University of London Press.
- Klausmeir, H. J. (1961). *Learning and human abilities*. New York: Harper and Row.
- Klein, S. B. (1996). *Learning principles and applications* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Knief, H. L., & Stroud, J. B. (1959, June). Intercorrelation among various intelligence: Achievement and social class scores. *The Journal of Educational and Psychology*, 50, 117-120.
- Kramer, H. C., & Garder, R. E. (1983). *Advising by faculty*. West Haven: National Education Association.
- Krashen, S. D. (1982). *Principle and practice in second language acquisition*. New York: Pergamon Institute of English.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 608-609.
- Luce, S., & Hoge, R. D. (1979). Predicting academic achievement from classroom behavior. *Educational Research*, 49, 389-410.
- Maddox, H. (1965). *How to study*. London: The English Language Book Society.
- McClelland, D. C. (1953). *The achievement motive*. New York: Appleton-Century Crofts.
- Mueller, H. K. (1961). *Student personal work in higher education*. Massachusetts: Cambridge.
- Popham, J. W., & Moore, M. (1960). A validity check on the brown: Holthzman survey of habits and attitudes and the brown college inventory of academic adjustment, *The Personal and Guidance Journal*, 38, 552-554.
- Prescott, E. (1963). *On becoming a person: A therapist "view of psychotherapy"*. New York: Harper & Row.

- Saylor, J. G., & Alexander, W. M. (1974). *Planning curriculum for school*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Shah, F. (1971). Socio-psychological determinant of academic achievement of children in Pakistan. *Dissertation Abstracts International*, 31(2), 6688-A.
- Shen, K. (1993). Happy chemical education (HCE). *Journal of Chemical Education*, 70, 816-818.
- Taba, H. (1962). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Brace and World, Inc.
- Tindall, R. H. (1959). *Relationship among measures of adjustment in the psychology of adjustment*. New York: McGraw-Hill.
- Tyler, R. W. (1957). *Basic Principia of Curriculum and Instruction*. Chicago: the University of Chicago Press.
- Whitmer, R. F. (1964). *Prevention of Delinquency*. New York: Columbia University Press.
- Woolfolk, A. (1998). *Educational Psychology* (7th ed.). New York: McGraw-Hill.
- Wright, L. M., & Bean, L. W. (1974). *How to develop a teacher-rating scale instrument*. Santa Monica: Good Year.
- Yu, C. H. (2002). *An overview of remedial tools for the violation of parametric test assumptions in the sas system*. Retrieved from http://www.creative-wisdom.com/pub/parametric_WUSS2002.pdf

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย
สำเนาหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

(สำเนา)

ที่ ศธ.๖๖๒๑/ว ๒๘๗๑

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๒๗ มกราคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัย
เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. คำโครงการวิจัย

๒. เครื่องมือในการวิจัย

ด้วย นายอโณทัย ชีระทีป นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัย ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือเพื่อการวิจัยของนิสิตในครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)   วิมลรัตน์ จตุรานนท์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลรัตน์ จตุรานนท์)
รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

(สำเนา)

โทรสาร ๐-๓๘๗๔-๕๘๑๑

ที่ ศธ.๖๖๒๑/ว ๑๑๖๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

เรียน

ด้วย นายอโณทัย ชีระทีป นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ในการนี้คณะศึกษาศาสตร์ ขอความร่วมมือจากท่านในการเก็บข้อมูลจากนิสิต หนึ่งในโครงการนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพาเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

วิมลรัตน์ จตุรานนท์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ศูนย์นวัตกรรมกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๓๔-๕๘๑๑

(สำเนา)

ที่ ศธ.๖๖๒๑/ว ๑๑๖๕

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี ๒๐๑๓๑

๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน

ด้วย นายอโณทัย ธีระทีป นิสิตระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา ในความควบคุมดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เจริญวิษณุ สมพงษ์ธรรม เป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามกรอบความคิด คณะศึกษาศาสตร์ จึงมีความประสงค์ขอความอนุเคราะห์จากท่านเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลจากนิสิต อนึ่งในโครงการนี้ได้ผ่านขั้นตอนการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพาเรียบร้อยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) วิมลรัตน์ จตุรานนท์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ ปฏิบัติการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ปฏิบัติการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยบูรพา

ศูนย์นวัตกรรมการบริหารและผู้นำทางการศึกษา

โทรศัพท์ ๐-๓๘๑๐-๒๐๕๒

โทรสาร ๐-๓๘๓๔-๕๘๑๑

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิต
มหาวิทยาลัยบูรพา

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้อง
2. การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา
3. แบบสอบถามนี้ประกอบด้วย 3 ตอน
  - ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านครอบครัว
  - ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านสถานศึกษา
  - ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านส่วนตัว
4. โปรดตอบแบบสอบถามทุกข้อและทุกตอนให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง ข้อมูลของท่าน ผู้วิจัยจะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ การตอบคำถามครั้งนี้ไม่มีผลกระทบต่อใคร ๆ กับท่าน แต่จะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

อโนทัย ชีระทีป
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์

ตอนที่ 1 ปัจจัยด้านครอบครัว

คำชี้แจง ให้นิสิตทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริงของนิสิต

1. อาชีพของผู้ปกครอง

☐ เกษตรกรรม/ ค้าขาย	☐ ธุรกิจส่วนตัว
☐ รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	☐ รับจ้าง
☐ พนักงานบริษัทเอกชน	☐ อื่นๆ .....

2. รายได้ของครอบครัว/ เดือน

☐ ต่ำกว่า 5,000 บาท	☐ 5,000-10,000 บาท
☐ 10,000-15,000 บาท	☐ มากกว่า 15,000 บาท

3. ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

☐ ระดับประถมศึกษา	☐ ระดับอนุปริญญา
☐ ระดับมัธยมศึกษา	☐ ระดับปริญญาตรีขึ้นไป

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	การส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง ผู้ปกครองให้คำปรึกษา ข้อคิด คำแนะนำในการแก้ไขปัญหา ทั้งการเรียนและปัญหาอื่น ๆ					
2.	ผู้ปกครองหาหนังสือต่าง ๆ ให้ศึกษา เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ด้านการเรียนเพิ่มมากขึ้น					
3.	ผู้ปกครองเอาใจใส่และติดตาม ผลการเรียนอยู่เสมอ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.	ผู้ปกครองให้การสนับสนุนจัดหาอุปกรณ์การศึกษาที่จำเป็นให้ได้อย่างเพียงพอ					
5.	ผู้ปกครองให้คำปรึกษาและแนะนำเรื่องการคบเพื่อน					
6.	ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลความเป็นอยู่ของนิสิตอยู่เสมอ					
<u>ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว</u>						
1.	สมาชิกในครอบครัวมีเวลาพบปะพูดคุย เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือปัญหา เพื่อหาทางช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
2.	สมาชิกในครอบครัวมีการจัดกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ					
3.	สมาชิกในครอบครัวจะร่วมแสดงความยินดี เมื่อสมาชิกคนใดประสบความสำเร็จในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง					
4.	เมื่อสมาชิกในครอบครัวกระทำ ความผิด ทุกคนในครอบครัวจะรับฟังเหตุผล					
5.	สมาชิกในครอบครัวให้ความอบอุ่น มีความ สามัคคีกัน					
6.	สมาชิกภายในครอบครัวให้กำลังใจ และสนับสนุนด้านการเรียนและ กิจกรรมต่าง ๆ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7.	บรรยากาศในการอยู่ร่วมกันของสมาชิกในครอบครัวทำให้รู้สึกปลอดภัยและไว้วางใจได้ทุกเรื่อง					
8.	สมาชิกในครอบครัวเป็นต้นแบบที่ดีในด้านการเรียน					

ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านสถานศึกษา

คำชี้แจง ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริงของนิสิต

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	คุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา					
	อาจารย์ที่ปรึกษามีประสบการณ์ มีทักษะในการถ่ายทอด การให้คำปรึกษาเป็นอย่างดี					
	เมื่อนิสิตมีปัญหาด้านการเรียนและ ปัญหาด้านอื่น ๆ จะไปพบ อาจารย์ที่ปรึกษา					
	อาจารย์ที่ปรึกษาติดตามผลการเรียนและ ให้คำปรึกษาเมื่อผลการเรียนมีปัญหา					
	อาจารย์ที่ปรึกษามีส่วนในการวางแผน การเรียนและการลงทะเบียนเรียน					
5.	อาจารย์ที่ปรึกษาให้โอกาส ในการเข้าพบอย่างสม่ำเสมอ และเป็นกันเอง					
1.	คุณภาพการสอน					
	อาจารย์ผู้สอนสร้างบรรยากาศ การมีส่วนร่วมในการเรียนและ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น					
2.	อาจารย์ผู้สอนมีหลักการสอนและ เทคนิคการสอนที่ดี ทำให้ไม่รู้สึก เบื่อหน่ายในการเรียน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.	อาจารย์ผู้สอนมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำให้พัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์					
4.	อาจารย์ผู้สอนมีประสบการณ์ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาที่สอนเป็นอย่างดี					
5.	อาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ และค้นคว้าด้วยตนเอง					
6.	อาจารย์ผู้สอนมีทักษะและใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
7.	อาจารย์ผู้สอนสามารถอธิบายข้อสงสัยเกี่ยวกับวิชาที่เรียนได้อย่างชัดเจน					
8.	อาจารย์ผู้สอนจัดสรรเวลาการให้คำปรึกษาด้านการเรียนอย่างพอเพียง					
	<u>ลักษณะของหลักสูตร</u>					
1.	หลักสูตรที่ศึกษาเป็นหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้					
2.	หลักสูตรที่ศึกษาเป็นหลักสูตรที่ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์องค์ความรู้ใหม่ๆ					
3.	หลักสูตรที่ศึกษามีการจัดประสบการณ์ให้เกิดความรู้และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้					
4.	หลักสูตรที่ศึกษามีความทันสมัยและสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5.	การจัดลำดับเนื้อหาที่เรียนแต่ละรายวิชาเรียงลำดับจากพื้นฐานสู่ความเชี่ยวชาญ					
6.	หลักสูตรที่ศึกษาเป็นหลักสูตรที่น่าสนใจและตรงกับความถนัด					
	ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต					
1.	อาจารย์ผู้สอนให้ความรักความเอ็นดูเอาใจใส่และมีความเป็นกันเองกับนิสิตทุกคน					
2.	อาจารย์ผู้สอนให้โอกาสเข้าพบเพื่อให้คำปรึกษาด้านการเรียนการสอนได้ตลอดเวลา					
3.	อาจารย์ผู้สอนให้การยกย่องชมเชยนิสิตที่มีความริเริ่มสร้างสรรค์หรือเสนอความคิดเห็นที่ดี					
4.	อาจารย์ผู้สอนค้นหาสาเหตุและให้คำปรึกษาแนะนำนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ					
5.	อาจารย์ผู้สอนให้ความสนใจและช่วยเหลือนิสิตที่มีปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาการเรียน					
6.	อาจารย์ผู้สอนมีทัศนคติที่ดีต่อนิสิตทุกคน					
7.	อาจารย์ผู้สอนส่งเสริมสนับสนุนให้กำลังใจในการเรียน					

ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านส่วนตัว

คำชี้แจง ให้นิสิตทำเครื่องหมาย ✓ และกรอกข้อความลงในช่องว่างตามสภาพความเป็นจริง
ของนิสิต

1. เพศ ชาย หญิง
2. คณะที่ศึกษา
- คณะพยาบาลศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ
- คณะการจัดการและการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- คณะโลจิสติกส์ คณะวิทยาศาสตร์
- คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา คณะวิศวกรรมศาสตร์
- คณะศิลปกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์
- คณะวิทยาศาสตร์และศิลปศาสตร์ คณะเทคโนโลยีทางทะเล
- คณะอัญมณี คณะวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	<u>แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์</u> นิสิตมีความกระตือรือร้นดำเนินการ ทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จก่อน กำหนดเสมอ					
2.	เมื่อมีข้อสงสัยเรื่องการเรียนรู้ นิสิตจะพยายามค้นหาคำตอบและ ทำความเข้าใจทันที					
3.	เมื่อนิสิตทราบว่ามีการเรียนด้อยกว่า เพื่อน จะพยายามตั้งใจเรียนให้มากขึ้น					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
4.	เมื่อรายวิชาที่เรียน เป็นวิชาที่นิสิตไม่ถนัดหรือเห็นว่ายากจะพยายามตั้งใจศึกษาเพิ่มเติมให้มากขึ้น					
5.	ในกรณีที่ทราบว่างานที่ส่งนั้น ไม่ได้เป็นดังที่คาดหวังจะไม่รู้สึกท้อแท้					
6.	นิสิตมีความรู้สึกภาคภูมิใจในผลงานที่ได้นำเสนอและได้รับการยกย่อง					
<u>ทัศนคติและนิสัยในการเรียน</u>						
1.	นิสิตรู้สึกชอบเมื่ออาจารย์ผู้สอนมีการซักถามคำถามในชั้นเรียน					
2.	นิสิตรู้สึกสนุกและมีความสุขในการเรียนวิชาต่าง ๆ					
3.	นิสิตเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในวันถัดไป โดยทบทวนบทเรียนล่วงหน้า					
4.	นิสิตจะไม่ขาดเรียนถ้าไม่มีความจำเป็นหรือเจ็บป่วย					
5.	นิสิตตั้งใจเรียนในขณะที่อาจารย์สอนในชั้นเรียน เพื่อจะได้เข้าใจในบทเรียนดียิ่งขึ้น					
6.	นิสิตมีการวางแผนเพื่ออ่านหนังสือเตรียมสอบเมื่อรู้กำหนดการสอบ					
7.	นิสิตใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยอ่านหนังสือหรือทบทวนบทเรียน					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
8.	นิสิตหมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เพิ่มเติมเสมอ					
9.	กรณีที่ขาดเรียน นิสิตจะติดตามงาน หรือเรื่องที่เรียนให้ทันเพื่อนเสมอ					
การปรับตัวในการเข้าศึกษา						
1.	นิสิตสามารถติดตามเนื้อหาที่เรียน ได้ทันเสมอ					
2.	นิสิตสามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบ ของมหาวิทยาลัยได้อย่างเคร่งครัด					
3.	นิสิตสามารถจัดสรรเวลาในการศึกษา ได้ดี					
4.	นิสิตมีความรู้สึกเครียดและวิตกกังวล เมื่อถึงช่วงสอบ					
5.	นิสิตมีความมั่นใจในการทำกิจกรรม หน้าชั้นเรียน					
6.	นิสิตสามารถพูดคุยกับอาจารย์ ได้อย่างเป็นกันเอง ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน					
7.	นิสิตสามารถหาแหล่งการเรียนรู้ ที่สามารถช่วยนิสิตเมื่อมีปัญหา ด้านการเรียนและกิจกรรม					
8.	นิสิตหาทางออกได้เหมาะสมเมื่อมี ความขัดแย้งหรือเกิดความคับข้องใจ					

ข้อ	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	<u>ความสัมพันธ์กับเพื่อน</u> นิสิตสามารถปรึกษาเรื่องส่วนตัวกับเพื่อนได้					
2.	นิสิตรู้สึกอบอุ่นสบายใจเมื่อได้อยู่ในหมู่เพื่อน ๆ					
3.	นิสิตได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ๆ เมื่อเกิดปัญหา					
4.	นิสิตเป็นสมาชิกที่ดีและเป็นที่ยอมรับในการเข้ากลุ่มทำงานร่วมกับเพื่อน					
5.	นิสิตได้รับความเชื่อถือจากเพื่อน ๆ ในการให้คำปรึกษา					
6.	นิสิตมีความตั้งใจช่วยเหลือเพื่อนโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน					
7.	นิสิตชักชวนเพื่อนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ค

ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Item Objective Concurrence)
ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ตารางที่ 11 ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง (IOC)
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
1	+1	+1	+1	+1	+1	1
2	+1	+1	+1	0	+1	0.8
3	+1	+1	+1	+1	+1	1
4	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	+1	+1	+1	+1	+1	1
7	+1	+1	+1	+1	+1	1
8	+1	+1	+1	+1	+1	1
9	+1	+1	+1	+1	+1	1
10	+1	+1	+1	+1	+1	1
11	+1	+1	+1	+1	+1	1
12	+1	+1	+1	+1	+1	1
13	+1	+1	+1	+1	+1	1
14	+1	+1	+1	+1	+1	1
15	0	+1	+1	+1	+1	0.8
16	+1	+1	+1	+1	+1	1
17	+1	+1	+1	+1	+1	1
18	+1	+1	+1	+1	+1	1
19	+1	+1	+1	+1	+1	1
20	+1	+1	+1	+1	+1	1
21	+1	+1	+1	+1	+1	1
22	+1	+1	+1	+1	+1	1
23	+1	+1	+1	+1	+1	1
24	+1	+1	+1	+1	+1	1

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
25	+1	+1	+1	+1	+1	1
26	+1	+1	+1	+1	+1	1
27	+1	+1	+1	+1	+1	1
28	+1	+1	+1	+1	+1	1
29	+1	+1	+1	+1	+1	1
30	+1	+1	+1	+1	+1	1
31	+1	+1	+1	+1	+1	1
32	+1	+1	+1	+1	+1	1
33	0	+1	+1	+1	+1	0.8
34	+1	+1	+1	+1	+1	1
35	+1	+1	+1	+1	+1	1
36	+1	+1	+1	+1	+1	1
37	+1	+1	+1	+1	+1	1
38	+1	+1	+1	+1	+1	1
39	+1	+1	+1	+1	+1	1
40	+1	+1	+1	+1	+1	1
41	+1	+1	+1	+1	+1	1
42	+1	+1	+1	+1	+1	1
43	+1	+1	+1	+1	+1	1
44	+1	+1	+1	+1	+1	1
45	+1	+1	+1	+1	+1	1
46	+1	+1	+1	+1	+1	1
47	+1	+1	+1	+1	+1	1
48	+1	+1	+1	+1	+1	1
49	+1	+1	+1	+1	+1	1

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ดัชนีความ สอดคล้อง
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5	
50	+1	+1	+1	+1	+1	1
51	+1	+1	+1	+1	+1	1
52	+1	+1	+1	+1	+1	1
53	+1	+1	+1	+1	+1	1
54	+1	+1	+1	+1	+1	1
55	0	+1	+1	+1	+1	0.8
56	0	+1	+1	+1	+1	0.8
57	+1	+1	+1	+1	+1	1
58	+1	+1	+1	+1	+1	1
59	0	+1	+1	+1	+1	0.8
60	+1	+1	+1	+1	+1	1
61	+1	+1	+1	+1	+1	1
62	+1	+1	+1	+1	+1	1
63	+1	+1	+1	+1	+1	1
64	+1	+1	+1	+1	+1	1
65	+1	+1	+1	+1	+1	1
66	+1	+1	+1	+1	+1	1
67	+1	+1	+1	+1	+1	1
68	+1	+1	+1	+1	+1	1
69	+1	+1	+1	+1	+1	1
70	+1	+1	+1	+1	+1	1

ตารางที่ 12 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านครอบครัว
ปัจจัยด้านสถานศึกษา ปัจจัยด้านส่วนตัว

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.627	26	.522
2	.595	27	.669
3	.479	28	.619
4	.643	29	.569
5	.473	30	.630
6	.404	31	.646
7	.382	32	.337
8	.409	33	.591
9	.550	34	.670
10	.427	35	.635
11	.699	36	.707
12	.742	37	.478
13	.548	38	.512
14	.487	39	.363
15	.543	40	.429
16	.426	41	.605
17	.567	42	.561
18	.591	43	.400
19	.610	44	.228
20	.548	45	.472
21	.721	46	.477
22	.471	47	.600
23	.686	48	.616
24	.477	49	.604
25	.560	50	.315

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
51	.592	61	.670
52	.515	62	.621
53	.596	63	.617
54	.294	64	.525
55	.503	65	.581
56	.499	66	.537
57	.281	67	.558
58	.668	68	.457
59	.266	69	.507
60	.588	70	.776

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .967

ตารางที่ 13 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านครอบครัว
ด้านการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้ปกครอง

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.651
2	.738
3	.774
4	.663
5	.543
6	.449

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .847

ตารางที่ 14 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านครอบครัว
ด้านความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.646
2	.726
3	.786
4	.427
5	.570
6	.752
7	.744
8	.621

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .885

ตารางที่ 15 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านสถานศึกษา
ด้านคุณลักษณะอาจารย์ที่ปรึกษา

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.449
2	.570
3	.799
4	.694
5	.579

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .818

ตารางที่ 16 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านสถานศึกษา
ด้านคุณภาพการสอน

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.605
2	.705
3	.468
4	.634
5	.265
6	.724
7	.475
8	.713

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .841

ตารางที่ 17 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านสถานศึกษา
ด้านลักษณะของหลักสูตร

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.621
2	.789
3	.652
4	.719
5	.554
6	.653

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .861

ตารางที่ 18 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านสถานศึกษา
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนิสิต

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.581
2	.684
3	.727
4	.717
5	.818
6	.698
7	.752

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .895

ตารางที่ 19 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านส่วนตัว
ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.717
2	.531
3	.458
4	.233
5	.433
6	.659

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .728

ตารางที่ 20 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านส่วนตัว
ด้านทัศนคติและนิสัยในการเรียน

ชื่อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.638
2	.591
3	.691
4	.515
5	.740
6	.544
7	.630
8	.260
9	.381

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .840

ตารางที่ 21 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านส่วนตัว
ด้านการปรับตัวในการเข้าศึกษา

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.593
2	.321
3	.778
4	.214
5	.699
6	.694
7	.639
8	.675

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .844

ตารางที่ 22 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย ในปัจจัยด้านส่วนตัว
ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก (<i>r</i>)
1	.686
2	.801
3	.791
4	.741
5	.597
6	.610
7	.579

หมายเหตุ: ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .886

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายอโนทัย ชีระทีป
วัน เดือน ปี เกิด	3 สิงหาคม พ.ศ. 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	13/3 หมู่ที่ 3 ตำบลห้วยกะปิ อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000
ตำแหน่งและประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2551-ปัจจุบัน	นักวิชาการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์-การปกครอง) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
พ.ศ. 2561	เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยบูรพา